

โมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ปริญญ์ ศิริเดิยวศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ปริญญา ศิริเตยวศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

A STRUCTURAL EQUATION MODEL OF THE INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF
SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY AFFECTING TO THE EFFICIENCY
OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXTENSION
SCHOOLS UNDER CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ปริญญาศิริเตศวรศรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภายุ ชีระวนิชตระกูล)

(ดร.ชัยพจน์ รังงาม)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภายุ ชีระวนิชตระกูล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดีภูษิต จันทนวรรณที่
สมพงษ์ธรรม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดีภูษิต จันทนวรรณที่
สมพงษ์ธรรม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัลยา สุเมธ)

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภายุ ชีระวนิชตระกูล)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเยี่ยม)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

65920329: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: โมเดลสมการโครงสร้าง, ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21, ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ปริญญานิพนธ์ : โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (A STRUCTURAL EQUATION MODEL OF THE INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY AFFECTING TO THE EFFICIENCY OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXTENSION SCHOOLS UNDER CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สฤยา ชีระวิชิตระกูล, กศ.ด., ภาควิชา จันทนวรรณที่ สมพงษ์ธรรม, Ed.D. ปี พ.ศ. 2567.

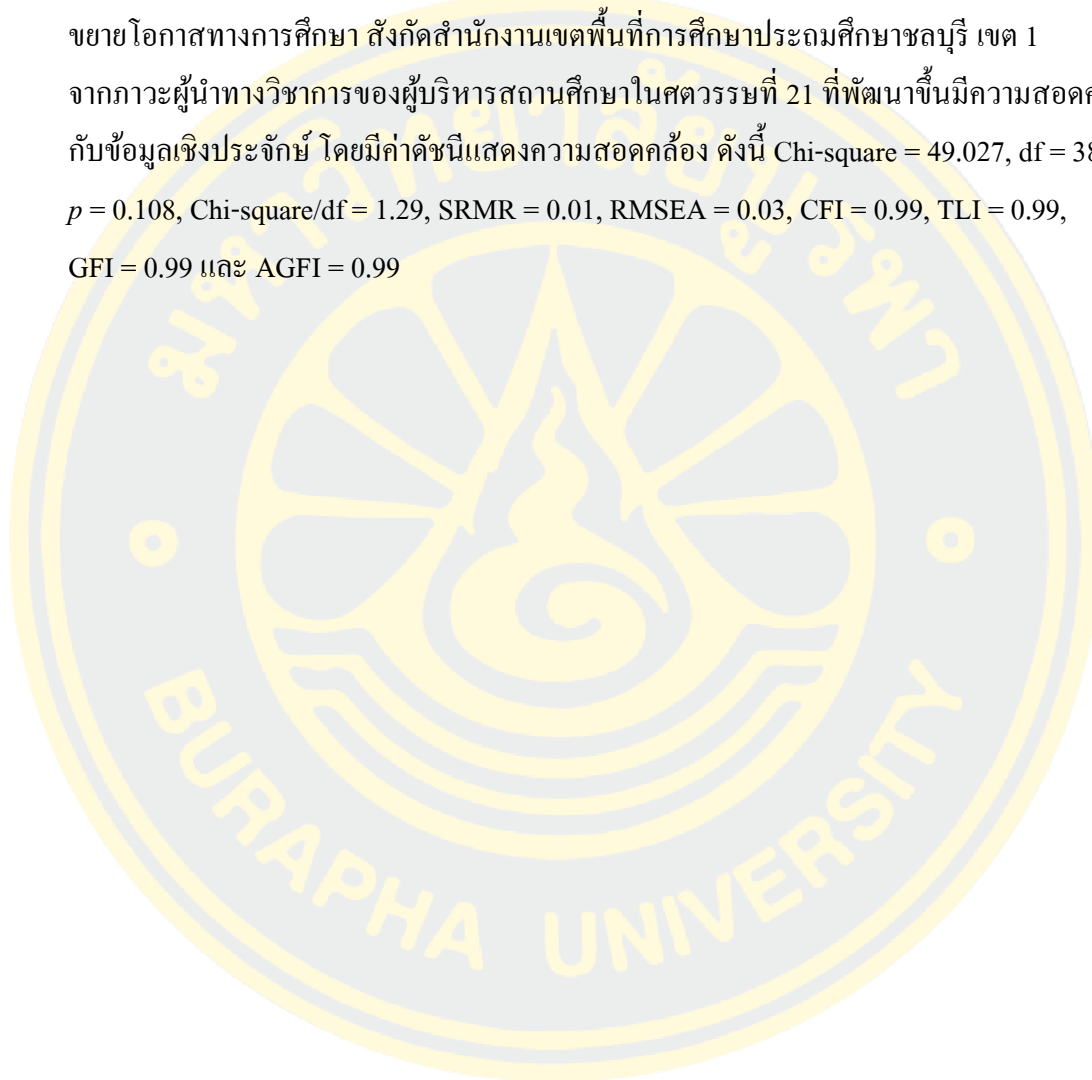
การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติการสอน อยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 224 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซ์และมอร์แกน และการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ จำนวน 61 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.592 - 0.838 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.987 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55

2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53

3) โมเดลสมการ โครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้อง กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีแสดงความสอดคล้อง ดังนี้ $\text{Chi-square} = 49.027$, $\text{df} = 38$, $p = 0.108$, $\text{Chi-square/df} = 1.29$, $\text{SRMR} = 0.01$, $\text{RMSEA} = 0.03$, $\text{CFI} = 0.99$, $\text{TLI} = 0.99$, $\text{GFI} = 0.99$ และ $\text{AGFI} = 0.99$

65920329: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: THE STRUCTURAL EQUATION MODEL, THE INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS, THE 21ST CENTURY, THE EFFICIENCY OF ACADEMIC ADMINISTRATION, EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXTENSION SCHOOLS

PARINYA SIRITIAWSRI : A STRUCTURAL EQUATION MODEL OF THE INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY AFFECTING TO THE EFFICIENCY OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXTENSION SCHOOLS UNDER CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. ADVISORY COMMITTEE: SADAYU TEERAVANITRAKUL, Ed.D. PAKKANAT CHANTHANAVARANONT SOMPONGTAM, Ed.D. 2024.

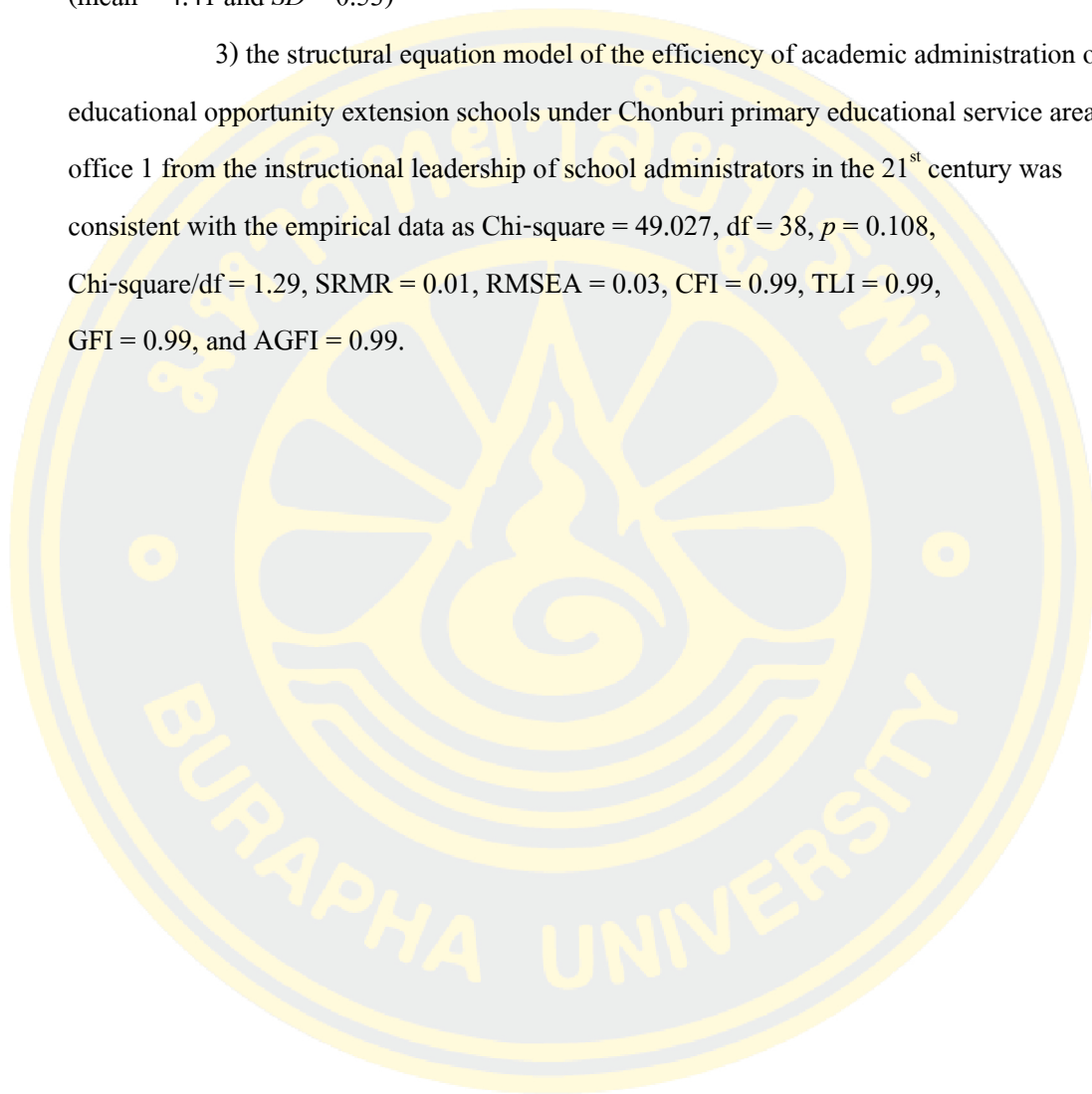
The main objective of this research was to develop and examine the consistency of the structural equation model of the efficiency of academic administration of educational opportunity extension schools under Chonburi primary educational service area office 1 from the instructional leadership of school administrators in the 21st century. The sample group of 224 people consisting of school administrators and teachers of educational opportunity extension schools under Chonburi primary educational service area office 1 was determined by the Krejcie and Morgan's Chart and multi-stage sampling determination. The tool used in the research was 61 items of a 5-level rating scale questionnaire with the index of item-objective congruence between 0.6 to 1.00, the index of discrimination between 0.592 to 0.838, and the index of reliability of 0.987. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and analysis of the structural equation modeling.

The research results were as follows:

1) the instructional leadership of school administrators in the 21st century of educational opportunity extension schools under Chonburi primary educational service area office 1 was at the high level (mean = 4.41 and *SD* = 0.55)

2) the efficiency of academic administration of educational opportunity extension schools under Chonburi primary educational service area office 1 was at the high level (mean = 4.41 and $SD = 0.53$)

3) the structural equation model of the efficiency of academic administration of educational opportunity extension schools under Chonburi primary educational service area office 1 from the instructional leadership of school administrators in the 21st century was consistent with the empirical data as Chi-square = 49.027, $df = 38$, $p = 0.108$, Chi-square/ $df = 1.29$, SRMR = 0.01, RMSEA = 0.03, CFI = 0.99, TLI = 0.99, GFI = 0.99, and AGFI = 0.99.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ศญา ชีระวิชิตระกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์ภูษ จันทวรานนท์ สมพงษ์ธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รวมถึง ดร.ชัยพนธ์ รังงาม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัลยา สุเมธ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พลพงศ์ สุขสว่าง ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ในการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการใช้โปรแกรม Jamovi เพื่อวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยละเอียด จนทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลออกมาได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งได้แก่ ดร.ภัทราวุธ รักกลิ่น ดร.ณัฐชน พุฒิมวงค์ ดร.ดารณี กิริตปกรณ นางศุภวรรณ จันทราเขต และนางสาวยุวรินทร์ วัฒนธนาพรพงศ์ ที่ได้ให้ความ กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมให้คำแนะนำในการแก้ไข ข้อบกพร่อง ต่าง ๆ รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม สำหรับเก็บ ข้อมูลตามความเป็นจริงทุกท่าน

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และเพื่อนนิสิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและส่งเสริมกำลังใจมาโดยตลอด นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบพระคุณ ทุกท่านเหล่านั้น ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ห่วงใย และเป็น กำลังใจที่ดีตลอดมา จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ของ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นกตัญญูคุณเวทิตา แก่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณ ทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย จนประสบความสำเร็จ และขอมอบเป็น กำลังใจสำหรับผู้บริหารและคณะครู ที่มุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกท่าน

ปริญญา ศิริเดียวศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ค
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
คำถามในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
บทที่ 2	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1	19
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ	25

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	71
อิทธิพลระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ	100
บทที่ 3	127
วิธีดำเนินการวิจัย	127
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	127
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	129
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	130
การเก็บรวบรวมข้อมูล	131
การวิเคราะห์ข้อมูล	132
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	139
บทที่ 4	140
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	140
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล	140
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	143
บทที่ 5	174
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	174
สรุปผลการวิจัย.....	174
อภิปรายผล	178
ข้อเสนอแนะ	186
บรรณานุกรม	188
ภาคผนวก	208
ภาคผนวก ก	209
ภาคผนวก ข	213

ภาคผนวก ก	238
ภาคผนวก ง.....	242
ประวัติย่อของผู้วิจัย	246

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	43
ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	99
ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน	128
ตารางที่ 4 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล.....	137
ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน.....	143
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน.....	144
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	145
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน	147
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร	148
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน	150
ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ.....	151
ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้.....	152

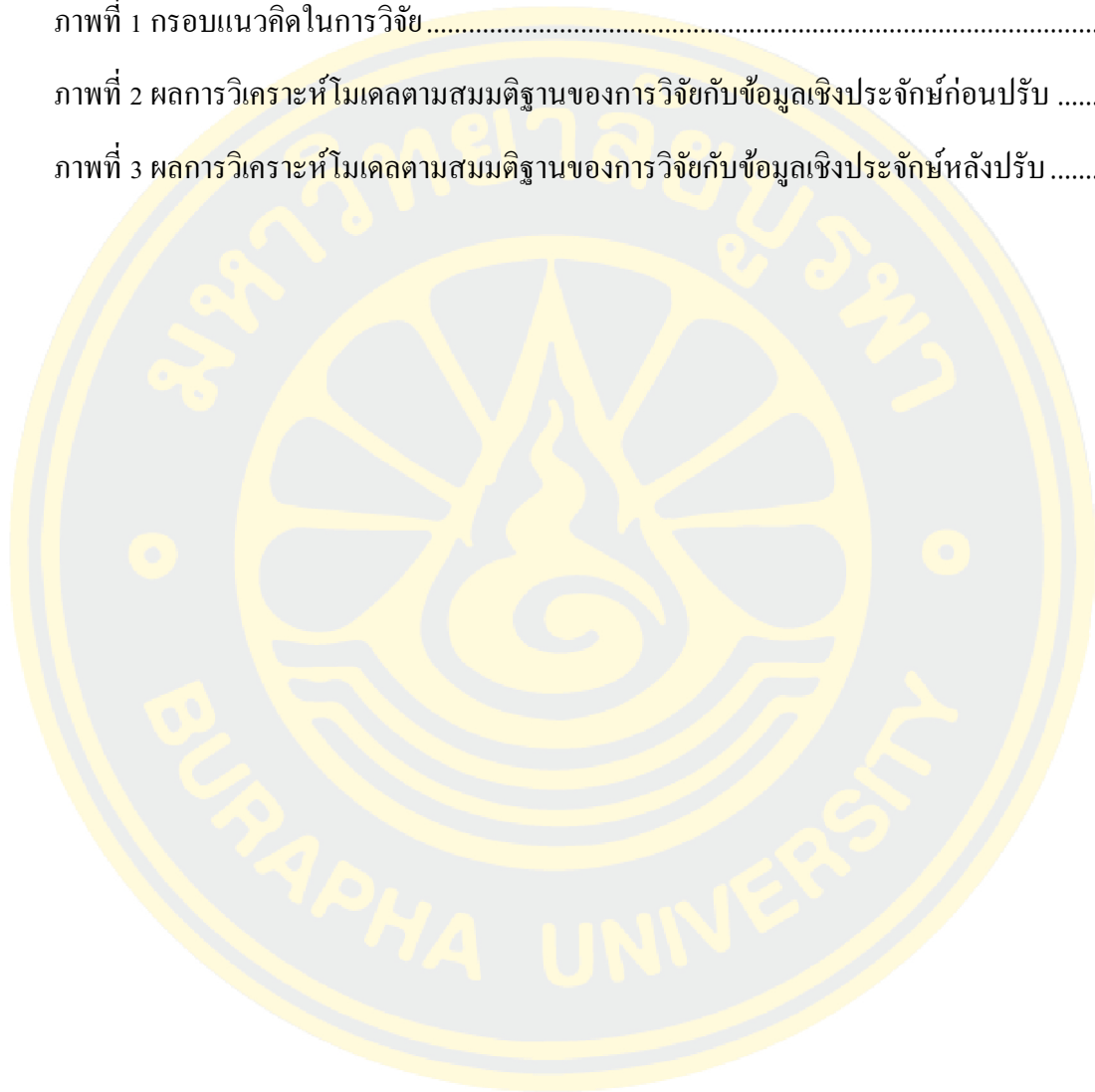
ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน.....	153
ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	154
ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียน.....	156
ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	157
ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา.....	159
ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	160
ตารางที่ 19 ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1	163
ตารางที่ 20 เมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้.....	164
ตารางที่ 21 ค่าสถิติ Bartlett Test of Sphericity และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ของโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1	166

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานของการวิจัย กับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับและหลังปรับ.....	169
ตารางที่ 23 คำนำน้าหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1	171
ตารางที่ 24 ขนาดอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21....	173
ตารางที่ 25 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง โมเดลสมการโครงสร้าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1	244

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับ	167
ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ	168

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว จากยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย เพื่อพัฒนาและยกระดับความสามารถของคนได้อย่างเต็มศักยภาพและเหมาะสม โดยมีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญคือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉมในทุกระดับการศึกษา โดยการพัฒนาการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท รวมถึงการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง แม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการศึกษา และเป็นเสมือนการวางรากฐานการสร้างระบบการศึกษาไทย เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับนานาชาติ และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 สำหรับหมวดหมู่ที่ 12 เรื่องการพัฒนาประเทศไทยให้มีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ได้มุ่งเน้นการพัฒนาทุนมนุษย์ทุกช่วงวัย ที่ผ่านมามีความพยายามปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทั้งการยกระดับมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างด้านการศึกษาทำให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระควบคู่กับมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น โดยการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง เพื่อพลิกโฉมประเทศไปสู่การขับเคลื่อนที่ใช้นวัตกรรมเป็นฐาน มีหลายปัจจัยที่สนับสนุน ทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีบทบาทในการเรียนรู้และเสริมสร้างสมรรถนะมากขึ้น ทั้งนี้หมวดหมู่ที่ 12 ยังมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายว่า ประเทศไทยจะมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ส่วนในด้านประเด็นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายว่า

คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมสำหรับวิถีชีวิต ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565, หน้า 121-123) มีช่วง ระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2644 ที่มีการเปลี่ยนแปลง และเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเป็นผล สืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคและทั่วโลกเข้าด้วยกัน ซึ่งกำลัง จะเปลี่ยนแปลงการศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้นการศึกษาจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโลก โดยสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมผู้เรียน สำหรับโลก ศตวรรษที่ 21 โดยการเปลี่ยนแปลงวิธีการที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียน ด้วยการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูง มุ่งเน้นการพัฒนาในภาพรวมในศตวรรษที่ 21 โดยสถานศึกษาต้องสร้างหลักสูตรที่ช่วยให้ผู้เรียน เชื่อมโยงความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับ ผู้อื่น รวมถึงความสามารถทางเทคนิค ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องปลูกฝังความรู้และทักษะ ที่จำเป็น โดยแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนเห็นว่าความรู้และทักษะนี้ใช้กับโลกความเป็นจริงได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน กลายเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้สถานศึกษาควรมีกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะที่จำเป็น เพื่อประสบความสำเร็จในการประจักษ์หน้ากับสถานการณ์จริง ทางสังคม และเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการจัดการความรู้และทักษะที่จำเป็นเข้าไว้ด้วยกัน มีระบบสนับสนุนที่ได้มาตรฐาน มีการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเจริญเติบโต ในโลกยุค ดิจิตอล เมื่อสำเร็จการศึกษา (สุทธวีรชน ดันตริจนาวงศ์, 2560, หน้า 2843-2854)

ในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ในฐานะผู้นำ สถานศึกษา จำเป็นต้องมีบทบาทหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้นในสถานศึกษา ประกอบด้วย การเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรวิชาชีพ การเสริมสร้าง การตัดสินใจร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างการมุ่งใจ เพื่อการ สร้างสรรค์ และการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการศึกษา ซึ่งมีรูปแบบที่แตกต่างไปจากภาวะผู้นำของ องค์กรอื่น ๆ เพราะการบริหารการศึกษาเป็นรูปแบบการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญการ และ ทักษะในการจัดการด้านการศึกษา นอกจากนี้ผู้นำทางการศึกษาจะต้องมีปรัชญาของการจัดการศึกษา ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาเยาวชน เพื่อสังคมและประเทศชาติ การจะนำองค์กรทางการศึกษาไปสู่ ความสำเร็จได้ จึงต้องขึ้นอยู่กับแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งมีความสำคัญเชื่อมโยงกับภาระงานในด้านการบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง การศึกษาถึงจะเจริญก้าวหน้า โดยที่การจัดการศึกษาทุกประเภททุกระดับชั้นนั้น งานวิชาการนับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2560)

ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา เป็นการกำหนดขอบเขตของงานในสถานศึกษา ที่ต้องรับผิดชอบในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ รวมถึงการสร้างความเข้าใจในภารกิจกับผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา อันเป็นความ รับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนต่อทีมงาน ในเป้าหมายทาง วิชาการของสถานศึกษาที่เกิดจากภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเน้นที่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสถานศึกษาจะต้องกำหนด เป้าหมายของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ตรงตามสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษาในขณะนั้น และ จะต้องไม่ตั้งเป้าหมายของสถานศึกษาไว้สูงเกินไป โดยเป้าหมายดังกล่าวควรมีลักษณะที่ง่ายต่อคณะครู ในการจะนำไปสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ในห้องเรียน โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้คณะครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องรวมถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะครู เพื่อให้เป้าหมายสูงสุดในด้านการปฏิบัติงาน บรรลุผลสำเร็จ โดยจะต้องแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2560, หน้า 128)

ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการและภารกิจร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องให้ความสำคัญสูงสุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยการประสานงานกับบุคลากรทางการศึกษาและครู อาศัยการควบคุมดูแล การจัดการเรียนการสอน พัฒนาการใช้หลักสูตรรวมทั้งการติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยมีปัจจัยเกี่ยวข้อง 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผล การสอน โดยผู้บริหารต้องร่วมกับครูในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องสร้างความมั่นใจ ว่าเป้าหมายของสถานศึกษาได้ถูกถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน การประสานงานเป้าหมายของ สถานศึกษาวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในห้องเรียนให้กับครูและบุคลากรด้านการสอน โดยตรง ดูแล การเรียนการสอนในห้องเรียนโดยการเยี่ยมเยียนอย่างไม่เป็นทางการ พร้อมทั้งให้ผลย้อนกลับในด้าน การนิเทศ และประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม (2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร โดยการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการประสานงานกับครู ในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ต้องมีความสัมพันธ์ ระหว่างหลักสูตรเนื้อหาที่สอนในห้องเรียนคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้บริหาร มีหน้าที่สร้างความเข้าใจกับครูในสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล ขณะที่ครูก็ต้อง มีความสามารถในการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระในหลักสูตรด้วย และ (3) ปัจจัย ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของความสำเร็จในการบริหาร

งานสถานศึกษาโดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะใช้ผลจากคะแนนสอบ เพื่อนำไปกำหนด เป้าหมายของสถานศึกษาในครั้งต่อไป รวมทั้งการดำเนินการประเมินหลักสูตร การประเมิน ด้านการสอน การวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2560, หน้า 129)

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเชิงบวก ผู้บริหารสถานศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญ ในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ทั้งด้านครู และด้านการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อทัศนคติ ของบุคลากรและนักเรียน เพื่อให้เกิดมาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งมีปัจจัย 2 ประการได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้แก่ครู ในการพัฒนา วิชาชีพโดยการจัดให้มีการฝึกอบรมขณะประจำการ รวมทั้งการช่วยเหลือครูให้ได้เรียนรู้การบูรณาการ ทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม ยกตัวอย่างเช่น การจัดทำโครงการ พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และ (2) ปัจจัยด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นการสร้าง บรรยากาศด้านการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการให้รางวัลและการยอมรับ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานระหว่างห้องเรียนและสถานศึกษา ในด้านการให้รางวัลเพื่อเป็นการยืนยันว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง อันจะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียนในการมุ่งพัฒนาตนเอง ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูงขึ้นตามไปด้วย หรือในกรณีที่ผู้เรียน มีการปรับปรุงผลการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาพึงต้องส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับ ทั้งในระดับห้องเรียน และระดับสถานศึกษาด้วย (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2560, หน้า 130-133)

ทั้งนี้งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจุดหมายของการบริหารงานวิชาการ อยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ นอกจากนี้ งานวิชาการยังเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งมักจะพิจารณาจากคุณภาพ ของผลผลิต คือ ตัวผู้เรียน ดังนั้นคุณภาพของผลผลิต จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารงาน วิชาการ ของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยถือว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพและปริมาณ ส่วนงานอื่น ๆ ถือเป็นงานที่มีความสำคัญ รองลงมา และเป็นงานสนับสนุน เนื่องด้วยงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการ สอน ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550, หน้า 3-4)

ในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาภาคบังคับ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบปัญหาหลายประการ คือ ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมแล้วคะแนนต่ำกว่าประเทศ อื่น ๆ ซึ่งปัญหามาจากปัจจัยหลายประการที่สำคัญ คือ การขาดแคลนครูทั้งปริมาณและคุณภาพ กระบวนการบริหารทั้งทางด้านวิชาการ การเรียนการสอนยังเป็นระบบบรรยายให้ท่องจำที่ล้าหลัง

ในการประเมินสภาวะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเสมือนเครื่องจักรสำคัญ ที่จะสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการสร้างสรรค์คุณภาพการเรียนการสอน ผู้บริหารนับว่ามีบทบาทสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตรและการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นบทบาทผู้บริหารจึงเป็นบทบาทที่ละเอียดอ่อนและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (อัจฉรา นิยมภา, 2561, หน้า 50-63)

จากสภาพปัญหาของภาวะผู้นำและผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในปัจจุบัน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังขาดการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมไปถึงการมุ่งเน้นและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการสื่อสารในการติดต่อประสานงานนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังไม่บรรลุเป้าหมาย เพราะสถานศึกษาไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูและผู้เรียนอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น กระบวนการเรียนรู้ยังยึดครูเป็นศูนย์กลาง ขาดสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัย และขาดงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2565, หน้า 80-81) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในฐานะผู้นำทางวิชาการ จึงจำเป็นจะต้องมีวิสัยทัศน์ การเรียนรู้ พันธกิจการเรียนรู้ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ การสร้างวัฒนธรรม การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตร และการบริหารจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การประเมินผลการสอน การสื่อสารเรียนรู้ ความคาดหวังผู้เรียนสูง การบริหารจัดการการเรียนรู้ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครู การสร้างและการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการทำวิจัย และนำผลไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษา รวมไปถึงการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ บรรลุตามเป้าหมายในศตวรรษที่ 21 ตามนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (การดี อนันต์คำวิ, 2562, หน้า 44)

ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อสรุปผลการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้ประชากรวัยเรียนทุกคน มีคุณภาพตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้นโยบายที่สนองต่อนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บรรลุตาม วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และจุดเน้นการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า

เกิดปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ จึงได้รายงานข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาในปิงปประมาณ ถัดไปในการดำเนินงาน เกี่ยวกับประเด็นเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ไว้พอสังเขป คือ ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและต่อเนื่องในการดำเนินงาน ดังนี้ (1) ควรส่งเสริมและ พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงคุณภาพ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาระบบสารสนเทศคุณภาพรายห้องเรียน เพื่อใช้เป็น ฐานในการนิเทศการศึกษา และ (2) ควรกำหนดจุดเน้นด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารในการ ติดต่อประสานงานนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่มี การใช้ระบบเทคโนโลยี โซเชียลเน็ตเวิร์ก เข้ามาจัดการศึกษา รวมทั้งรูปแบบความหลากหลายในการ แสวงหาความรู้และการจัดกระบวนการเรียนรู้ และดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์ประกอบต่าง ๆ ข้างต้นนั้น เสมือนเป็นสิ่งสนับสนุน และส่งเสริมงานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และจะส่งผลโดยตรง ต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาอีกด้วย ทั้งนี้การดำเนินงานที่ผ่านมา ในปิงปประมาณ พ.ศ. 2565 ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบบริหารงานด้านวิชาการ ในสถานศึกษายังไม่เกิดประสิทธิภาพดีเท่าที่ควร เนื่องจากผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนในภาพรวมระดับเขตพื้นที่ กับคะแนนในภาพรวมระดับประเทศ ทั้ง 4 ราชวิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ลดลงและมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกราชวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2565)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ โมเดลสมการ โครงสร้าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัด สามารถนำข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ปรับปรุงนโยบายด้านการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเชิงประจักษ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
3. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการ โครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

คำถามในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีคำถามของการวิจัยดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับใด
3. โมเดลสมการ โครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะอย่างไรและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

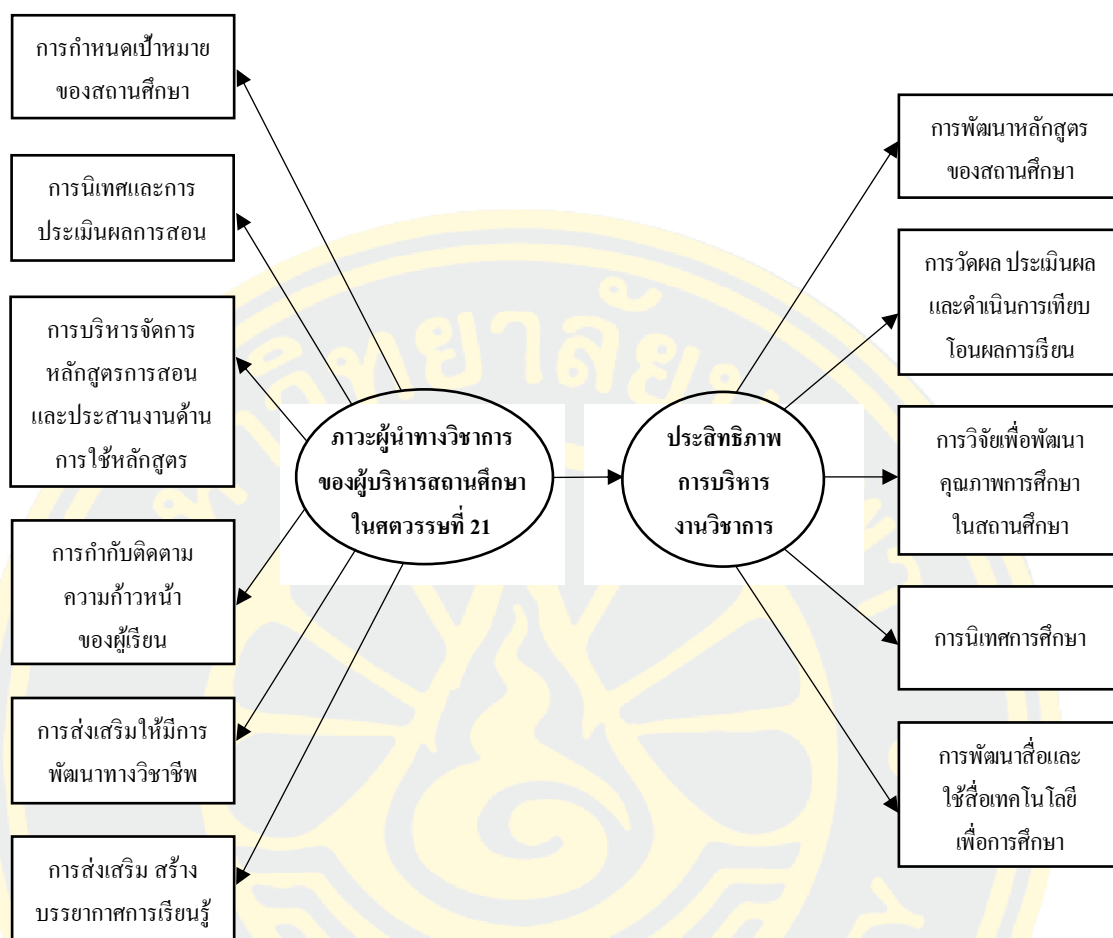
ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. โมเดลสมการ โครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล หลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้วยวิธีการสังเคราะห์องค์ประกอบ และปัจจัยของตัวแปร โดยผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์เชิงวิชาการจากผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารจัดการด้านคุณภาพการศึกษา ในบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประโยชน์เชิงปฏิบัติจากผลการวิจัยครั้งนี้ จะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในการนำผลการวิจัยไปปรับปรุง นโยบายการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ประโยชน์เชิงนโยบายจากผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้หน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทราบแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งครอบคลุม 6 ด้าน คือ (1) ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (2) ด้านการนิเทศและ การประเมินผลการสอน (3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และประสานงานด้านการใช้ หลักสูตร (4) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (5) ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนา ทางวิชาชีพ และ (6) ด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติการ สอน อยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2567 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 537 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติ การสอน อยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2567 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 224 คน ซึ่งได้มาจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประกอบด้วย

- 3.1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา
- 3.1.2 ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน
- 3.1.3 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และประสานงานด้านการใช้

หลักสูตร

- 3.1.4 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน
- 3.1.5 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ
- 3.1.6 ด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประกอบด้วย

- 3.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 3.2.2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 3.2.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 3.2.4 ด้านการนิเทศการศึกษา
- 3.2.5 ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาได้วางแผน สร้างระบบ ตรวจสอบ และทบทวนในการสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนและยุติธรรมต่อคณะครูทุกคน ในเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษาเกิดจากการกิจที่มอบหมาย โดยสามารถ

เข้าถึงได้จากแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเน้นที่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันที่มีภาวะการพลิกผันทางการศึกษาอยู่เสมอ โดยความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

2) ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครูในการวางแผน กำหนดแนวทางการนิเทศ และประเมินผลการสอนของครู เพื่อให้มั่นใจว่าเป้าหมายของสถานศึกษาได้ถูกถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ผ่านการนิเทศการสอนอย่างเป็นรูปธรรมอยู่เสมอ โดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย และมีการประสานงานเป้าหมายของสถานศึกษา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันและการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ร่วมกับครูและบุคลากรด้านการสอนโดยตรงอย่างสม่ำเสมอ ดูแลการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยการเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการอยู่เสมอ พร้อมทั้งให้ผลย้อนกลับในด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนของคณะครูอย่างสร้างสรรค์ เป็นรูปธรรม

3) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการประสานงานกับครู ในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรเนื้อหาที่สอนในห้องเรียน เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับคณะครู และนำคะแนนผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมาเป็นหลักในการพิจารณา ในการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ผู้บริหารยังต้องสร้างความเข้าใจกับครูในสถานศึกษาด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม โดยวางแผนทางการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสอนอย่างรอบด้าน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตรอย่างครบถ้วน

4) ปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาในครั้งต่อไป รวมทั้งการกำหนด วิธีการดำเนินการประเมินหลักสูตร การประเมินด้านการสอนของครู การวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียน ตามเป้าหมายของสถานศึกษาจากผลคะแนนสอบของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

5) ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ครูในการพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดให้มีการฝึกอบรม

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน รวมทั้งการช่วยเหลือครูในการเรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดทำโครงการพัฒนานุเคราะห์อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

6) ปัจจัยด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการสร้างบรรยากาศด้านการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมและมีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีการให้รางวัลและการยอมรับ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการสูงขึ้นหรือมีการปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและสร้างโอกาส ให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับห้องเรียน ระดับสถานศึกษา หรือระดับที่สูงกว่า โดยการประสานระหว่างห้องเรียนและสถานศึกษาในด้านการให้รางวัล เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจต่อผู้เรียนในการมุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2. ประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารจัดการภารกิจหรืองานต่าง ๆ โดยอาศัยความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลในการปฏิบัติงานที่น้อย ภายใต้ข้อจำกัดทางทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยเน้นความคุ้มค่า ประหยัดต้นทุน เวลา และค่าใช้จ่าย เพื่อให้ได้ผลความสำเร็จของงานออกมาในปริมาณที่มาก อันหมายถึง ประสิทธิภาพของงานที่มากตามไปด้วย

3. การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง หลักการบริหารงานที่เป็นระบบระเบียบ มีการวางแผนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตรวจสอบรวมถึงการประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอนเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องมีการนำผลการประเมินในแต่ละระยะของการปฏิบัติงานไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำงาน โดยผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน อีกทั้งยังจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กรอยู่เสมอ อันจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จและสามารถพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า พร้อมรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการงานอันเกี่ยวข้องกับขอบข่ายงาน ด้านวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นไปที่กระบวนการ การวางแผนในการบริหารจัดการงาน ด้านการปฏิบัติและการดำเนินการ โดยใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ เวลา และบุคลากรในสถานศึกษา ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และมุ่งให้เกิดผลสำเร็จของงานอย่างสูงสุด โดยคำนึงถึงกระบวนการ การบริหารจัดการ ด้านการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด

ให้เกิดความคุ้มค่า ในด้านปริมาณของผู้ปฏิบัติงาน งบประมาณ และเวลาที่ใช้ ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผนงาน หรือโครงการอันจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยจัดทำโครงสร้างของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ ตลอดจนกระบวนการปรับปรุงหนังสือแบบเรียน สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ทั้งของครูผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงการวัดผลประเมินผลในการใช้หลักสูตร โดยจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรนั้นอาจจะเป็นกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรเดิมมาก่อนเป็นพื้นฐาน หรือ เป็นการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุผลสำเร็จทางการเรียนที่กำหนดไว้ได้ หรือมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีขึ้น

2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการกำหนดหรือหาจำนวน ตัวเลข ให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อันเป็นผลมาจากการกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างร่วมกัน แล้วนำมาพิจารณาตัดสินคุณค่า การตีค่า หรือการให้นิยามความหมาย ของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ ที่ต่อเนื่องมาจากกระบวนการวัดผล ซึ่งเป็นข้อมูลจำพวกตัวเลขหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยการนำไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้นไว้ เพื่อให้ทราบผลการประเมินพัฒนาการ ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่ามีความเก่งมากน้อยเพียงใด หรือผู้เรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนได้มากน้อยเพียงใด จากเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และสามารถนำผลการประเมินที่ได้มาใช้เป็นเครื่องมือที่เชื่อมโยงการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นเข้าด้วยกัน อีกทั้งยังสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาของตนเอง เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น โดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered)

3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมทางการศึกษา เกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ ความจริง แนวคิด วิธีการอย่างเป็นระบบแบบแผน มีความน่าเชื่อถือของผู้บริหารสถานศึกษา และครูอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้นวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนา เปลี่ยนแปลง และปรับปรุง การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ (1) การกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู (2) การพัฒนาครูและผู้เรียน

ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย และ (4) การรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัย เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4) ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการสังเกตการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น ปรับปรุงและช่วยเหลือครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา การวัดและประเมินผล อันส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพให้แก่ครูด้วย

5) ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือการดำเนินการในการริเริ่ม คิดค้น สร้าง ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบแบบแผนและน่าเชื่อถือ โดยอาศัยทักษะ ความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งประดิษฐ์ สื่อ หรือเทคนิควิธีการ ที่ประยุกต์และบูรณาการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำมาใช้สนับสนุนส่งเสริมการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง สามารถเข้าใจสิ่งที่ยากเป็นนามธรรมได้อย่างง่าย รวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ตั้งไว้ได้

5. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองลพบุรี อำเภอบ้านบึง และอำเภอหนองใหญ่ รวมทั้งสิ้น 21 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนวัดบุญญารศรี 2) โรงเรียนวัดดอนคำธรรม 3) โรงเรียนวัดท้องคุ้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์” 4) โรงเรียนวัดราษฎร์สโมสร 5) โรงเรียนบ้านสวนอุดมวิทยา 6) โรงเรียนวอนนภาศัพท์ 7) โรงเรียนชุมชนวัดหนองรี 8) โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา 9) โรงเรียนบ้านมาบลำบิด 10) โรงเรียนบ้านหนองน้ำเขียว 11) โรงเรียนบ้านมาบกรูด 12) โรงเรียนบ้านมาบไผ่ “ทองปานประชานุกุล” 13) โรงเรียนบ้านหนองเงิน 14) โรงเรียนวัดหนองยาง 15) โรงเรียนบ้านป่าขุบ “นันทิประชานุเคราะห์” 16) โรงเรียนบ้านป่าแดง “ไชยอุปถัมภ์” 17) โรงเรียนชุมชนบ้านอ่างเวียน 18) โรงเรียนบ้านคลองสิบแปด 19) โรงเรียนบ้านคลองตะเคียน 20) โรงเรียนชุมชนบ้านคลองพลู และ 21) โรงเรียนวัดเฉลิมลาภ

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ตั้งอยู่เลขที่ 162/6 หมู่ 2 ถนนพระยาสุรเสนา ตำบลบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีหน้าที่
 ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข
 เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 37
 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 โดยแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและ
 มัธยมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษา พ.ศ. 2560 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ซึ่งได้แบ่งส่วนราชการ
 ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็น 10 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มอำนวยการ 2) กลุ่มนโยบายและแผน
 3) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) กลุ่มบริหารงานการเงิน
 และสินทรัพย์ 5) กลุ่มบริหารงานบุคคล 6) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 7) กลุ่มนิเทศ
 ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา 8) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 9) หน่วยตรวจสอบ
 ภายใน 10) กลุ่มกฎหมายและคดี ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
 รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น (โรงเรียนขยายโอกาสทาง
 การศึกษา) จำนวน 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบ้านบึง และอำเภอหนองใหญ่
 มีจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 82 โรงเรียน

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
 สถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ชลบุรี เขต 1

8. ครู หมายถึง บุคลากรผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส
 ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีประเด็นดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

2.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

2.4 ความหมายของประสิทธิภาพ

2.5 การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

2.6 องค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

3. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

3.2 รูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษา

3.3 ภาวะผู้นำทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21

3.4 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

3.5 รูปแบบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

3.6 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

4. อิทธิพลระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

4.1 ปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

4.2 ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน

4.3 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและการประสานงานการใช้หลักสูตร

4.4 ปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน

4.5 ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ

4.6 ปัจจัยด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการและการเรียนรู้

สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ความเป็นมาและสภาพทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 162/6 หมู่ 2 ถนนพระยาธำมรงค์ ตำบลบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20000 โทรศัพท์ 0 3827 4120 , 0 3827 2062 โทรสาร 0 3827 6766 website : <http://www.Chon1.go.th> เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 โดยแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ซึ่งได้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็น 9 กลุ่ม และอีก 1 หน่วยงาน ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มนโยบายและแผน
3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
5. กลุ่มบริหารงานบุคคล
6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
7. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
8. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
9. กลุ่มกฎหมายและคดี
10. หน่วยตรวจสอบภายใน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา) จำนวน 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบ้านบึง และอำเภอหนองใหญ่ มีจำนวนสถานศึกษา 82 แห่ง การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เป็นองค์กรชั้นนำด้านการบริหารจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน อย่างยั่งยืน ก้าวไกลสู่สากล

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างนวัตกรรม
3. ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษให้มีความเป็นเลิศเต็มตามศักยภาพ
4. ส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตรงตามสายงาน และมีความรับผิดชอบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมืออาชีพ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
5. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
6. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
7. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา และส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) สอดคล้องกับการพัฒนายุค Thailand 4.0
8. จัดการศึกษาเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ค่านิยมองค์กร (Core Values)

CHON 1 โดย C : Commitment (มุ่งมั่นทำงาน)

H : Happy service (บริการด้วยไมตรี)

O : Open Mind (มีจิตสาธารณะ)

N : Non – Graded (ปฏิบัติเท่าเทียม)

1 : 1st in Service & Quality (ยอดเยี่ยมบริการและคุณภาพ)

“มุ่งมั่นทำงาน บริการด้วยไมตรี มีจิตสาธารณะ ปฏิบัติเท่าเทียม ยอดเยี่ยมบริการและคุณภาพ”

วัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture)

บริการและคุณภาพที่เป็นเลิศ (Excellent in Service & Quality)

เป้าประสงค์ (Goal)

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อสังคม
2. ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร มีคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมืองพลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
3. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
4. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ จรรยาบรรณ และมาตรฐานวิชาชีพ
5. ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน
6. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและมีคุณภาพ
7. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และสถานศึกษาในสังกัด มีระบบข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และสถานศึกษาในสังกัด จัดการศึกษาเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

กลยุทธ์ (Strategy)

- กลยุทธ์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง
- กลยุทธ์ที่ 2 การจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน
- กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

กลยุทธ์ที่ 4 การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน

1. ด้านความปลอดภัย

พัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ

2. ด้านโอกาส

2.1 ส่งเสริมสนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยได้เข้าเรียนทุกคน มีพัฒนาการที่ดี ทั้งทางร่างกายจิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย

2.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน วารสารฐานการศึกษาเพื่ออาชีพ สามารถวิเคราะห์ตนเอง เพื่อการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพตรงตามศักยภาพและความถนัดของตนเอง รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่ความเป็นเลิศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2.3 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อป้องกันไม่ให้ออกจากระบบการศึกษา รวมทั้งช่วยเหลือเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน

2.4 ส่งเสริมให้เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีทักษะ ในการดำเนินชีวิต มีพื้นฐานในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านคุณภาพ

3.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นคนดี มีวินัย มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้อง ต่อบ้านเมือง

3.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ การคิดขั้นสูง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันและการเลือกศึกษาต่อเพื่อการมีงานทำ

3.3 ปรับหลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะหลัก ที่จำเป็นในแต่ละระดับ จัดกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างสมดุลทุกด้าน ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญา พัฒนาระบบการวัดและประเมินผล ผู้เรียนทุกระดับ

3.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นครูยุคใหม่ มีศักยภาพในการจัดการ เรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี มีความรู้ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีจิตวิญญาณความเป็นครู

4. ด้านประสิทธิภาพ

4.1 พัฒนาระบบบริหารจัดการ โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มีนวัตกรรมเป็นกลไกหลัก ในการขับเคลื่อนบนฐานข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

4.2 พัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

4.3 สนับสนุนให้สถานศึกษามีนวัตกรรมการศึกษาให้เป็นต้นแบบการพัฒนา นวัตกรรม การศึกษาและการเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.4 เพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 จุดเน้น 9 นโยบาย ปีการศึกษา 2564

4 จุดเน้น

1. ผู้เรียน

- ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น
- ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้
- ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน NT และ O-NET สูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 3
- ผู้เรียนมีคุณภาพและมีคุณธรรม

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสู่ครูมืออาชีพ
- ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอุดมการณ์และศรัทธาในอาชีพครู
- ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา

3. การบริหารจัดการ

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ร่วมภาคภูมิใจ
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติราชการ
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาประสานเครือข่าย ระดมทรัพยากร

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีสภาพแวดล้อมที่น่าดู น่าอยู่ น่าทำงาน เอื้อต่อการบริหารจัดการ
- สถานศึกษามีสภาพแวดล้อม สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย และเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการโดยมุ่งเน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ และบริการที่เป็นเลิศ

4. การสร้างพลังและศรัทธาในการพัฒนา

- บุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความรัก ศรัทธา และเชื่อมั่นในองค์กร
- บุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคุณภาพและการบริการที่เป็นเลิศ (งานคือเกียรติยศ)
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุ่งสู่วิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร (ก้าวให้ไกลไปให้ถึง)

9 นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นโยบายที่ 1 การอ่านออกเขียนได้

นโยบายที่ 2 การคิดคำนวณ

นโยบายที่ 3 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นโยบายที่ 4 การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

นโยบายที่ 5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ STEM Education

นโยบายที่ 6 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนว Active Learning

นโยบายที่ 7 การสร้างเสริมลักษณะนิสัยและทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

นโยบายที่ 8 การส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

นโยบายที่ 9 การส่งเสริมสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีบรรยากาศเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2565, หน้า 1-13)

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่รวบรวมภารกิจหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้มุ่งเน้นให้เกิดการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างอิสระ คล่องตัว และรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย (สำนักงานกฤษฎีกา, 2545) ทั้งนี้สถานศึกษาจำเป็นต้องปฏิบัติงานวิชาการให้มีความชัดเจน อันจะเป็นดัชนีบ่งชี้ถึงภารกิจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านคุณภาพความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา และบรรลุเป้าหมายของการศึกษาด้วย ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2547) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นพันธกิจหรือเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา

ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ (2550, หน้า 3) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงาน หรือการดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่ และภารกิจโดยตรงในการจัดการศึกษา มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ นำไปใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี

จันทร์านิ สงวนนาม (2553) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลการพัฒนาตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี การดำเนินการผ่านกิจกรรมการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในทุกด้าน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา อันเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างของสถานศึกษา ในพันธกิจที่เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาปรับปรุงเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน อันส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

จรรณี แก้วเอี่ยม (2557) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผนการดำเนินการที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ผ่านการจัดกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภท อันมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้เกิดความราบรื่น และก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

งามทิพย์ มั่นทองขาว (2559, หน้า 21-22) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงสุด เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนตามภารกิจของสถานศึกษา รวมถึงกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมโดยผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่าย ต้องร่วมมือกันดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อมาตรฐานและคุณภาพทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

ปริญญ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 56) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยการจัดกิจกรรมหรือดำเนินงานให้การศึกษาหรือฝึกอบรมคนทุกช่วงวัย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ระบบการดำเนินงาน เทคนิคการดำเนินงาน และปัจจัยทางการบริการไว้อย่างชัดเจน โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่สถานศึกษากำหนดไว้

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการวางแผนดำเนินงานอย่างครอบคลุมเป็นระบบ ที่เกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อันได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย และนโยบายของการจัดการศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ เทคนิค หรือวิธีการในการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ รวมไปถึงการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เท่าทันกับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป เพื่อยังประโยชน์ด้านผลลัพธ์ทางการศึกษาแก่ผู้เรียน และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการ อยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ ดังนั้นงานวิชาการจึงเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา โดยความสำเร็จของสถานศึกษามักจะพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ผู้เรียน ดังนั้นคุณภาพของผลผลิต จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การบริหารด้านวิชาการจึงนับว่าเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบ ในการใช้หลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภาวิดา ชาติศรีสุทธิ, 2550, หน้า 3-4) ทั้งนี้มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะต่อความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

Smith (1961, p.170) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ไว้ว่า การบริหารการศึกษาต้องรับผิดชอบ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับการบริหารโรงเรียน ดังนี้ (1) งานบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 40 (2) งานในหน้าที่ทั่วไป ร้อยละ 5 (3) งานบริหารบุคลากร ที่เป็นผู้สอนและฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน ร้อยละ 20 (4) งานบริหารการเงิน ร้อยละ 5 (5) งานบริหารงานอาคารสถานที่ ร้อยละ 5 (6) งานบริหารกิจกรรมผู้เรียน ร้อยละ 20 และ (7) งานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ 5

อัมภา บุญช่วย (2537) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า เป็นงาน ที่นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาระดับ ทั้งระดับสถานศึกษาหรือระดับมหาวิทยาลัย โดยการบ่งชี้ว่าสถานบันใดเป็นสถาบันที่มีมาตรฐานนั้นก็มักจะพิจารณาที่ผลจากการบริหารงานทาง วิชาการเป็นหลัก ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการจะเกิดสัมฤทธิ์ผลเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับความเอาใจจริงเอาใจ ในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของผู้ที่ทำหน้าที่บริหารนั่นเอง

อุทัย บุญประเสริฐ (2540) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า เป็นงานหลักที่สำคัญและเป็นงานส่วนใหญ่ที่สุดของระบบ ในการบริหารงานของสถานศึกษา เนื่องด้วย งานวิชาการเป็นศูนย์กลางของสถานศึกษา ครอบคลุมทั้งระบบ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เวลา ในการบริหารงานวิชาการ ประมาณร้อยละ 40 ของเวลาทั้งหมด อันจะก่อให้เกิดคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา โดยพิจารณาจากความสำเร็จของงานวิชาการ อาจกล่าวได้ว่าสถานศึกษาใดที่มี ระบบการบริหารงานวิชาการเป็นเลิศหรือก้าวหน้าแล้ว สถานศึกษานั้นมักจะมียี่ห้อเสียงเป็นที่นิยม ในทางตรงกันข้าม หากสถานศึกษาใดมีระบบการบริหารงานวิชาการที่ล้าหลัง สถานศึกษานั้น ก็จะไม่ใช่ที่นิยม ขาดความศรัทธา และมักเสื่อมถอยการยอมรับไปด้วยเช่นกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 4) ได้ระบุถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่ถือได้ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุด เป็นหัวใจของการศึกษา ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้และความเข้าใจ ต้องให้ความสำคัญและมีเข้ามามีส่วนในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล การปรับปรุงแก้ไข อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญในฐานะเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ทุกอย่าง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลลัพธ์ ทางการเรียนรู้และประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2553) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นเรื่องกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้ไปถึงสถานศึกษา

ให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ ทำให้สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ

สันติ บุญภิรมย์ (2553) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นดั่งหัวใจสำคัญ หรือพันธกิจหลัก ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่มาสสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้นงานวิชาจึงหมายถึงการบ่มเพาะให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มิใช่เพียงแต่ความมุ่งมั่นให้ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ หรือคิดเลขเก่งแต่เพียงเท่านั้น

จรุณี เก้าเอียน (2557, หน้า 6) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจ และตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจการยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งของสถานศึกษาในทุกระดับการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทุ่มเทและให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ส่วนงานอื่นในสถานศึกษา เป็นงานที่สนับสนุนวิชาการให้มีคุณภาพ เนื่องด้วยกระบวนการบริหารงานวิชาการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและความเป็นเลิศของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมที่สุด ผ่านการบริหารจัดการ และการดำเนินการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ไม่ใช่เพียงแต่การสอนเนื้อหาทางวิชาการเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และเกิดผลตอบรับที่ดีจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันถือว่าเป็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทในการวางแผน กำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติ การวัดประเมินผล รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2.3 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทุกชนิด ที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ตลอดจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ทั้งนี้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

กฎกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 29-30) ได้ระบุ ขอบข่ายงานการบริหารงานด้านวิชาการในสถานศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ภารดี อนันต์นาวี (2553, หน้า 281) กล่าวว่า ขอบข่าย/ภารกิจของการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. การวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 9) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน
4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ
8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ
9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

วีรวัฒน์ พันธุ์คง (2552, หน้า 22) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการว่า ประกอบด้วยการบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น คุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 59) กล่าวว่า งานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล รวมทั้งติดตามผลและสื่อการสอน รวมไปถึงการพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนการดำเนินงานของโรงเรียน และต้องเป็นไปตาม

หลักสูตรและระเบียบวิธีการของการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทุกระยะด้วยการจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย บางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่ ๆ เข้าไปด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างแท้จริงนั้นเกิดจากการเรียนการสอน ดังนั้นเมื่อหลักสูตรเปลี่ยนก็จำเป็นต้องอบรมครูไปด้วย เพราะการใช้หลักสูตรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้องไปถึงการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน และการประเมินผลด้วย ถ้ามองในด้านของงาน สถานศึกษาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดการเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดการครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่ผลงานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษา ตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน คือ

1. การพัฒนาสาระหลักสูตร
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. การวัด การประเมินผลการเรียน และการรับเข้าศึกษาต่อ
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT)

ปัญญา แจ่มกังวาล (2554, หน้า 32) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา ได้แก่

1. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานเพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลาง และปรับโครงสร้างแต่ละสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมในแต่ละช่วงชั้นซึ่งหลักสูตรเป็นแม่บทสำคัญที่สุดในการบริหารงานสถานศึกษา ต้องจัดการศึกษาโดยยึดหลักที่ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างสถานศึกษา ต้องจัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกตามความสนใจและความถนัด จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ การจัดการศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้มีความครอบคลุมในความรู้และทักษะ เริ่มตั้งแต่ตนเอง บุคคล และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง แนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยเน้น

ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และการบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ในการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การทำงานอย่างเป็นระบบของครู ในการหาคำตอบเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน และคิดหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มากขึ้น มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา สนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาหา ความรู้ด้วยการวิจัย เช่น การทำโครงการและนำเสนอข้อค้นพบด้วยการพูดและเขียน

4. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องมือ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีสิทธิ์ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้บรรลุสู่เป้าหมาย ของหลักสูตรซึ่งอาจอยู่ในสภาพของจริง แบบจำลอง หรือการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำ เพื่อให้มี ความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต

5. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษา กระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่ม สารการเรียนรู้ ครูผู้สอนที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ดำเนินการโดยใช้ภาวะผู้นำทำให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจ ประสานงาน และใช้ศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนา งานของสถานศึกษานั้น ๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา ที่จะส่งผลในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร สถานศึกษา

6. การวัดผลประเมินผล คือ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทดสอบผลการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอน โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ใช้เทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างครอบคลุม มีการติดตามผลการเรียนรู้ตามระเบียบว่าด้วยการ วัดผลประเมินผลของสถานศึกษา และการวัดผลประเมินผลในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ตามสภาพจริง

7. การประกันคุณภาพการศึกษา คือ สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา ที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และพัฒนาปรับปรุง

นงนภัส ปานสมุทร (2556) กล่าวว่า ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาจะครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
4. การวัดผลและประเมินผล
5. งานการนิเทศศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 49-56) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการ ตามระบบการพัฒนาระบบบริหารรูปแบบนิติบุคคลมีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 3 ประการ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ หรือจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพิ่มเติม ตามบริบทของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.3 จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา เพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 2 ประการ ดังนี้

2.1 วางแผนงานด้านวิชาการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย จัดทำกรอบในการดำเนินงานตลอดจนดูแลนิเทศ กำกับ และติดตาม

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาท
และหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้

3.1 จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2 จัดการเรียนการสอนวัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามแนว
ปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง

3.3 ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.6 ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนและช่วยเหลือผู้เรียนพิการ
ด้อยโอกาส และผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาท
ของสถานศึกษาไว้ 2 ประการ ดังนี้

4.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย

4.1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

4.1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย
จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับ
กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริม
ความเป็นเลิศผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางไกล

4.1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการ
ของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และมุ่งสู่ความเป็นสากล

4.2 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผล
ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ดังนี้

5.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.2 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และมีความสนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

5.4 จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นเลิศตามศักยภาพของผู้เรียน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

5.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

5.7 ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 8 ประการ ดังนี้

6.1 กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

6.2 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

6.3 วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน

6.4 จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

6.5 พัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานเทียบเคียงระดับสากล

6.6 จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

6.7 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการประเมินผลการเรียน รายภาค/รายปี และตัดสินผลการเรียน

6.8 การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินการ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการ บริหารหลักสูตรและวิชาการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 4 ประการ ดังนี้

7.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้และกระบวนการทำงานของผู้เรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

7.2 พัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหา เหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

7.3 พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

7.4 รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาท และหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

8.1 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้พอเพียง เพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

8.2 จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาศักยภาพเฉพาะด้านของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุด IT ห้องสมุดกลาง และห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ศูนย์วิชาการ สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนธรรมะ เป็นต้น

8.3 จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของ ผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุด ประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

8.4 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

8.5 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

9. การนิเทศการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 3 ประการ ดังนี้

9.1 สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล การนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

9.2 จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

9.3 จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10. การแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 9 ประการ ดังนี้

10.1 กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วม ในกระบวนการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

10.2 จัดระบบงานและโครงสร้างงานแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

10.3 ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทและเห็นคุณค่าของการแนะแนว และดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

10.4 ส่งเสริมและพัฒนาให้ครู ได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

10.5 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว

10.6 ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

10.7 ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน

10.8 ประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว

10.9 เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียน

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 8 ประการ ดังนี้

11.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องตามมาตรฐาน การศึกษาชาติ เอกลักษณะของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้ พร้อมทั้งกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และประกาศ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

11.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานสถานศึกษา) ที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่ผ่านการวิเคราะห์ สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา และระบุวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ความสำเร็จ ของการพัฒนาวิธีการดำเนินงานที่มีหลักวิชาและผลการวิจัยรองรับ งบประมาณ และทรัพยากร รวมทั้ง แหล่งวิทยาการจากภายนอกที่ให้การสนับสนุนอย่างชัดเจน โดยมีบุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียน เป็นผู้รับผิดชอบ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อรองรับและดำเนินการ ทั้งนี้โดยการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองและชุมชน โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

11.3 จัดระบบบริหารงานที่มีโครงสร้างที่ชัดเจนและเอื้อต่อการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายใน และจัดทาระบบสารสนเทศที่มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันอย่าง ครบถ้วน ถูกต้อง และเพียงพอ และสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย

11.4 ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการตามแผนปฏิบัติการสู่การ ปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

11.5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อทราบความก้าวหน้าของ การปฏิบัติตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และรายงานผลพร้อมข้อเสนอแนะการเร่งรัด การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการปรับปรุงพัฒนา และ พร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

11.6 จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานต้นสังกัด อย่างน้อย 1 คน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย และพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายใน จากหน่วยงานต้นสังกัด

11.7 จัดทำรายงานประจำปี (SAR) เพื่อสะท้อนคุณภาพผู้เรียนและการบริหารจัดการศึกษาของผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่นำไปสู่เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ในรอบปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

11.8 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร และนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 4 ประการ ดังนี้

12.1 ส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น

12.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

12.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

12.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 4 ประการ ดังนี้

13.1 ประสานความร่วมมือวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

13.2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

13.3 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการและวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองผู้เรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เป็นต้น

13.4 ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้

14.1 ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาที่เป็นจุดเน้นเฉพาะ

14.2 จัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

14.3 ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ร่วมกัน จัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

14.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

14.5 ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

14.6 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 3 ประการ ดังนี้

15.1 จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.2 นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติ

15.3 ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 3 ประการ ดังนี้

16.1 ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

16.2 จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

16.3 พิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

17.1 จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อ การเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

17.2 พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

17.3 พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้อรรถประโยชน์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น และรวบรวมแหล่งสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

17.4 พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็น ห้องสมุด IT เพื่อเป็นแหล่งสืบค้น

17.5 นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้ และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

18. การพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 3 ประการ ดังนี้

18.1 กำหนดรูปแบบนิติบุคคลด้านการบริหารวิชาการของสถานศึกษา

18.2 พัฒนารูปแบบนิติบุคคลด้านการบริหารวิชาการของสถานศึกษา

18.3 ติดตาม ประเมินผล รับผิดชอบ และรายงานผลการดำเนินงาน

กรณีกา อรรถชัยยะ (2565) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีทั้งสิ้น 7 ด้านดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) และจัดทำโครงสร้าง หลักสูตรและ สาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา มีการประเมินการใช้หลักสูตรและ นำผลการ ประเมินมาพัฒนา หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนและส่งเสริมให้ครู จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสอดคล้องกับบริบทสังคม

3. ด้านการวัดผล การประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การจัดทำ แผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้ และเป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดหา และพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูผลิต และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาและประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา

5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพงาน ด้านวิชาการในสถานศึกษาและสนับสนุนให้ครูมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งภายนอกและ ภายในสถานศึกษา มีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียง

7. ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนการสอน ในรูปแบบที่หลากหลายและนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และประเมินผล การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการครอบคลุมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตร และการเรียนการสอนรวมทั้งกิจกรรมทุกอย่างที่ดำเนินการจัดขึ้นในสถานศึกษา อันเกี่ยวข้องกับ กระบวนการจัดการเรียนการสอน เริ่มต้นตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอนการจัดบริการการสอน เช่น สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด ดังนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรประสิทธิภาพการบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษาดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ตัวแปร	กมล ภูประเสริฐ (2545)	กนกพร พวงศิริ (2550)	ภาณุ อนันต์ (2551)	วีรวัฒน์ พันธุ์ (2552)	ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)	รุ่งชัชดาพร เวระชาติ (2553)	ปัญญา แจ่มแจ้งวาน (2554)	นงนภัส ปานสมุทร (2556)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556)	กรณีศึกษา อรรถชัยยะ (2565)	ผู้วิจัย
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตร		✓		✓		✓	✓	✓			
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓	✓							✓		
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓		
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้		✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้		✓	✓	✓				✓	✓	✓	
9. การนิเทศการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
10. การแนะแนว		✓	✓	✓				✓	✓		
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓		
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ		✓	✓	✓				✓	✓		
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น		✓	✓	✓				✓	✓		
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓	✓	✓				✓	✓		
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	✓	✓						✓	✓		
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา		✓						✓	✓		
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18. การพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ								✓	✓		

2.4 ความหมายของประสิทธิภาพ

ความหมายของคำว่าประสิทธิภาพตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 667) เมื่อใช้กับบุคคล หมายถึง ความสามารถในการทำงานได้ดี รวดเร็ว และเสร็จตรงตามเวลา เช่น บุคลากรที่มีประสิทธิภาพย่อมทำให้หน่วยงานพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้มีนักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้แสดงทัศนะให้ความหมายของคำว่าประสิทธิภาพไว้อย่างหลากหลาย แตกต่างกันไป ดังนี้

ประเวศน์ มหารัตน์กุล (2542) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ไว้ว่าหมายถึง การบรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของภารกิจ นโยบาย เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ โดยการใช้คนน้อยกว่างาน แต่ได้ผลงานที่สำเร็จ หรือการใช้คนและทุนพอดีกับงาน ทั้งนี้ยังผลงานที่สำเร็จได้ใช้คนและทุนต่ำมากเท่าใด ยิ่งถือว่าเกิดประสิทธิภาพได้มากขึ้นเท่านั้น

สัญญา วิวัฒน์ (2544) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ไว้ว่าหมายถึง การวัดผลคุณภาพงาน ปริมาณงาน เงินและเวลาที่ใช้ในการทำงาน ขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง ว่ามีผลลัพธ์ออกมา มากหรือน้อย ส่งผลดีต่อผู้รับบริการมากน้อยเพียงใด โดยรวมแล้วความมีประสิทธิภาพ จึงหมายถึง การทำงานให้ได้คุณภาพและปริมาณที่มาก โดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรมีความสมัครสมานสามัคคี ทำงานร่วมกันอย่างสันติภาพ และมีความสุขร่วมกัน ส่งผลดีต่อส่วนรวมและผู้รับบริการ แต่ใช้เวลา แรงงาน และงบประมาณที่น้อยและคุ้มค่า

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ไว้ว่าหมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นประสิทธิภาพ จึงมักถูกวัดในรูปแบบของต้นทุน หรือจำนวนทรัพยากรที่ใช้ไปเมื่อเทียบกับผลงาน หรือผลผลิตที่ได้ เช่น ต้นทุน แรงงาน เวลาที่ใช้ หรืออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เป็นต้น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2546) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ไว้ว่าหมายถึง ความสามารถในการผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการ ด้วยการใช้งบประมาณ เวลา วัสดุ หรือปัจจัยอื่น ๆ ในปริมาณต่ำที่สุด หรือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่นำเข้า (input) และผลลัพธ์ที่ออกมา (output) เพื่อสร้างให้เกิดต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำที่สุด

การดี อนันต์นาค (2553, หน้า 206) ได้ให้ความหมายคำว่า ประสิทธิภาพ ไว้ว่าหมายถึง ลักษณะทางเศรษฐศาสตร์ในการดำเนินการขององค์กร ให้บรรลุเป้าหมาย โดยเป้าหมายบางอย่างที่ใช้เป็นอัตราส่วนของปัจจัยการผลิต (inputs) กับผลผลิต (outputs) เป็นการพิจารณาถึงวิธีการที่องค์กรบรรลุเป้าหมายโดยใช้ปัจจัยการผลิตอย่างประหยัด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ต้องการโดยถือว่าองค์การต้องสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้เงื่อนไขที่ทรัพยากรมีอย่างจำกัด เนื่องจากทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมที่จัดให้องค์การมีจำกัด การวัดประสิทธิภาพส่วนใหญ่จึงใช้ค่าเกี่ยวกับการเงิน

กรกมล เพิ่มผล (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ไว้ว่าหมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยการบริหาร การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สุธิดา เสาวคนธ์ (2564) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ไว้ว่าหมายถึง การทำงานอย่างประหยัดต้นทุน ให้เสร็จทันเวลา ภายในคุณภาพที่กำหนดไว้ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการทำงานให้เกิดผล หรือบรรลุเป้าหมายได้แบบประหยัดต้นทุน เสร็จทันเวลา ภายในคุณภาพที่ระบุไว้ โดยปัจจัยของประสิทธิภาพจะมีอยู่ 3 อย่าง ได้แก่ ค่าใช้จ่าย เวลา และคุณภาพ

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารจัดการภารกิจหรืองานต่าง ๆ โดยอาศัย ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลในการปฏิบัติงานที่น้อย ภายใต้ข้อจำกัดทางทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยเน้นความคุ้มค่า ประหยัดต้นทุน เวลา และค่าใช้จ่าย เพื่อให้ได้ผลความสำเร็จของงาน ออกมาในปริมาณที่มาก อันหมายถึง ประสิทธิภาพของงานที่มากตามไปด้วย

2.5 การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

นักวิชาการและนักบริหาร ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการบริหารที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้ Allen (1985) ได้เสนอทฤษฎีการจัดการที่สร้างประสิทธิภาพให้กับองค์กร POLC ซึ่งใส่ใจในกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การนำ และการควบคุมซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับการนำ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการ การทำงาน ให้มีประสิทธิภาพข้อดีของ POLC ก็คือการสร้างมาตรฐานในทุกรายละเอียด เน้นปฏิบัติตามมาตรฐานที่วางไว้อย่างเคร่งครัด ทำให้องค์กรมีผลการประเมินที่ชัดเจนสามารถวัดประสิทธิภาพของการทำงาน ได้ดี ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดกิจกรรมตลอดจนภารกิจต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติเอาไว้ในแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้เป็นแนวทาง ตลอดจนทิศทางการปฏิบัติงาน การวางแผนควรต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนที่จะทำให้บรรลุผล ตามที่ต้องการ

2. การจัดการองค์กร (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างตำแหน่ง กำหนดบทบาท หน้าที่ ตลอดจนการทำงานของทุกภาคส่วนให้สอดคล้อง ราบรื่น และไม่ทับซ้อนกัน การจัดการองค์กรยังรวมไป ถึงการจัดระเบียบในการทำงานที่จะทำให้การทำงานไม่สะดุด จัดสรรคนให้เหมาะสมกับงาน จัดการงานให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากที่สุด

3. การนำ (Leading) หมายถึง เป็นการชักนำบุคลากรให้ปฏิบัติงาน โดยการจูงใจให้ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้หลักการจูงใจที่ดี และขณะเดียวกันต้องมีการสั่งการที่เหมาะสมซึ่งหมายถึงการกระตุ้น จูงใจให้ใช้ความพยายามในการบรรลุเป้าหมาย นั้น ๆ

4. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การดูแลบุคลากรตลอดจนการทำงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ตลอดจนการติดตามประเมินผลว่าการปฏิบัติงานนั้นเป็นไปตามที่วางไว้หรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์หรือเปล่า มีความสำเร็จมากน้อยเพียงไร และยังหมายถึงการจัดการกับปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อทำให้เกิดผลกระทบกับการทำงานน้อยที่สุดอีกด้วย

ซาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน (2546, หน้า 87-91) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับและรู้จักทั่วโลก ได้แก่ หลักการของการบริหารแบบเดมมิ่ง (Principle of Deming Management) ดังนี้

1. การปรับปรุงคุณภาพเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐศาสตร์ทั้งมวล
2. ลูกค้าต้องมาก่อนเสมอ
3. อย่าตำหนิบุคคล แต่แก้ไขระบบ
4. วางแผน ลองทำ ตรวจสอบ ทำจริง
5. ฝ่ายบริหารระดับสูง ต้องเปลี่ยนแนวคิดสู่ปรัชญาใหม่
6. ฝ่ายบริหารระดับกลาง ต้องมีการฝึกอบรมปรัชญาใหม่
7. ฝ่ายบริหารระดับล่าง หรือไม่ใช่ฝ่ายบริหาร จัดสร้างทีมวินัยภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 15) ได้เสนอการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) มุ่งผลสัมฤทธิ์มีประสิทธิภาพ และมีดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาจประยุกต์แนวคิดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมของสถานศึกษา
2. การกำหนดแผนพัฒนาของสถานศึกษาหรือแผนกลยุทธ์
3. กำหนดปัจจัยความสำเร็จ (CSFs) และดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (KPLs) เป้าหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
4. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่
5. การประเมินผลการปฏิบัติงานและจัดทำรายงานประเมินตนเอง
6. การประกันคุณภาพการศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามแนวคิดของเอดเวิร์ดเดมมิ่ง (Edward Deming) ซึ่งเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันทั่วโลก เรียกว่า กระบวนการบริหารงานตามวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) โดยกำหนดออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. วางแผนแก้ไขปัญหา (Plan)
2. ลงมือแก้ไขปัญหา (Do)

3. ตรวจสอบการแก้ปัญหา (Check)

4. แก้ไขแผนใหม่ (Act)

วิช วิรัชนิภาวรรณ (2557) กล่าวว่า ทรัพยากรการบริหาร เป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารจำเป็นต้องนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานภายในองค์กรโดยใช้ 11 M ดังนี้

1. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรของหน่วยงาน เช่น การวางแผนกำลังคน การแสวงหาบุคลากร การบรรจุแต่งตั้งการบำรุงรักษาและจัดสวัสดิการ การพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น
2. การบริหารงบประมาณ (Money) หมายถึง การจัดให้มีงบประมาณ การควบคุมการตรวจสอบด้านการเงิน การพัฒนาระบบบัญชี การเสนอความต้องการการจัดหางบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนการบันทึกและรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ
3. การบริหารงานทั่วไป (Management) หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการปฏิบัติขององค์กร คือ การวางแผนงาน การจัดองค์กร การจัดการทรัพยากรบุคคล การประสานงานภายในองค์กร การรายงาน และการประเมินภายในหน่วยงาน
4. การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) หมายถึง การประมาณการและเสนอความต้องการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเก็บรักษา การแจกจ่ายและการใช้วัสดุอุปกรณ์ และการจำหน่ายจากบัญชี
5. การบริหารคุณธรรม (Morality) หมายถึง การนำหลักธรรมในการบริหารการมีจิตสำนึกที่ดีงามในการปฏิบัติราชการหรือการปฏิบัติงาน การวางตนที่เหมาะสม
6. การให้บริการลูกค้า (Market) หมายถึง ให้ลูกค้ามาเลือก รับบริการ การจัดการต้อนรับในการให้บริการ การบริการที่ประทับใจ และการบริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ
7. การบริหารข่าวสาร (Message) หมายถึง การกำหนดความต้องการ ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น การรวบรวม ข่าวสารการดำเนินการวิธีต่อข่าวสารที่ได้มาด้วยการประเมินค่าและตีความการกระจายการใช้ข่าวสารให้ ทันสมัยและทันเวลาที่ต้องการใช้
8. วิธีการ ระเบียบ แบบแผน หรือเทคนิค (Method) หมายถึง การเตรียม ข้อมูลและการวางแผนงานอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการที่ทันสมัย
9. การบริหารเวลา (Minute) หมายถึง มี แผนการใช้เวลาอย่างรัดกุมและชัดเจน การกำกับเวลาที่ทันสมัยในการติดตามแผนงานที่ได้วางไว้
10. การประสานงาน (Mediation) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับบุคลากรความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงาน และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน

ต่อประชาชน เช่น ประสานด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ ประสานเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน ประสานการเงินและวัสดุอุปกรณ์ และประสานความขัดแย้งของบุคลากร เป็นต้น

11. การวัดผลการปฏิบัติงาน (Measurement) หมายถึง มีระบบการติดตามงานระหว่างปฏิบัติงาน ตลอดจน การประเมินผลที่เป็นจริงและทันสมัยประกอบตัวชี้วัดที่ชัดเจนให้ผลเที่ยงตรง

สรุปได้ว่า การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยหลักการบริหารงานที่เป็นระบบระเบียบ มีการวางแผนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตรวจสอบรวมถึงการประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอน เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องมีการนำผลการประเมินในแต่ละระยะของการปฏิบัติงานไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำงาน โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน อีกทั้งยังจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กรอยู่เสมอ อันจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จและสามารถพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า พร้อมรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน

2.6 องค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

นักวิชาการและนักบริหารหลายท่าน ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันไปดังนี้

สมศักดิ์ ด้านเดชา (2544, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของ คำว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่าหมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน ให้ได้รับผลสำเร็จ 7 ด้าน คือ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศภายใน และงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศภายใน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ โดยคำนึงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวดเร็ว ถูกต้อง และประหยัดทรัพยากรคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเวลา

สำราญ รื่นรวย (2545) ได้ให้ความหมายของ คำว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่าหมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการให้ปฏิบัติงานได้ผลสำเร็จ โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากร และปัจจัยอื่น ๆ ให้เกิดการสิ้นเปลืองน้อยที่สุด ในขอบข่ายงานดังนี้ 1) ด้านงานทะเบียน 2) ด้านงานหลักสูตรการสอนและประเมินผล 3) ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร 4) ด้านงานแนะแนวการศึกษา 5) ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม และ 6) ด้านงานฝึกอบรมและบริการวิชาชีพ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 9) ได้กล่าวถึง หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) ไว้ว่า เป็นการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการ

ก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพจะเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด เพื่อให้การปฏิบัติบรรลุความสำเร็จ ในการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องใช้ทั้งหลักประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงคุณภาพของเป้าหมาย คือ ผู้เรียนเป็นหลัก โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมการบริหารงาน ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นต้น

กรมพล เพิ่มผล (2554) ได้ให้ความหมายของ คำว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่าหมายถึง กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การพัฒนา หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพ การศึกษา

เจริญพงศ์ คงทน (2558) ได้ให้ความหมายของ คำว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่าหมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายการ บริหารวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ 12 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 12) ด้านการส่งเสริมและ สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

นวลจันทร์ แสงอุไร (2559, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของ คำว่า ประสิทธิภาพการ บริหารงานวิชาการ ไว้ว่าหมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้สำเร็จลุล่วง ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งประกอบไป ด้วยการบริหารงานวิชาการ 9 ประเด็น ดังนี้ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร 2) การบริหารการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม 6) การจัดแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 8) การนิเทศภายใน สถานศึกษา และ 9) การประกันคุณภาพการศึกษา

อดิพงษ์ สุขนาถ (2560) ได้ให้ความหมายของ คำว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่าหมายถึง สภาพความเป็นจริงของผลสำเร็จอย่างสูงสุดในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของ

โรงเรียน 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอนของครู 3) การวัดและประเมินผล และ 4) การนิเทศและการประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการงานด้านวิชาการในสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นไปที่กระบวนการในการปฏิบัติและดำเนินการ อันเกี่ยวข้องกับขอบข่ายงานวิชาการในสถานศึกษาทุก ๆ ด้าน ที่มุ่งให้เกิดผลสำเร็จของงานอย่างสูงสุด โดยมีการบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าในด้านปริมาณของผู้ปฏิบัติงานงบประมาณ และเวลาที่ใช้ ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้ประกอบไปด้วยประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อหาข้อมูลต่อไป ซึ่งในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.1 ความหมายของหลักสูตร

Taba (1962) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่าเป็น เอกสารที่จัดทำขึ้น เพื่อระบุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหาสาระของกิจกรรมการเรียนการสอน หรือมวลประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นให้แก่ผู้เรียน รวมถึงการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ตามจุดหมายของการเรียนรู้ที่ตั้งไว้

Beauchamp (1981) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่าเป็น ศาสตร์สาขาหนึ่ง ซึ่งศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและวิธีใช้ นอกจากนี้หลักสูตรยังมีขอบเขตข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นไว้อย่างเป็นทางการ

Farah and Ridge (2009) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่าเป็น แผนงานที่ครอบคลุมถึง แนวคิด หลักการภายใต้ปรัชญาทางการศึกษา เป้าหมาย เนื้อหาสาระ และการปฏิบัติเชิงรูปธรรมของโปรแกรมการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กำหนดขึ้นมา อันมีความสำคัญในการช่วยสนับสนุน ส่งเสริมระบบการศึกษา

ธารง บัวศรี (2550) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่าเป็น แผนทีออกแบบจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายอันเกี่ยวข้องกับการจัดเนื้อหา กิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่าเป็น เครื่องมือที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

นิตยา เปลื้องนุช (2554, หน้า 8) ได้สรุปความหมายของหลักสูตร เพื่อความง่ายต่อการจดจำ โดยใช้ตัวอักษร SOPEA เป็นความหมายของหลักสูตร 5 ประการดังนี้

Curriculum at Subject Matter หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน
 Curriculum as Objectives หลักสูตร คือ จุดหมายปลายทางที่ผู้เรียนพึงบรรลุ
 Curriculum as a Plan หลักสูตร คือ แผนตาม โครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน
 จัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อความเจริญของผู้เรียน

Curriculum as an Experience หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวง ที่โรงเรียน
 จัดขึ้น

Curriculum as Educational Activities หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษา
 ที่จัดให้กับผู้เรียน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่าเป็น
 มวลประสบการณ์ที่ โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามจุดหมาย
 ที่กำหนดไว้ ดังนั้นหลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้สอนที่จะนำไปเป็นกรอบแนวทาง
 ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จะเป็นประโยชน์
 ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

จตุณี เก้าเอี้ยน (2557, หน้า 159) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่าเป็น
 กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ ค่านิยม พัฒนาผู้เรียน
 ในทุก ๆ ด้าน และเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนก้าวหน้า บุคคลที่นำพาส่งเหล่านี
 ให้ประสบผลสำเร็จก็คือครูนั่นเอง

ปรีชาภรณ์ ตั้งคุณนันต์ (2563, หน้า 113) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่าเป็น
 แผนหรือข้อกำหนดอย่างเป็นระบบที่แสดงถึงจุดหมาย เนื้อหา และมวลประสบการณ์ เพื่อให้
 สถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามจุดหมาย
 ที่กำหนดไว้

ศิวะลักษณ์ มหาชัย (2565, หน้า 172) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่าเป็น
 มวลประสบการณ์ที่เป็นเนื้อหา สาระสำคัญ รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบขึ้นโดยมีจุดหมาย
 ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหมดทั้งปวง ที่โรงเรียนจัดทำ
 ขึ้นในรูปแบบเอกสาร ที่ครอบคลุมถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงาน รายวิชา เนื้อหาสาระ
 ที่เรียน รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้กำหนดขึ้นไว้อย่างเป็นระบบให้แก่
 ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ
 อันพึงประสงค์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

Taba (1962, p. 454) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งจุดมุ่งหมายและวิธีการ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบทางด้านความคิดและความรู้สึของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวความคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตรเดิม

Saylor and Alexander (1974, p. 7) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การหลักสูตรอาจหมายถึงการสร้างเอกสารอื่นสำหรับผู้เรียนด้วย

Lewy (1991, p. 19) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การวางแผนปฏิบัติการเพื่อจัดเตรียมโครงการสอน (Syllabus) เนื้อหา หนังสือ ตำรา วัสดุ และอุปกรณ์ประกอบการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

Akker and Kuiper (2003 cited in Netherlands Institute for Curriculum Development, 2009, p. 15) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การปรับปรุงและเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอาจใช้เวลานาน อีกทั้งต้องคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชนด้วย โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะรวมถึงการออกแบบการใช้งานและการประเมินผล

Kolomiro, Inglese, and Idzikowski (2017, p. 6) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ กระบวนการที่มีหลายขั้นตอน ดำเนินการอย่างเป็นระบบและอย่างต่อเนื่อง มุ่งไปที่การออกแบบหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน คือ ระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำรา แบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่าง ๆ การวัดและการประเมินผล การใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่า คือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐาน

วัชร บุณยสิงห์ (2544, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำ หรือสร้างหลักสูตรใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย

นิรมล ศตวุฒิ (2551, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อนเลย หรือการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและเป็นขั้นตอน

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, หน้า 167) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ กระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือก หาทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม หรือเป็นที่รวบรวมของทางเลือกที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, หน้า 74) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ที่ไม่เป็นหลักสูตรเดิมอยู่ก่อนเลย ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีขึ้นสอดคล้องกับสภาพสังคมและบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จตุณี แก้วเอียน (2557, หน้า 164) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณนันต์ (2563, หน้า 127) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ว่าคือ การวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการที่ต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือสร้างหลักสูตรใหม่ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผนงาน หรือโครงการ อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยจัดทำโครงสร้างของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ ตลอดจนกระบวนการปรับปรุงหนังสือแบบเรียน สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ทั้งของครูผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงการวัดผลประเมินผล ในการใช้หลักสูตร โดยจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรนั้นอาจจะเป็น กระบวนการในการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรเดิมมาก่อนเป็นพื้นฐาน หรือเป็นการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้

ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุผลสำเร็จทางการเรียนที่กำหนดไว้ได้ หรือมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีขึ้น

2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

2.1 ความหมายของการวัดผล (Measurement)

ไพศาล หวังพานิช (2551) ได้ให้ความหมายของการวัดผล ไว้ว่าคือ กระบวนการในการกำหนด หรือหาจำนวน ปริมาณ อันดับ หรือรายละเอียดของคุณลักษณะ หรือพฤติกรรม ความสามารถของบุคคล โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด และโดยทั่วไปการวัดผลจะมีอยู่ 2 อย่างคือ

- 1) การวัดผลทางกายภาพศาสตร์ (Physical Science) ซึ่งเป็นการวัดเพื่อหาจำนวนปริมาณของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม เช่น น้ำหนัก มักมีเครื่องมือที่ให้ผลเชื่อถือได้และมีหน่วยในการวัดที่แน่นอน และ
- 2) การวัดผลทางสังคมศาสตร์ (Social Science) ซึ่งเป็นการวัดเพื่อหาจำนวนหรือคุณภาพของสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่มีตัวตนแน่นอน เช่น ความรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเภทนี้มักให้ผลเชื่อถือได้ต่ำ เนื่องจากไม่มีหน่วยการวัดที่แน่นอน และสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ผลการวัดจึงอาจเกิดความผิดพลาด (Errors) ได้มากกว่าการวัดผลทางกายภาพศาสตร์

ชวลิต ชูกำแหง (2553, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของการวัดผล ไว้ว่าคือ กระบวนการในการกำหนดตัวเลข หรือปริมาณให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีกฎเกณฑ์

เยาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี (2553, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการวัดผล ไว้ว่าคือ การกำหนดตัวเลข ให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ทิวดี วัฒนไชย (2556) ได้ให้ความหมายของการวัดผล ไว้ว่าคือ กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้น เป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การวัดผลการเรียนรู้ สิ่งที่จะวัดคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2557, หน้า 85) ได้ให้ความหมายของการวัดผล ไว้ว่าคือ การกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน

ปรีชาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 286) ได้ให้ความหมายของการวัดผล ไว้ว่าคือ กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ เพื่อแทนขนาดปริมาณ คุณภาพ หรือคุณลักษณะ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สรุปได้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการ ในการกำหนดหรือหาจำนวน ตัวเลข ให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีความหมายแทนปริมาณ ขนาด คุณสมบัติ หรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด อันเป็นผลมาจากการกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด

หรือหลายอย่างร่วมกัน โดยทั่วไปแล้วการวัดผลจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ (1) การวัดผลทางกายภาพศาสตร์ ซึ่งเป็นการหาจำนวนปริมาณของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม ให้ผลที่น่าเชื่อถือได้ เนื่องจากมีหน่วยในการวัดที่แน่นอน และ (2) การวัดผลทางสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นการหาคุณภาพของสิ่งที่เป็นนามธรรม ให้ผลน่าเชื่อถือต่ำ เพราะมีหน่วยการวัดที่ไม่แน่นอน

2.2 ความหมายของการประเมินผล (Evaluation)

ภาวึกา ธาราศรีสุทธิ (2550) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้ว่าคือ กระบวนการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของวัตถุ คน สิ่งของ หรือการดำเนินงาน ว่าบรรลุความสำเร็จ มากน้อยเพียงใด เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดี โดยอาศัยข้อมูลที่ได้มาจากการวัดเป็นหลัก

ศิริเดช สุชีวะ (2550, หน้า 52) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้ว่าคือ การตีค่า หรือการให้ความหมายของผลการวัด

กาญจนา เกียรติประวัติ (2552) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้ว่าคือ การนำผลที่วัดได้มาหาคุณค่า การประเมินผลควรจะต้องรวมถึงการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ วิธีการที่ได้ใช้ไป เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ตลอดจนพิจารณาถึงปริมาณของคุณสมบัติที่วัดได้ เช่น เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดี เป็นต้น

ชวลิต ชุกก่าแพง (2553, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้ว่าคือ กระบวนการตัดสินใจ หรือตีค่าที่ได้จากการวัดผล โดยอาศัยเกณฑ์

เยาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี (2554) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้ว่าคือ กระบวนการอย่างมีระบบ ที่นำมาใช้ต่อเนื่อง จากการตรวจสอบและการวัดผลด้วยการตีค่าของสิ่งที่เรา วัดได้ รวมถึงการตัดสินคุณค่าด้วย

สำราญ มีแจ้ง และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2556) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้ว่าคือ กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของ หรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2557, หน้า 85) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้ว่าคือ การนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดหลาย ๆ อย่างมาเป็นข้อมูลในการตัดสินผลการเรียน โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าผู้เรียนมีความเก่งหรืออ่อนเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด

ทิวดี วัฒนไชย (2556) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล ไว้ว่าคือ กระบวนการ ที่ต่อเนื่องจากการวัด คือ นำตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัดมาตีค่าอย่างมีเหตุผล โดยเทียบกับ เกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 297) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่าคือ การตีค่าหรือตัดสินคุณค่า หรือให้ความหมายของตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัด โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการพิจารณาตัดสินคุณค่า การตีค่า หรือการให้นิยามความหมาย ของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ ที่ต่อเนื่องมาจากกระบวนการวัดผล ซึ่งเป็นข้อมูลจำพวกตัวเลขหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยการนำไปเทียบกับเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดขึ้นไว้ เพื่อให้ทราบผลการประเมินพัฒนาการ ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่ามีความเก่งมากน้อยเพียงใด หรือผู้เรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนได้มากน้อยเพียงใด จากเกณฑ์ ที่สถานศึกษากำหนด

2.3 การเทียบโอนผลการเรียน

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้กล่าวถึง การเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่า การเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็น ความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ของผู้เรียน ที่เกิดจากการศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบวนการศึกษา ตามอัธยาศัย หรือผลการเรียนรู้จากการศึกษานอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์ การทำงาน มาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาต่อเนื่องในหลักสูตรได้หลักสูตรหนึ่งในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ (2550, หน้า 99-100) ได้กล่าวถึง การเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่า ในปัจจุบันการจัดการศึกษามีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น ทั้งหลากหลายลักษณะสาระ วิธีการ จัดการเรียนรู้ ผู้จัดการเรียนรู้ ลักษณะหลักสูตร อีกทั้งหลากหลายลักษณะกลุ่มเป้าหมายที่เรียนรู้ จึงจำเป็นต้องมีการยืดหยุ่นการศึกษาให้มากขึ้น โดยมีระบบการเทียบโอนการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งเด็ก พิการและเด็กปัญญาเลิศ ซึ่งมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงจากเด็กปกติ หรือกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยระบบ การศึกษาแบบอื่นที่เรียกว่า การจัดการศึกษาทางเลือกทางเลือก (Alternation Education) ได้แก่ การเรียน กับพ่อแม่ที่บ้าน (Home School) การเรียนศาสนาอิสลามในปอเนาะ โรงเรียนสามัญศึกษา มหาวิทยาลัย เสมือนจริง เป็นต้น จึงต้องมีการเทียบโอนการศึกษาที่เหมาะสมและเป็นธรรมสำหรับผู้เรียนกลุ่มเหล่านี้ โดยการเทียบโอนการศึกษานั้นแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ เป็นการเทียบระดับการศึกษาเพื่อจบการศึกษา ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ เทียบวุฒิจากหลักสูตรต่างประเทศเข้าสู่หลักสูตรในประเทศ เทียบระหว่างหลักสูตร หรือเทียบต่างรูปแบบ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาในระบบและนอกระบบ เทียบจากการเรียนรู้ตาม อัธยาศัย และการเทียบโอนผลการเรียนรู้เป็นการเทียบโอนในระดับเดียวกันหรือต่างรูปแบบ ซึ่งใน ปัจจุบัน มีกรมหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้วางแผนและจัดระบบการเทียบโอนการศึกษา เนื่องด้วยมีการจัด

การศึกษาในรูปแบบหลากหลายแตกต่างจากการจัดการศึกษาปกติ ดังเช่น การเทียบโอนการศึกษาของ
กรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยประชุมปฏิบัติการร่างกรอบแนวคิด
การเทียบโอนการศึกษา มีการสัมมนา ประชาพิจารณ์จากกรอบแนวคิดการเทียบโอนผลการศึกษา
จัดทำเอกสารกรอบแนวคิดการเทียบโอน และประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำร่างหลักการและ
วิธีการเทียบระดับการศึกษา สำหรับกรมศาสนาเองก็มีการเทียบโอนผลการเรียนของการศึกษา
พระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี และสามัญศึกษาที่มีแนวปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันมีดังนี้

1. นักระหมอก เทียบเท่าประถมบริบูรณ์
2. เปรียญธรรม 3 ประโยค (ป.ธ.3) เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)
3. เปรียญธรรม 5 ประโยค (ป.ธ.5) และประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 300 ชั่วโมงเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)
4. เปรียญธรรม 9 ประโยค (ป.ธ.9) มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี
5. การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้
เข้าสู่หลักสูตรอื่น ๆ ในระดับเดียวกันได้เท่าที่จำเป็นโดยอาศัยคำสั่งหรือระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ราชกิจจานุเบกษา (2553) ได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ การเทียบโอนผลการเรียน
ไว้ในหมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 ว่า กำหนดให้การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษา
ในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใด
รูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบก็ได้ โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่าง
รูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม
รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 302) ได้กล่าวถึง การเทียบโอนผลการเรียน
ไว้ว่า การเทียบโอนผลการเรียน เป็นเครื่องมือหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น
ส่งเสริมให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมปัจจุบันการศึกษาในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาต่างก็จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่ง
ของงานวิชาการในสถานศึกษา โดยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา เรียกว่า “งานเทียบโอน
ผลการเรียน” แต่ระดับอาชีวศึกษา เรียกว่า “งานเทียบโอนความรู้และประสบการณ์”

สรุปได้ว่า การเทียบโอนผลการเรียน เป็นเสมือนเครื่องมือที่ใช้เชื่อมโยงการศึกษา
ที่กำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษา หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 คือ การกำหนดให้การจัดการศึกษามีขึ้นใน 3 รูปแบบ คือ การศึกษา
ในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นเข้าด้วยกัน อีกทั้งยังสนับสนุนให้
ประชาชนสามารถเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาของตนเอง เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการประกอบ

อาชีพที่หลากหลายมากขึ้น ดังนั้นการเทียบโอนผลการเรียนจึงไม่ได้จำกัดเพียงแค่การเทียบโอนความรู้ แต่ยังครอบคลุมถึงการเทียบโอนทักษะหรือประสบการณ์ต่าง ๆ โดยใช้หลักการกระจายอำนาจ ความเป็นธรรม ความโปร่งใส และมีมาตรฐานในรูปแบบของคณะกรรมการ อีกทั้งวิธีการเทียบโอน ก็มีความหลากหลายและยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered)

3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Research for Educational Quality Development)

3.1 ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ชาลินี ฉายารักษ์ (2550) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ไว้ว่าคือ กระบวนการทำงานที่กระทำโดยครูผู้สอนเกิดขึ้นในชั้นเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ดียิ่งขึ้น โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการ และพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
- (2) ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- (3) ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานไปยังองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

เกรียงไกร ปรีธรรมมัง (2551, หน้า 31) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ไว้ว่าคือ การพัฒนา เปลี่ยนแปลง และปรับปรุง เพื่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่กระทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อนำเอาผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ดีขึ้น

ปัญญา แจ่มกังวาล (2554, หน้า 32) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ไว้ว่าคือ การทำงานอย่างเป็นระบบของครูในการหาคำตอบ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน และคิดหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา สนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยการวิจัย เช่น การทำโครงการและนำเสนอข้อค้นพบด้วยการพูดและเขียน

สุรัตยา รอดรัตน์ (2556) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ไว้ว่าคือ กระบวนการศึกษา ส่งเสริม และประสานความร่วมมือให้ครูได้วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมจัดทำรายการวิจัยให้เป็นระบบระเบียบ มีความน่าเชื่อถือสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการ

ค้นคว้าหาความรู้ความจริง เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้คนสนใจ ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยและงานทางวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง เพื่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

พรทิพย์ เพ็ชรรัตน์ (2560) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ไว้ว่าคือ การพัฒนาเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง เพื่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้กระบวนการที่มีระบบ มีความน่าเชื่อถือ โดยมีครูผู้สอนในชั้นเรียนเป็นผู้ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ดีขึ้นโดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และมีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยและงานวิชาการไปยังสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ ด้วย

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2560) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ไว้ว่าคือ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ความจริง แนวคิด วิธีการ และนวัตกรรมการศึกษา เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาหรือมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

เจนจิรา เวียนสุข (2561) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ไว้ว่าคือ การทำกิจกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยกระบวนการเสาะแสวงหาความรู้ ความจริง แนวคิด วิธีการ หรือนวัตกรรม เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย (1) กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (2) พัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ และการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนเองสนใจ (3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย (4) รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมทางการศึกษา เกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ ความจริง แนวคิด วิธีการอย่างเป็นระบบแบบแผน มีความน่าเชื่อถือของผู้บริหารสถานศึกษา และครูอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้นวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนา เปลี่ยนแปลง และปรับปรุง การจัดการศึกษา

ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ (1) การกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (2) การพัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย และ (4) การรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัย เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2 กระบวนการของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (The Process of Research for Educational Quality Development)

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2560) ได้นำเสนอ กระบวนการสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นเป็นหัวใจของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ที่นักวิจัยสามารถใช้เป็นหลักและแนวปฏิบัติในการทำวิจัยและบริหารจัดการงานวิจัยได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ประเด็นการวิจัยจากสถานการณ์ทางการศึกษา (Research Issues) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการวิจัย ซึ่งนักวิจัยควรสำรวจ วิเคราะห์ สถานการณ์ หรือปรากฏการณ์ทางการศึกษา ว่ามีประเด็นร้อน (Hot Hit Issues) อะไรบ้างที่เป็นปัญหาสำคัญและเห็นว่าควรให้ความสนใจศึกษาวิจัย จากนั้นจึงกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัย (Research Problem) พร้อมทั้งหาแนวทางการสำรวจวิเคราะห์จากสถานการณ์ทางการศึกษา หรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น การพิจารณาจากนโยบาย ด้านการศึกษาของรัฐบาล หรือนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ การพิจารณาจากผลงานการวิจัยทางการศึกษาหรือผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือพิจารณาจากผลการประชุมสัมมนาวิชาการทางการศึกษา เป็นต้น

2. การกำหนดคำถามการวิจัย (Research Question) เมื่อนักวิจัยวิเคราะห์และพิจารณาเลือกประเด็นการวิจัย จากเรื่องเด่นประเด็นร้อนได้แล้ว จะนำมาสู่การกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัยทางการศึกษา โดยนักวิจัยต้องกำหนดโจทย์วิจัยหรือคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นประเด็นข้อสงสัยหรือประเด็นข้อเท็จจริงที่ผู้วิจัยอยากรู้และต้องการค้นหาคำตอบ โดยใช้วิธีการ หรือกระบวนการวิจัยที่เป็นวิธีการที่เป็นระบบ มีแบบแผน และเชื่อถือได้ ซึ่งหลักการในการกำหนดคำถามการวิจัยที่ดี คือ (1) คำถามวิจัยต้องมีความชัดเจน (2) คำถามวิจัยต้องบ่งชี้ถึงประเด็นสำคัญที่ต้องการค้นหาคำตอบที่มีความคุ้มค่ากับการทำวิจัย (3) คำถามวิจัยควรแสดงถึงตัวแปรหรือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ต้องการศึกษา และ (4) ในแต่ละสถานการณ์ทางการศึกษาสามารถกำหนดคำถามวิจัยได้หลายคำถามหลายระดับขึ้นอยู่กับความสำคัญและประเด็นที่จะศึกษาว่ามีประโยชน์มากน้อยเพียงใด รวมถึงความสนใจของนักวิจัยด้วย ทั้งนี้การกำหนดคำถามการวิจัย อาจกำหนดได้เป็น 3 ระดับ คือ คำถามวิจัย

ประเภทต้องการรู้อะไร (What) คำถามวิจัยประเภททำไมต้องการรู้สาเหตุของปัญหา (Why) และคำถามวิจัยประเภทจะทำอย่างไร (How)

3. การเลือกวิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology) เป็นเสมือนเครื่องมือของนักวิจัยที่จะนำมาใช้ในการศึกษาค้นหาคำตอบจากคำถามการวิจัย และการศึกษาค้นหาวัตถกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิธีวิทยาการวิจัยจึงเป็นศาสตร์ว่าด้วยระเบียบวิธีวิจัย (Research Methods) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แสวงหา ความรู้ ความจริง และการประจักษ์ฐานัตถกรรมในด้านต่าง ๆ ระเบียบวิธีวิจัยแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง เช่น ถ้าใช้การควบคุมตัวแปรเป็นการแบ่งประเภท สามารถจำแนกระเบียบวิธีวิจัยเป็นระเบียบวิธีทดลอง (Experimental Methods) และระเบียบวิธีไม่ทดลอง (Non-Experimental Methods) แต่ถ้าใช้ลักษณะข้อมูลและการออกแบบวิจัยเป็นเกณฑ์แบ่งประเภท สามารถจำแนกระเบียบวิธีวิจัยเป็นระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) และระเบียบวิธีเชิงผสม (Mixed Methods) ดังนั้นจะเลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบใดนั้น ในเบื้องต้นขึ้นอยู่กับลักษณะหรือประเภทของคำถามการวิจัยถ้าเป็นคำถามการวิจัยที่ต้องการรู้อะไร (What) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาหรือคุณภาพการศึกษา หรือถ้าเป็นคำถามการวิจัยที่ต้องการรู้สาเหตุ (Why) ของปัญหาหรือต้องการทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อาจเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยไม่ทดลอง เพราะการวิจัยลักษณะประเภทนี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติที่ไม่ได้มีการจัดกระทำหรือมีสิ่งทดลอง (Treatment) เพื่อดูผลที่เกิดขึ้นซึ่งอาจเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แต่ถ้าเป็นคำถามการวิจัยที่ต้องการทราบหรือตรวจสอบผลของวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาว่าจะทำอะไร หรือเป็นอย่างไร (How) ซึ่งเป็นลักษณะของการวิจัยที่ต้องมีสิ่งทดลองหรือการจัดกระทำ เพื่อไปดูผลที่เกิดขึ้นจากสิ่งทดลอง นักวิจัยต้องเลือกใช้ระเบียบวิธีทดลอง (Experimental Methods)

4. การออกแบบการวิจัย (Research Design) เป็นขั้นตอนการกำหนดแผนโครงสร้างกลยุทธ์ รูปแบบ ซึ่งแสดงแนวทางและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยการกำหนดโครงสร้างตัวแปร แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัย และเลือกกลยุทธ์หรือวิธีการวิจัยที่เหมาะสมในการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของปัญหาวิจัย ทั้งนี้การออกแบบการวิจัยเกี่ยวข้องกับการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย การออกแบบวิธีการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล แบบการวิจัยที่ใช้ต้องเหมาะสมทำให้ตอบโจทย์ปัญหาวิจัยได้ดี เป็นการวางแผนกระบวนการดำเนินงานวิจัยอย่างมีศาสตร์และศิลป์ (Science and Art) เพื่อให้ได้รับผลการศึกษาวิจัยที่สามารถตอบโจทย์หรือปัญหาการวิจัยได้อย่างถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้ประหยัดเวลาและทรัพยากรในการวิจัยมากที่สุด เท่าที่นักวิจัยจะสามารถกระทำได้ในทางปฏิบัติ

5. การจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย (Research Proposal) เป็นกรอบแนวคิด

ในการดำเนินการวิจัยที่นักวิจัยจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการวิจัยในลักษณะของโครงการหรือแผนปฏิบัติงาน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ค้นหาคำตอบในสิ่งที่ยังไม่รู้ เป็นข้อสงสัย หรือหาความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือการประดิษฐ์พัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Body of Knowledge) นำไปสู่การแก้ปัญหาการจัดการศึกษาหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป นอกจากนี้ข้อเสนอโครงการวิจัยก็จะเป็นเอกสารสื่อกลางที่จะช่วยให้ผู้ร่วมงานวิจัยมีความเข้าใจตรงกันและสามารถร่วมกันดำเนินการวิจัยให้บรรลุผลสำเร็จได้ โครงการวิจัยจึงเป็นประโยชน์ทั้งต่อนักวิจัย และผู้บริหารที่มีอำนาจตัดสินใจอนุมัติข้อเสนอโครงการวิจัย และผู้สนับสนุนเงินทุนอุดหนุนการวิจัยด้วย

6. การนำเสนอผลการวิจัย (Presenting Research Results) เป็นการนำเสนอ

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย (Research Finding) โดยอาจเป็นความรู้ ความจริง องค์ความรู้ หรือนวัตกรรม ซึ่งจะต้องตอบคำถามวิจัยหรือวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการวิจัยที่เชื่อถือได้จะมีคุณค่าต่อการนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนำเสนอผลการวิจัยอาจนำเสนอเป็นรายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Report) หรือบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary) บทความวิจัย (Research Article) เพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารทางวิชาการหรือนำเสนอในรูปรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

7. การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย (Research Utilization) เป็นการนำผลการวิจัย

ไปใช้ประโยชน์ให้เกิดความคุ้มค่า ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะในการวิจัยแต่ละเรื่องต้องใช้ทรัพยากร ทั้งงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ความทุ่มเท ทั้งเวลา สติปัญญา ความรู้ และความสามารถของนักวิจัย หากไม่มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ องค์การ หน่วยงานก็จะไม่ได้รับการพัฒนาหรือเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และไม่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ใด ๆ เลย ซึ่งผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติการวิจัยของนักวิจัย ด้วยความเพียรพยายาม ความปรารถนาดีต่อการจัดการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของวิธีการหรือนวัตกรรม ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา ผลการวิจัยที่ได้จึงมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีแนวทางดำเนินการดังนี้

(1) การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย เพื่อพัฒนานโยบายทางการศึกษาที่มี

คุณภาพ

(2) การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย เพื่อการพัฒนาการบริหารการศึกษา

(3) การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย เพื่อแก้ปัญหการเรียนรู้ของผู้เรียน

(4) การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

(5) การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ

การจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า กระบวนการของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (The Process of Research for Educational Quality Development) เป็นขั้นตอน อันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญเป็นระบบ แบบแผนสามารถนำไปใช้เป็นหลักในการ ดำเนินการ ทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งในแง่มุมของการพัฒนาการบริหารการศึกษาการแก้ไข ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ประเด็นการวิจัยจากสถานการณ์ทางการศึกษา 2) การกำหนดคำถามการวิจัย 3) การเลือกวิธีวิทยาการวิจัย 4) การออกแบบการวิจัย 5) การจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย 6) การนำเสนอผลการวิจัย และ 7) การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย

4. ด้านการนิเทศการศึกษา (Instructional Supervision)

4.1 ความหมายของการนิเทศการสอน (Instructional Supervision)

Spears (1967) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอน ไว้ว่าคือ กระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกระบวนการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครูและมุ่งหวังที่จะช่วยเหลือครู เพื่อให้ครูช่วยเหลือตนเองได้

Good (1973) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอน ไว้ว่าคือ ความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะช่วยในการให้คำแนะนำแก่ครูหรือผู้อื่น ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านอาชีพ และ ยังช่วยพัฒนาความสามารถของครู

DeWitt (1977) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอน ไว้ว่าคือ การสังเกต การปฏิบัติงานของครู โดยมีข้อตกลงระหว่างครูและผู้นิเทศในการยกระดับความสามารถในการ ปฏิบัติการสอน

Glickman, Gordon, and Ross-Gordon (2018) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอน ไว้ว่าคือ กระบวนการปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น การประยุกต์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ในเรื่องหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาครู

สัจด์ อุทรานันท์ (2530) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอน ไว้ว่าคือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อ และนวัตกรรมทางการศึกษา การวัดและประเมินผล

อารมณ ฉนวนจิตร (2551, หน้า 23) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่าคือ การเป็นผู้นำที่ส่งเสริมการสอนและการเรียน การนิเทศการสอนจึงไม่ใช่งานตามหน้าที่สำหรับศึกษานิเทศก์เท่านั้น แต่หมายรวมถึงผู้นำทางการสอนทุกคน ตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา อันมีผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ตลอดจนครูทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่ต้องช่วยกันรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายได้ตามมาตรฐาน ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

อัญชลี ธรรมะวิจิตร (2552) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่าคือ กระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่าคือ กระบวนการจัดการ เพื่อแนะนำและมีการร่วมมือกับครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ชาญชัย อาจิณสมภาร (2554) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่าคือ กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน โดยการพัฒนาวิชาชีพ

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2563) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่าคือ การสังเกตการปฏิบัติงานของครู โดยผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนครู เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสำคัญ

ภคณัฐ สมพงษ์ธรรม (2565) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่าคือ กระบวนการให้คำแนะนำช่วยเหลือครู เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพกับผู้เรียนตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

สถาพร สมอุทัย (2565) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่าคือ กระบวนการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น ช่วยเหลือ ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอย่างเต็มศักยภาพ การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร หรือผู้ที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญร่วมกับผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอน ตามหลักการของประชาธิปไตย ขอมรับเคารพ รับฟัง แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด

สรุปได้ว่า การนิเทศการสอน หมายถึง กระบวนการสังเกตการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น ปรับปรุงและช่วยเหลือครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา การวัดและประเมินผล อันส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

บรรลุดูจดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพให้แก่ครูด้วย

4.2 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

ไว้ดังนี้

(1) เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงทุกขณะการศึกษาจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษา จะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

(2) ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

(3) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการ โดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง

(4) การศึกษาของประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

(5) การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนจำเป็นต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่างกัน

(6) การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญของงานของครู ไม่ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

(7) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครู ในการเตรียมการจัดกิจกรรม

(8) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นการมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีดังนี้

(1) การนิเทศช่วยให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอน เพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง ช่วยให้ผู้ครูได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ในด้านการสอน และช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู

(2) การนิเทศช่วยปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อคุณภาพของผู้เรียน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิชาการในโรงเรียน

(3) การนิเทศช่วยสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การสอน

(4) การนิเทศช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน

ชาญชัย อาจิณสมจาร (2554) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

(1) การนิเทศการศึกษา ให้บริการกับครูจำนวนมากที่มีความสามารถแตกต่างกัน อีกทั้งการศึกษาไทยได้ขยายตัว จึงต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(2) การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญต่อความเจริญของงานของครู เพราะครู ต้องได้รับการฝึกฝนอบรมอยู่เสมอในการสอนและการทำงาน

(3) การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญช่วยลดภาระการเตรียมการสอนของครูได้ เพราะครูมีภาระการสอนที่หนัก จึงสามารถช่วยเหลือครูในเรื่องการเตรียมการสอนได้

(4) การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญทำให้ครูทันต่อการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม มีความทันสมัย เกิดการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

(5) การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญในทางสร้างสรรค์ และสามารถรวมพลัง ของทุกคนที่อยู่ในกระบวนการทางการศึกษาได้

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2555) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

(1) การนิเทศการศึกษาช่วยให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศของ สถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติการนิเทศได้ เพื่อพัฒนาความสามารถของครู เพื่อช่วยเหลือ และจัดสรรเครื่องมือการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีการเรียนรู้

(2) การนิเทศการศึกษา ทำให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการและวิธีการเรียนรู้ของครู เพื่อให้มีการจัดกิจกรรม เสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และเพื่อให้มีการวัดและ ประเมินผลตามสภาพจริง และเพิ่มกระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

สถาพร สมอุทัย (2565) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาสามารถจำแนกความสำคัญ ได้ดังนี้

(1) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการแก่ครูผู้สอน เพราะกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและหลากหลาย

(2) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครูผู้สอน เพราะครูผู้สอนจะต้องฝึกฝนในสภาพการณ์จริงอยู่เสมอ

(3) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูผู้สอน ในการเตรียมการสอน เพื่อที่จะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

(4) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการพัฒนาครูให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสามารถให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิเคราะห์วิจัย

(5) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการรักษามาตรฐานการศึกษา เพราะช่วยให้ครูมีความคิดที่กว้างไกล ก้าวหน้า ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการใหม่ ๆ

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญ เนื่องจากการนิเทศการศึกษา เป็นการสร้างขวัญกำลังใจ ช่วยดูแล แก้ไขปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ แก่ครูผู้สอน ในฐานะผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้รับการพัฒนา หรือชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ ในฐานะผู้นิเทศ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพทางการสอนของครู ทำให้ครูทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง มีความทันสมัย และก่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

5. ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

5.1 ความหมายของการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา

เป็รื่อง กุมุท (2519) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ การสร้างหรือปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการทำให้การเรียนการสอนของครู ไปสู่ผู้เรียน และส่งผลทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการเรียน ที่วางไว้อย่างดี

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา ไว้ว่า คือ การสร้างสิ่งที่จะช่วยทำให้การเรียนรู้ซึ่งครูและผู้เรียนเป็นผู้ใช้ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2529) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา ไว้ว่า คือ การสร้างวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการที่ใช้สื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทศพร เชื้อปรังค์ (2554) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา ไว้ว่า คือ การปรับปรุงหรือริเริ่มสร้างวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ

พัญญา วงศ์เลขา (2555) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา ไว้ว่า คือ การสร้างหรือประยุกต์ใช้เครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยสร้างความเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนตรงกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ยากที่เป็นนามธรรมได้ง่าย รวดเร็ว เพลิคเพลิน และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์ (2565) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ การนำเอาสิ่งใหม่ ๆ ทั้งที่เป็นแนวคิด ระบบ วิธีการ รูปแบบของสื่อการเรียนการสอน มาใช้ประโยชน์ในบริบทของการศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สูงขึ้นกว่าเดิม และตอบสนองต่อเป้าหมายของการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา หมายถึง การริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ รวมถึงวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา โดยครูผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งที่ยากเป็นนามธรรม ได้อย่างเข้าใจ แม่นยำ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

5.2 ความหมายของการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กิดานันท์ มลิทอง (2546) ได้ให้ความหมายของการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ การประยุกต์เอาเทคนิควิธีการ แนวความคิด วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งต่าง ๆ อันสืบเนื่องมาจากเทคโนโลยีมาใช้ในวงการการศึกษา

ศุภชัย ตันศิริ (2546) ได้ให้ความหมายของการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ การประยุกต์ผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ (วัสดุ) และผลผลิตทางวิศวกรรมศาสตร์ (อุปกรณ์) โดยยึดหลักการทางพฤติกรรมศาสตร์ (วิธีการ) มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาทั้งในด้านการบริหาร ด้านวิชาการ (การเรียนการสอน) และด้านบริการ โดยประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. วัสดุ (Materials) 2. อุปกรณ์ (Equipment) และ 3. วิธีการ (Techniques)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ (2559) ได้ให้ความหมายของการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์

ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับประเภทการศึกษา ได้นำมาใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์ ทรัพยากร พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับผู้เรียนอย่างเพียงพอทั่วถึง และเหมาะสมกับการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ดิจิทัลทิปส์ (2563) ได้ให้ความหมายของการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ การนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนา ดำเนินการและ ประเมินผลของสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอนและสื่อการเรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนาเป็นระบบ ของการสอนและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เทคโนโลยีการเรียนการสอน (2565) ได้ให้ความหมายของการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยวิธีการทางการศึกษา ครอบคลุมระบบการนำวิธีการมาปรับปรุง ประสิทธิภาพของการศึกษาให้สูงขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบ 3 ประการ คือ วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ทั้งนี้เทคโนโลยีจะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนใน 3 ลักษณะ คือ 1. การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี (Learning about Technology) 2. การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี (Learning by Technology) และ 3. การเรียนรู้กับเทคโนโลยี (Learning with Technology)

สถิตย์ จอมใส (2565) ได้ให้ความหมายของการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ การประยุกต์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และแขนงวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นถือว่าการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถจัดความรู้ ทักษะ และเจตคติหรือการเรียนรู้ทั้งหลายให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเทคโนโลยีการสอนนี้ ได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนและก่อให้เกิดวิธีการหรือแนวทางปฏิบัติใหม่ ที่เรียกว่า นวัตกรรมการสอน พบว่ามีหลายรูป เช่น การสอนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Based Instruction: CBI) การสอนโดยใช้ระบบเสียง (Audio-Tutorial Systems) การสอนแบบโมดูล (Modular Instruction) เกมและสถานการณ์จำลอง (Game and Simulation) เป็นต้น บางลักษณะมีการใช้สื่อโสตทัศน เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ร่วมกัน ในลักษณะเป็นสื่อมัลติมีเดียหรือสื่อประสม โดยจะเน้นผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้ง ยึดหลักการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ

สรุปได้ว่า การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง กระบวนการประยุกต์ เอาเทคนิค วิธีการ แนวความคิดในการใช้สื่อเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ พัฒนา ออกแบบ และดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร หรือด้านการจัดการ ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา เพื่อช่วยเพิ่ม

ประสิทธิภาพทางการศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารสถานศึกษา และด้านการจัดการต่าง ๆ ทั่วไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5.3 ความหมายของการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปัญญา แจ่มกั้วาล (2554) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ การดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีสิทธิ์ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้บรรลุสู่เป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งอาจอยู่ในสภาพของจริง แบบจำลอง หรือการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ประชุมพร ปานเพชร (2561) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ กระบวนการศึกษาค้นคว้า คิดค้น อย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผลผลิต เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ สื่อ อุปกรณ์ เทคนิควิธี หรือรูปแบบการเรียนการสอนหรือระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นอย่างชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา โดยการนำสิ่งประดิษฐ์หรือแนวความคิดใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน นั้นเผยแพร่ไปสู่ครูอาจารย์หรือเพื่อเป็นตัวอย่างอีกรูปแบบหนึ่งให้กับครูได้นำแนวคิดไปปรับปรุงใช้ หรือผลิตสื่อการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

สมเกียรติ สรรคพงษ์ (2562) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่าคือ กิจกรรมหรือกระบวนการบริหารจัดการ ที่ส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของครูในโรงเรียน เพื่อให้ครูสามารถนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และส่งผลต่อคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือการดำเนินการในการริเริ่ม คิดค้น สร้าง ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบแบบแผนและน่าเชื่อถือ โดยอาศัยทักษะ ความรู้ ความสามารถ ในการพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งประดิษฐ์ สื่อ หรือเทคนิควิธีการ ที่ประยุกต์และบูรณาการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเข้ามาร่วมด้วย เพื่อนำมาใช้สนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง สามารถเข้าใจสิ่งที่ยากเป็นนามธรรมได้อย่างง่าย รวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิผลและบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ตั้งไว้ได้

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำตรงกับภาษาอังกฤษ คำว่า “Leadership” สำหรับการให้คำนิยาม คำว่า ภาวะผู้นำ ของนักวิชาการและนักการศึกษา มีความแตกต่างหลากหลายตามความคิดเห็นดังต่อไปนี้

Bass (1981, pp. 7-14 อ้างถึงใน สมุทร ชำนาญ, 2559, หน้า 45) กล่าวว่า ภาวะผู้นำคือ กระบวนการต่าง ๆ ที่จำแนกได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมกลุ่ม
2. ภาวะผู้นำเป็นการผสมผสานคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำที่ช่วยให้สามารถจูงใจบุคคลอื่นให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
3. ภาวะผู้นำเป็นการใช้อำนาจทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือการมีอิทธิพลต่อกลุ่มที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มทำตามที่ต้องการ
4. ภาวะผู้นำเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับพุดตามซึ่งผู้นำใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่ม
5. ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมการควบคุม สั่งการกิจกรรมของกลุ่ม
6. ภาวะผู้นำเป็นศิลปะของการเกลี้ยกล่อม จูงใจ หรือคลุ้สมาชิกของกลุ่มให้ร่วมมือในการปฏิบัติการกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์
7. ภาวะผู้นำเป็นความแตกต่างระหว่างอำนาจของผู้นำกับผู้ตาม
8. ภาวะผู้นำเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย
9. ภาวะผู้นำเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ทั้งระหว่างผู้นำกับผู้ตาม และระหว่างผู้ตามด้วยกันเอง
10. ภาวะผู้นำเป็นการประสานบทบาทต่าง ๆ ภายในกลุ่มและชี้นำ เพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย
11. ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำกำหนดขอบข่าย และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กำหนดช่องทางการสื่อสาร เพื่อทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

Yukl (2006, p. 5) ทำการสรุปนิยามของภาวะผู้นำไว้หลากหลายแนวทาง เช่น

ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมหรือเอกลักษณ์บุคคลที่สามารถสั่งการและชี้นำกลุ่มให้ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของกลุ่มได้

ภาวะผู้นำ คือ อิทธิพลของบุคคลที่มีอยู่เหนือบุคคลอื่น ในการปฏิบัติงานในองค์การ

ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถของบุคคลที่ทำให้การปฏิบัติงานในองค์การบรรลุผล โดยใช้ความเป็นสถาบัน การเมือง จิตวิทยา และทรัพยากรอื่น ๆ กระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความพึงพอใจ

ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถในการใช้วัฒนธรรมจากภายนอกองค์กร เพื่อเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงในองค์กร

ภาวะผู้นำ คือ ศิลปะในการสร้างวิสัยทัศน์ ค่านิยม และความคิดสร้างสรรค์ขององค์กร โดยใช้สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร

ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถของบุคคลในการสร้างอิทธิพล จูงใจและกระตุ้นให้บุคคลอื่นปฏิบัติงานให้องค์การประสบผลสำเร็จ

Greenberg and Baron (2010, p. 506) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะของผู้มีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่ม ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เป็นความสามารถที่บุคคลมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่ม อันที่จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์กรได้

Dubrin (2013, pp. 3-4) ทำการสรุปนิยามของภาวะผู้นำที่ได้ศึกษาไว้ก่อนหน้านี้แล้วว่า เป็นพฤติกรรมของผู้นำเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

1. การใช้อิทธิพลระหว่างบุคคล เพื่อทำให้องค์การประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์
2. อิทธิพลเป็นเสมือนเครื่องจักร ที่ทำให้ทุกคนยินยอมด้วยความเต็มใจ
3. การปฏิบัติตามที่ผู้นำคาดหวัง เกิดจากการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน
4. ศิลปะการใช้อิทธิพล เพื่อทำให้เกิดการมีน้ำใจบุคคลนำไปสู่การปฏิบัติ
5. หลักในการสร้างแรงจูงใจและความร่วมมือของบุคคล คือการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน
6. บุคคลในองค์กรพร้อมที่จะรับคำตำหนิจากผู้นำ
7. สิ่งแรกที่บุคคลในองค์กรตระหนัก คือ อะไรคือสิ่งที่ถูกต้องและสามารถสื่อสารถึงสมาชิกในองค์กรได้อย่างทั่วถึง

จากนิยามที่กล่าวมา Dubrin (2013) ทำการวิเคราะห์ว่า ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมการมีส่วนร่วม (Partnership) ระหว่าง ผู้นำ (Leader) และสมาชิกของกลุ่ม (Group members) เพื่อดำเนินการให้กลุ่มสามารถบรรลุเป้าหมาย (Purpose) ได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้แสดงออกโดยกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. การแลกเปลี่ยนเป้าหมายระหว่างผู้นำและสมาชิก (Exchange the purpose) ทั้งในระดับการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ (Vision) และค่านิยม (Value) โดยผู้นำมีหน้าที่ทำให้วิสัยทัศน์มีความชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกันได้
2. การปฏิเสธ (The right to say no) เป็นที่ยอมรับกันว่าสมาชิกของกลุ่มที่พูดมาก ๆ เกินความจำเป็นมักจะเป็นบุคคลที่ได้รับการตำหนิหรือลงโทษจากกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกของกลุ่มแต่ละคนจึงควรลดละการเสนอประเด็นต่าง ๆ ของตนเองลงบ้าง

3. การสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน (Joint accountability) ในฐานะเพื่อนร่วมงาน สมาชิกทุกคนควรแสดงความรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่มในทุกสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ

4. การมีความซื่อสัตย์ (Absolute honesty) ในฐานะสมาชิกของกลุ่มนอกจากการแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์ จริงใจต่อกันแล้วต้องไม่มีพฤติกรรมของการทรยศหักหลัง (Betrayal) ซึ่งกันและกัน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540, หน้า 10) นิยามภาวะผู้นำว่า หมายถึง กระบวนการใช้อิทธิพลของบุคคล หรือของตำแหน่งให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม เพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มที่ได้กำหนดไว้

รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ ว่าหมายถึง กระบวนการที่บุคคลมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น หรือกลุ่มคนสามารถกระตุ้น จูงใจให้บุคคลอื่นเชื่อถือ ยอมรับและทำให้เกิดความพยายาม และความสามารถที่สูงขึ้นในการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

สมุทร ชำนาญ (2559) ได้สังเคราะห์และสรุปความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership) ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ เป็นความสามารถที่ผู้นำใช้อิทธิพลเหนือผู้อื่น ในการกระทำตามผู้นำต้องการ
2. ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพล ในการควบคุมดูแลประสานงาน กิจกรรมของสมาชิกภายในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย
3. ภาวะผู้นำ เป็นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและสมาชิกภายในกลุ่ม
4. ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการใช้อิทธิพลที่มีผลต่อการกระทำของสมาชิกภายในกลุ่ม ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม จูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนการใช้อิทธิพล เพื่อให้กลุ่มรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น และรักษาวินัยธรรมองค์การของกลุ่มอย่างเคร่งครัดการเกิดภาวะผู้นำ (Leadership) จึงเป็นผลจากปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่ ผู้นำ (Leader) ผู้ตาม (Followers) และสถานการณ์ (Situation)

ดังนั้น ผู้นำ (Leader) จึงเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่หรือมีบทบาทเป็นผู้นำ เป็นหัวหน้า หรือได้รับการยอมรับให้นำในสถานการณ์นั้น ๆ ส่วนคำว่าภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นพฤติกรรมที่เป็นปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม (Followers) หรือสมาชิกในองค์การที่พฤติกรรมของผู้นำสามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ทำให้ผู้ตามยอมรับปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการได้

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564) กล่าวว่า แนวความคิดพื้นฐานของภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างและประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้นำในองค์การ ซึ่งจำเป็นต้อง

เรียนรู้ถึงสาระสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ เช่น แนวคิดพื้นฐานภาวะผู้นำ ความหมาย ความสำคัญผู้นำ และภาวะผู้นำ ความแตกต่างระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหาร ความแตกต่างระหว่าง ผู้นำ ผู้บริหาร และนักบริหาร แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำ องค์ประกอบของผู้นำ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบภาวะผู้นำ รูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษา ผู้นำการศึกษาในยุคการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการบริหารสถานศึกษายุค 4.0 ให้ประสบความสำเร็จ ได้นั้น ต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ (Leadership) ภาวะผู้นำเป็นที่ยอมรับจากสภากายภายใน ตัวของผู้บริหารสถานศึกษาและมีความสำคัญยิ่ง สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้รับนโยบายมาสู่ การปฏิบัติ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีการปรับใช้ภาวะผู้นำให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ และความรู้ ความสามารถของครูและบุคลากรในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลผู้ที่มีบทบาทเป็นผู้นำของกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการชักจูงหรือจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดการยอมรับ และพึงพอใจใน การปฏิบัติงานที่ตั้งเป้าหมายไว้ร่วมกันในองค์กรอย่างเต็มกำลังความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของ บุคคล อันจะส่งผลให้งานที่ปฏิบัติกัน บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ผู้นำมุ่งหวังไว้ ทุกประการ ทั้งนี้ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการบริหารงานในสถานศึกษา และ สามารถปรับประยุกต์ใช้องค์ความรู้เหล่านั้น มาช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีด้วย

3.2 รูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษา

ภาวะผู้นำทางการศึกษามีรูปแบบที่แตกต่างไปจากภาวะผู้นำขององค์กรอื่น ๆ เพราะการบริหารการศึกษา เป็นรูปแบบการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญการและทักษะ ในการจัดการด้านการศึกษา ทั้งนี้มีนักวิชาการและนักวิจัยได้เสนอรูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษา ไว้แตกต่างหลากหลาย ดังนี้

Block (1993, p. 6) ได้เสนอรูปแบบภาวะผู้นำแบบหุ้นส่วน (Share Holder Leadership) โดยรูปแบบการนำแบบเป็นหุ้นส่วน ก็อาจเป็นทางเลือกหนึ่ง เพราะการบริหารเช่นนี้ทำให้ทุกคนมีภาวะ ผู้นำที่เท่าเทียมกันในฐานะหุ้นส่วนระหว่างผู้นำกับกลุ่มสมาชิก ด้วยความสัมพันธ์เชื่อมโยงในแนวทาง ที่ทำให้อำนาจระหว่างกันอยู่ในภาวะที่สมดุลในการบริหารด้านการศึกษารูปแบบความคิดของบล็อก ในการกำหนดภาวะผู้นำในรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วนต่อกัน เป็นแนวคิดที่นำไปสู่การมอบอำนาจ และการทำงานเป็นทีม ในลักษณะของการเข้ามาเป็นหุ้นส่วน มีความสำคัญในด้านการบริหารการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นงานพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนการสอนมุ่งไปสู่ผลลัพธ์ ที่จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนอย่างเป็นอิสระทางวิชาการ ลักษณะที่จำเป็นของภาวะผู้นำแบบเป็นหุ้นส่วน ต่อกัน ได้แก่

1. การสร้างยุทธศาสตร์ในการสนทนาการแลกเปลี่ยนจุดมุ่งหมาย (Strategic Conversation) ในการเป็นหุ้นส่วนกันนั้น สมาชิกทุกคนจะมีความรับผิดชอบ ในการให้ความหมายของ วิสัยทัศน์และคุณค่าด้วยการสนทนากันในทุกระดับ มีผู้นำเป็นผู้ทำหน้าที่นำทุกคนให้มาเกาะเกี่ยวกัน ในภาพกว้างของวิสัยทัศน์

2. การให้อิสระทางด้านความคิด (Freedom of Choices) การให้ข้อคิดที่แตกต่างกัน ให้ทุกคนใช้สิทธิในการออกความคิดเห็นตามความเชื่อที่ว่า คนเราอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังนั้น การมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันจึงเป็นเสียงเสียงหนึ่งที่ควรสนใจ

3. การสร้างความน่าเชื่อถือร่วมกัน (Accountability) ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ละคนสร้างความน่าเชื่อถือต่อความสำเร็จและความล้มเหลว ร่วมกัน

4. การมีความบริสุทธิ์ใจต่อกันอย่างสมบูรณ์ (Mutual Trust) ต้องพูดความจริง เมื่อมีการกระจายอำนาจออกไป ทุกคนต้องพูดความจริงเพื่อที่จะทำให้ความรู้สึกไม่มั่นคงลดน้อยลง

Greenleaf (1995, p. 419) ได้เสนอรูปแบบภาวะผู้นำแบบนักบริการ (Servant Leadership) ของกรีนลีฟ ซึ่งเป็นรูปแบบของผู้นำที่เน้นให้การบริการผู้อื่น พนักงาน ลูกค้า และชุมชน เพื่อช่วยกัน สร้างอำนาจการนำทางการศึกษา ผู้นำที่มีความเชื่อในเรื่องของการบริการนั้น ต้องมีความรู้สึกที่เกิดขึ้น ภายในอย่างเป็นธรรมชาติ ที่นำไปสู่การให้บริการ และต้องมีความเชื่อว่า การให้บริการเป็นความสำคัญ อันดับแรก การทดสอบว่าการบริการนั้นมีประสิทธิภาพ คือพิจารณาว่า การให้บริการนั้นทำให้นุคคล พัฒนาขึ้น ในขณะที่ได้รับการบริการ บุคคลนั้นมีสุขภาพที่ดีขึ้น ฉลาดขึ้น มีอิสระเพิ่มขึ้น มีการพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และเริ่มที่จะกลายมาเป็นผู้ให้บริการมากขึ้น คุณสมบัติ 10 ประการที่นำไปสู่การเป็น ผู้นำที่มีภาวะผู้นำแบบผู้ให้บริการ ได้แก่

1. การฟัง
2. การมีความเห็นใจ
3. การเชี่ยวชาญ
4. การตระหนักรู้
5. การซื่อสัตย์
6. การมีความคิดรวบยอด
7. การมองเห็นภาพ
8. การดูแล
9. การพร้อมร่วมมือ
10. การสร้างชุมชน

ภาวะผู้นำแบบให้บริการนี้ เป็นสิ่งที่จำเป็นในการสนับสนุนให้งานด้านการบริหาร การศึกษามีประสิทธิภาพ เป็นการบริหารเพื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องได้รับการบริการ จากผู้นำและให้การสนับสนุนเพื่อให้เกิดความคิดอิสระ สร้างสรรค์รูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนา

Telford (1996, p. 59) ได้เสนอรูปแบบภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Leadership) โดยได้ทำการศึกษาผู้นำทางการศึกษาที่สามารถพัฒนาระบบการทำงานของโรงเรียนสู่ การบริหารจัดการ ให้แนวคิดที่ว่า ผู้นำทางการศึกษา ไม่ใช่ผู้ที่บริหารจัดการองค์ความรู้ได้เสมอไป ผู้ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน คือ ผู้สอน การบริหารจัดการโรงเรียน จึงต้องเข้าใจบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน บทบาทของผู้นำ ในฐานะผู้บริหารที่ส่งผลให้เกิดการเรียน การสอนที่บรรลุเป้าหมาย คือ ผู้นำที่มีคุณลักษณะของนักศึกษามากกว่านักบริหารจัดการ ที่ต้อง ยึดถือกฎระเบียบที่เคร่งครัด การศึกษาภาวะผู้นำแบบร่วมแรงร่วมใจของเทลฟอร์ด ยึดกรอบความคิด และทฤษฎีการบริหารจัดการของโบลแมนและดีล (Bolman and Deal) ที่จัดกรอบการบริหาร 4 ด้าน คือ

1. ด้านโครงสร้าง (Structural)
2. ด้านการเมือง (Political)
3. ด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource)
4. ด้านสัญลักษณ์ (Symbolic)

Caldwell (2000, p. 29) ได้เสนอรูปแบบภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Leadership) จากการศึกษาภาวะผู้นำที่สามารถนำไปเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรได้อย่างประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนในภาพรวมของเกสตัลต์ (Gestalt) ที่จะสร้างให้ สถาบันการศึกษาเป็นสังคมของการเรียนรู้ ความสามารถของผู้นำที่มียุทธศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นในยุค ที่การเรียนรู้เสมือนจริงได้เกิดขึ้นในโลกของการศึกษา ผู้นำที่มีภาวะผู้นำ ที่สามารถนำการเปลี่ยนแปลง ได้สำเร็จจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ จากการสัมภาษณ์ของตัวผู้นำ และจากการรับรู้ของผู้บริหารและคณาจารย์ ในสถาบันของตน จะทำให้เข้าใจพฤติกรรมของผู้นำภายใต้แนวคิดและการปฏิบัติ ซึ่งได้นำเสนอ ยุทธศาสตร์ 5 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง คือ การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ และการได้รับการยอมรับว่ามีวิสัยทัศน์ ที่มองเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อมวลชน เพื่อการพัฒนาประเทศ ผู้บริหารเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ ทั้งจากต่างประเทศและในประเทศ และ สามารถนำมาประยุกต์ใช้

ประการที่สอง คือ ด้านการสื่อสารข้อมูลและแนวคิดนั้น ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีทักษะ ในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างดี ตลอดจนต้องสร้างช่องทางในการสื่อสารให้หลากหลาย เพื่อแสดงวิสัยทัศน์ให้เด่นชัด ทักษะในการสื่อสารซึ่งได้แก่การพูดสนทนานั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้จัก

ธรรมชาติของมนุษย์และวัฒนธรรมในการทำงาน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในการสื่อสารพูดจา มีความสำคัญยิ่ง จะพบว่า การพูดให้ข้อมูลที่ชัดเจนเป็นสิ่งที่ผู้นำต้องกระทำการสื่อสารแบบถึงตัวบุคคล เป็นทางเลือกที่ผู้นำจำเป็นต้องนำมาใช้เมื่อต้องการผลลัพธ์ที่ตอบสนองได้จับใจ โดยใช้ยุทธศาสตร์ การสื่อสาร (Strategic Conversation) การใช้ผู้แทนที่มีผู้ยอมรับนับถือในกลุ่มเป็นตัวแทนในการสื่อสาร ให้ทำหน้าที่นี้ อาจเป็นทางเลือกหนึ่งในการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ การใช้วาทศิลป์เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความประนีประนอม ยอมอ่อนตาม นอกจากนี้การให้การยกย่องชมเชย ให้การยอมรับ และให้ความ เชื้อถือ ก็เป็นสิ่งที่นำไปสู่การสื่อสารที่ได้ผลดี

ประการที่สาม คือ ด้านการร่วมมือ การปฏิบัติต่อกัน ก่อให้เกิดความร่วมมือหรือ จัดแย้งได้เท่า ๆ กัน การพูดที่แสดงความเป็นกันเองมีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างเครือข่ายของการทำงาน การแสดงความอ่อนน้อมต่อกัน ในบางวัฒนธรรม การแสดงออกแบบญาติพี่น้องเป็นวัฒนธรรมที่ยึดถือ กันอยู่ จะเห็นได้จากการใช้สรรพนามในการพูดคุยกันที่จะบ่งชี้ระดับของความสนิทสนมกัน ซึ่งแสดงออกด้วยการพบปะกัน การช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัว มักจะเข้ามาปะปนกับการทำงานอยู่เสมอ การแสดงความเอื้อเฟื้อด้วยการให้ของรางวัลเป็นการแสดงน้ำใจ การแสดงความเป็นเพื่อนที่สามารถ ดักเตือนหรือพูดจากรักกันได้ เป็นความภาคภูมิใจของเฉพาะตัวบุคคล การมีลักษณะของความอ่อนข้อ ให้อภัย ใจเย็น เป็นคุณลักษณะที่เป็นรูปแบบที่ต้องการ ซึ่งผู้นำอาจมีความแตกต่างกันและเหมือนกัน ในบางประเด็น เช่น การใช้ความเจ็บ หนึ่งเฉย ไม่ได้ตอบ สยบความขัดแย้ง แต่ยังคงเดินหน้าทำไปเรื่อย ๆ ทำให้ผู้โต้แย้งเกิดความลังเลไม่แน่ใจ เมื่อพบว่า การโต้แย้งไม่มีผล ก็จะหันกลับมาร่วมมือแม้จะ ไม่เต็มใจก็ตาม หรือการโต้ตอบแบบเปิดเผย โดยลงมือกระทำให้เป็นแบบอย่าง ซึ่งสร้างให้เกิดการต่อสู้ เพื่อเอาชนะให้ได้ในเชิงวิชาการ และการทำงานก็เป็นประเด็นที่เกิดขึ้นในวงการศึกษา การใช้อำนาจ ตัดสินเด็ดขาดลงไป และทำโทษอาจไม่ได้ผลดี แต่การทำให้ผู้ต่อต้านยอมรับน้ำใจและความรู้สึกที่ดี ด้วยความยุติธรรมโดยส่วนรวมเป็นแนวทางหนึ่งในการเป็นผู้บริหารที่ดี

ประการที่สี่ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และมีความมุ่งมั่น ที่จะตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้ชุมชนมีความเชื่อถือในคุณภาพของการจัดการศึกษา และให้สถาบันเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้แก่ชุมชน ได้ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะทำให้เกิดการช่วยเหลือและสนับสนุนทรัพยากร ที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ในด้านศิลปวัฒนธรรมที่ต้องสืบสาน รวมทั้งภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ประการที่ห้า คือ การควบคุม ดูแล และประเมินคุณภาพ การจัดการเรียนการสอน และให้บริการทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ จะต้องมีการประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนด้วยระบบการประเมินแบบครบวงจร โดยการประเมินต้องมี จุดมุ่งหมายที่ชัดเจน คือ เพื่อการพัฒนาให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและทันต่อเหตุการณ์

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2545) ได้เสนอรูปแบบภาวะผู้นำแบบเพื่อนแท้ ซึ่งในวงการ การศึกษานั้น การทำงานเป็นการสร้างคุณค่าเพื่อการพัฒนาคน ผลกำไรคือ การสร้างคนให้เป็นผู้มี ความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทุกคนที่เกี่ยวข้อง จึงมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ พัฒนาผู้เรียนให้ก้าวทันโลกในการทำงาน รูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่นำความสำเร็จในการบริหารงาน คือ รูปแบบที่เป็นเพื่อนร่วมอาชีพ ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และมีความจริงใจต่อกัน เอื้ออาทร มีมิตรภาพที่กลมเกลียวกัน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกันนำไปสู่การบริหาร จัดการในยุคที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคข้อมูล ข่าวสาร คุณลักษณะของภาวะผู้นำ ในฐานะเพื่อนแท้ เมื่อนำมารวมกลุ่มพฤติกรรม เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ดังนี้ มีความรู้ ทักษะ และความสามารถ (K = Knowledge) ให้ความรักใคร่และเป็นมิตรเอื้ออาทร (L = Loving Care) ทำให้เกิดผลตอบแทนตามผลลัพธ์ (Y = Yield) ให้การสนับสนุนที่จำเป็น (N = Need) ยึดถือทางสายกลาง (M = Middle Way) และสร้างการทำงานเป็นทีม (T = Team)

ประยุทธ์ ปยุตโต (2540, หน้า 9-12) ได้เสนอรูปแบบภาวะผู้นำแบบประสานให้พากันไป โดยกล่าวว่า เป็นรูปแบบที่ใช้ความสัมพันธ์แบบประสานตัว ระหว่างผู้นำและผู้ร่วมที่ไปด้วยการ ประสานตัวกันมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เริ่มต้นด้วยการที่ตนเองต้องมีคุณงามความดี ความรู้ และความสามารถ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในหมู่คน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในตัวผู้นำที่เชื่อ ว่า ผู้นำจะสามารถแก้ปัญหา นำพวกเขาไปได้จนถึงจุดหมาย ซึ่งทำให้พอใจ เต็มใจ และอยากเข้าร่วมไป ด้วย ศรัทธาที่เกิดขึ้นทำให้ไม่ต้องแสดงตนว่าเป็นผู้นำ แต่จะเป็นผู้นำโดยอยากให้นำ

ขั้นที่ 2 ผู้นำจะต้องเริ่มทำให้ผู้ร่วมไปด้วยเกิดความมั่นใจในตนเองว่ามีศักยภาพ มีทุนแห่งความสามารถที่จะเอามาปรับ จัด และพัฒนาให้ทำกิจการงานได้สำเร็จ คือ เข้าร่วมไป ด้วยกัน ให้ความมั่นใจว่าจะร่วมไปด้วยกันได้

ขั้นที่ 3 ช่วยให้ผู้ร่วมไปด้วยกันประสานกันเอง คือ ชักนำให้เกิดความสามัคคี พร้อมเพรียงกัน ทั้งประสานมือและประสานใจ ซึ่งมีความสำคัญในการที่จะอยู่ร่วมกัน ต้องการ ความกลมเกลียว มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมจิต ร่วมคิด ร่วมใจ เป็นหลักใหญ่ที่ต้องการหลักธรรม

ขั้นที่ 4 ประสานคนกับสิ่งที่จะทำ หรือประสานคนกับงาน นอกจากจะทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองแล้ว ต้องสร้างความมั่นใจในการทำงานหรือสิ่งที่จะทำด้วย ว่าสิ่งนี้ดีแน่ งานนี้จะทำให้เกิดประโยชน์สุข ตามที่มุ่งหมายอย่างแท้จริง สร้างให้เกิดความมั่นใจในคุณค่าของงาน จนทำให้อยากทำและรักงานที่ทำ ซึ่งจะนำไปสู่ความตั้งใจทำงาน

ขั้นที่ 5 ประสานความตั้งใจ เพื่อให้เกิดกำลังใจในการทำงาน คือ ทำให้เกิดเป็นพลังใจที่ทำให้มีการขับเคลื่อน เกิดความกระตือรือร้นและตื่นตัวอยู่เสมอ ทางพุทธศาสนา เรียกว่าความไม่ประมาท ไม่เฉื่อยชา แม้ว่าความรักงานจะทำให้คนมีกำลังใจในการทำงาน แต่บางครั้งถ้าไม่หนุนให้กำลังใจขึ้นไปบ้าง ก็อาจจะเกิดอาการเสื่อมถอยลงได้ ดังนั้น จึงต้องพยายามคงไว้ทั้งความรักงาน ตั้งใจทำงาน และกำลังใจเข้มแข็งที่จะสู้งาน บุกฝ่าไปข้างหน้า ไม่ย่อท้อ ไม่ท้อถอย และไม่ท้อแท้

ขั้นที่ 6 ประสานประโยชน์สุขแก่คนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง หรือคนที่ร่วมไปด้วยกัน ดังนั้น ผู้นำต้องพยายามให้คนที่ร่วมงานอยู่ได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ไม่ใช่แค่เพียงให้สละกำลังร่วมทำงาน แต่จะต้องหาวิธีการส่งเสริม สนับสนุน เอื้อโอกาส ให้ได้พัฒนาให้เกิดความเจริญแก่ตนเอง จะเป็นผลย้อนกลับมาสู่องค์กร เพราะเมื่อเขาเก่งขึ้นดีขึ้น ก็จะทำงานได้ผลดีขึ้น มีความสุขมากขึ้น มีชีวิตที่ดีงาม บรรลุผลประโยชน์อย่างแท้จริง

ดังนั้น สรุปได้ว่า รูปแบบภาวะผู้นำ ตามที่นักวิชาการและนักวิจัยได้เสนอรูปแบบไว้อย่างหลากหลายนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้นำในการขับเคลื่อนการบริหารงานทางการศึกษา ในบริบทอันซับซ้อนหลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทั้งผู้นำและผู้ตาม เกิดความสุขในการทำงานและสร้างสันติภาพต่อกันอย่างยั่งยืนให้แก่ชีวิตด้วย อีกทั้งยังเป็นการให้ผู้นำสร้างความศรัทธา และความเชื่อต่อผู้นำและต่อผู้ตามไปด้วยกัน จึงจะก่อให้เกิดรูปแบบที่สร้างความสมดุลต่อภาวะผู้นำและผู้ตาม

3.3 ภาวะผู้นำทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21

จากภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่เห็นเด่นชัดคือ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ผู้บริหารจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้กับการพัฒนาและฝึกฝนตนเองให้ทันตามความเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้นำในศตวรรษที่ 21 บางทักษะมีความสำคัญยิ่ง เช่น ทักษะการสร้างทีมงาน (Team Building) ทักษะการจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นสากลที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ห้องเรียน ซึ่งผู้นำสถานศึกษาโดยตำแหน่งเพียงลำพังไม่สามารถทำให้บรรลุผลในภารกิจงานที่มากมายได้ (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2560, หน้า 251) ดังนั้นนักวิชาการได้กล่าวถึงทักษะของผู้นำทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

Tumbull and Ladkin (2008, pp. 1-2) ได้กล่าวถึงการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21 ว่า อะไรคือคุณเจที่สำคัญ ในการพัฒนาบทบาทของภาวะผู้นำในองค์กรในศตวรรษที่ 21 การพิจารณา

วิธีการที่สร้างทฤษฎีภาวะผู้นำด้วยการศึกษาจากตัวเอง นี่อาจจะเป็นก้าวที่เป็นประโยชน์ในการตอบ
โจทย์ที่ว่า ภาวะผู้นำที่สำคัญในการพัฒนาบทบาทของภาวะผู้นำในองค์กรในศตวรรษที่ 21 มีแนวทางดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงจุดเน้นจากการศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำ สู่อารมณ์ภาวะผู้นำ
แต่ละคน ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำเชิงกระบวนการกลุ่ม
2. การเปลี่ยนจากการเป็นผู้นำแนวหน้าหรือในฐานะผู้นำต้นแบบ ไปสู่รูปแบบ
การเป็นผู้นำที่เกิดจากการกระจายความคิดมากขึ้น ทำงานร่วมกัน และสร้างเครือข่ายผู้นำ
3. การทำความเข้าใจด้านภาวะการเป็นผู้นำ เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่สร้างขึ้น
มากกว่า อาจจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการตีความ ทั้งในส่วนของผู้นำและผู้ที่จะปฏิบัติตาม
4. ความพยายามอย่างมากในการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม เกี่ยวกับคุณธรรม
ของผู้นำ รวมถึงความคิดทางจริยธรรมของผู้นำ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ และภาวะผู้นำที่แท้จริง
5. การตระหนักรู้ว่า องค์กรต่าง ๆ นั้น จะมีการตอบสนองตามมุมมองของผู้มีส่วนได้
ส่วนเสียและอิทธิพลทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ผู้นำต้องตอบสนองต่อเสียงเหล่านี้มากขึ้น และ
สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันตามบริบทที่องค์กรเป็นอยู่ ความสามารถต่าง ๆ ตามบริบทของความ
เป็นผู้นำ จะส่งผลต่อความชำนาญด้านการจัดการสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองภายใต้สถานการณ์ที่ยากลำบาก
ผลของการเป็นผู้นำที่ชาญฉลาดเกินไป อาจมีหลายครั้งที่ไม่สามารถอ่านสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นหรือไม่
สามารถจัดการกับปัญหาด้านความขัดแย้งกัน ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

Rocky View Schools (RVS) and Besenski (2013, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556, หน้า 74-75) กล่าวว่า ภาวะผู้นำสถานศึกษาในศตวรรษที่ผ่านมา เป็นบุคคลที่ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติงาน
ตามคำสั่งของหน่วยงานระดับจังหวัดหรือระดับแผนก งานเกี่ยวกับงานบุคลากร การจัดซื้อจัดจ้าง
การงบประมาณ การจัดทางเดิน และสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย ความสัมพันธ์กับสาธารณะ และอื่น ๆ
ที่จะทำให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น รวมทั้งบทบาทสำคัญในการพัฒนาการสอน
และการเรียนรู้

แต่ในระยะต่อไป หากจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน ตามรูปแบบการเรียนรู้
ของรอกกีวีสคูลส์ ผู้บริหารสถานศึกษา (Principals) จะต้องทำงานเพื่อให้มีความมั่นใจได้ว่า ตนเองได้
ทำหน้าที่เป็นเช่นผู้นำ (As Leader) เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Student Learning) เพราะการเรียนรู้
จะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดการใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) โดยภาวะผู้นำสถานศึกษา (School Leadership)
หมายถึง แต่ละบุคคลต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาเชิงวิชาการ การประเมินผล และเทคนิคการสอน มีการ
ทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะร่วมกับครู การรวบรวม การวิเคราะห์ และการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการ
ตัดสินใจ ผู้นำถูกคาดหวังให้ทำงานร่วมกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน และหน่วยงาน
ต่าง ๆ เพื่อให้มีความมั่นใจในการเรียนรู้ของภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ให้แนวคิดเกี่ยวกับ

ภาวะผู้นำมาจากสมาชิกทุกคนร่วมกัน แต่ก็ได้หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะปลีกตัวจากความรับผิดชอบนี้ออกไป แต่กลับจะต้องสนับสนุนให้มีความรับผิดชอบร่วม (Shared Responsibility) ในการระบุปัญหา การสร้างทางเลือก และการนำไปปฏิบัติ

ซัชรินทร์ ชวนวัน (2556, หน้า 33) ได้กล่าวถึงทักษะ 7 ประการ ที่ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีการฝึกฝน ของโรซาเบท มอสส์ (Rosabeth Moss) ไว้ดังนี้

1. เรียนรู้การปฏิบัติที่ปราศจากการครอบงำหรือปกครองตามลำดับชั้น
2. แข่งขันกันหาวิธีทางแสวงหาความร่วมมือที่เพิ่มขึ้น
3. ดำเนินการด้วยการคำนึงถึงการมุ่งสู่มาตรฐานจริยธรรมขั้นสูง
4. แสดงออกถึงการอ่อนน้อมถ่อมตน
5. สร้างจุดเน้นกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
6. เป็นผู้แสดงบทบาทได้หลากหลาย (รู้จักการมีหลายหน้าและดีสองหน้า)
7. บรรลุถึงความพึงพอใจจากผลลัพธ์

นิรดา เวชญาลักษณ์ (2560) กล่าวว่า ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามบริบทของความเป็นผู้นำองค์กรจึงเป็นส่วนที่ควรให้ความสำคัญมาก การวิจัยในปัจจุบันซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการแทรกแซงการพัฒนาความเป็นผู้นำ อาจมีการออกแบบและถ่ายทอดด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับความต้องการมากที่สุด ความเข้าใจกระบวนการความเป็นผู้นำและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการพัฒนาภาวะผู้นำ ขึ้นอยู่กับความสามารถที่สำคัญดังต่อไปนี้

รับรู้ (Perceiving: P) คือ การค้นหากิจกรรมที่จะทำให้รับรู้ถึงปัจจัยที่หลากหลายทั้งภายในองค์กรและภายนอกที่มีอิทธิพลและมีผลกระทบต่อความสามารถขององค์กรในการเจริญเติบโต รวมถึงความสามารถในการสังเกตเห็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสมาชิกในองค์กร

แปลความหมาย (Interpreting: I) คือ การตระหนักถึงกรอบและตั้งสมมุติฐาน ที่นำมาสู่การตีความเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กร และมองหาวิธีการที่เป็นไปได้ในการจัดการและพัฒนา โดยอาศัยการตีความและวิธีการอื่น ๆ

เชื่อมต่อ (Connecting: C) คือ การทำกิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี และทำให้สมาชิกขององค์กรได้เห็นถึงความเป็นผู้นำอย่างเข้มแข็ง และเป็นวิธีการอำนวยความสะดวกแลกเปลี่ยนข้อมูล แทนที่จะเป็นการเก็บข้อมูลตามพื้นที่เก็บข้อมูลสำหรับองค์กร ต้องทราบว่ากิจกรรมเป็นการเรียนรู้ขององค์กร จะช่วยเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

แทรกแซง (Intervening: I) คือ การพิจารณาการกระทำหนึ่ง ๆ อาจจะต้องใช้เวลาในการศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำ ในขณะที่การแทรกแซงจะอยู่ในระบบขององค์กรมากกว่ากลไก

ขององค์การจะกระตุ้นให้องค์การเกิดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และสังเกตเห็นผลกระทบ ต่อเนื่องทั้งที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจของการแทรกแซงและการวางแผน

ดังนั้น การเป็นผู้นำ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้เชิงเติบโตและการรับรู้ เช่นเดียวกับการพัฒนา จิตความสามารถทั้ง 4 ประการที่สำคัญใช้เวลาหลายขั้นตอน นอกเหนือจากรูปแบบของการพัฒนา ความเป็นผู้นำ ช่วยให้เกิดการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้เกิดความท้าทายของการนำ และการเปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้อง มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถส่วนบุคคล ในการใช้ศาสตร์ความรู้ทางการบริหารการศึกษา ทั้งหมดทั้งมวล มาปรับประยุกต์ใช้ และบูรณาการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษาอย่าง เหมาะสม โดยผ่านการพินิจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ถึงข้อดีและผลกระทบต่าง ๆ ในทุกแง่มุมอย่างละเอียด ถี่ถ้วน เนื่องด้วยบริบทของการใช้ภาวะผู้นำทางการบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 นั้นเต็มไปด้วย ความผันผวนสูง (Volatility) อันจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว แบบไม่ทันตั้งตัว และไม่สามารถคาดเดาหรือทำนายได้ ส่งผลให้เกิดสภาวะความไม่แน่นอนสูง (Uncertainty) ซึ่งคาดการณ์ ได้ยาก เนื่องจากขาดความชัดเจน ทำให้ยากต่อการตัดสินใจ เพราะโลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลง ไม่แน่นอนสูง ผสมกับความซับซ้อน (Complexity) ที่มากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยปัจจัยที่มีอยู่มากมายและ ซับซ้อนต่อการตัดสินใจ รวมไปถึงความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน (Ambiguity) ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจได้ชัดเจน

3.4 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ “Instructional Leadership” เป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมในหมู่นักการศึกษา ในฐานะเป็นผู้สร้างผลผลิตทางการศึกษา เป็นภาวะผู้นำที่มีพื้นฐานและพัฒนามาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความรู้ เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับการสอน และความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เป็นพลังขับเคลื่อนทางการศึกษา ผู้นำที่มีความรู้จะแสดงออกถึงพฤติกรรมดังกล่าว เรียกว่าภาวะผู้นำทางวิชาการ ในภาษาไทยมักใช้คำว่าภาวะผู้นำทางการสอน ภาวะผู้นำในการสอน ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ และภาวะผู้นำทางวิชาการ เมื่อพิจารณาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยของนักการศึกษาในประเทศไทย พบว่าส่วนใหญ่ใช้คำว่า “ภาวะผู้นำทางวิชาการ” ส่วนในภาษาอังกฤษ พบว่ามีการใช้คำในความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการหลายคำ ได้แก่ Academic Leadership, Educative Leadership, Educational Leadership, Pedagogic Leadership, Principal Leadership และ Instructional Leadership แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด และจากการศึกษาค้นคว้า

พบว่า ส่วนใหญ่ใช้คำว่า “Instructional Leadership” (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2560, หน้า 127-128) ทั้งนี้มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้นิยามและความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้อย่างหลากหลายต่อไป

Carter and Klotz (1990, p. 39) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการต้องให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการและครูซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้นำในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารในลักษณะดังกล่าวจะยึดถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลัก ในการพัฒนาและมีการส่งเสริมให้บุคลากรในทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

Wildy and Dimmock (1993, p. 34) ได้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ภาระงานของผู้บริหารหรือการมอบงานให้ผู้อื่นปฏิบัติแทน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยงานสำคัญต่าง ๆ ทางด้านการบริหารสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานของสถานศึกษา การจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ในกระบวนการเรียนการสอน การกำกับติดตาม การนิเทศการเรียนการสอน และการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร

McEwan (1998, p. 7) ได้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยเน้นความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม โดยกล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการว่า เป็นผู้สร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้งานด้านการศึกษาประสบความสำเร็จ

Murphy (1999, p. 17) กล่าวไว้ว่า ภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ควรจะให้ความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรเหมือนกับการสอนในการบริหารงานด้านการศึกษา โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหลักการบริหารที่ยึดเอาหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติดังนี้ (1) จำนวนของเนื้อหา (2) การจัดเนื้อหา (3) การจัดเรียงลำดับเนื้อหา (4) ความชัดเจนและความลึกซึ้งกับเนื้อหา (5) ความหลากหลายของวิธีการให้ความรู้ (6) การบ้านหรืองานที่มอบหมาย (7) การวางแผนแนวปฏิบัติของหลักสูตร และ (8) คุณภาพของจุดประสงค์

Seyfarth (1999, p. 165) ได้กล่าวถึง ความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการว่าจะต้องมีบทบาทสำคัญในการมีมุมมองและแนวโน้มเกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผลการเรียน การจัดโครงการที่มีความเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การประเมินผลการสอนของครู และการวางแผนสำหรับการพัฒนาครูมืออาชีพ

Southworth (2002, p. 73) ได้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ว่าหมายถึง ผู้ที่ให้ความสนใจอย่างยิ่งในเรื่องของการนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน

Hoy and Miskel (2008, p. 433) ที่ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการ ว่าเป็นผู้นำที่ปฏิบัติโดยให้ความสำคัญในเรื่องของการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการเรียนของผู้เรียน ผู้นำทางวิชาการมีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของสถานศึกษาให้ดีขึ้น เช่น เนื้อหาของหลักสูตร วิธีการสอน การวัดผลประเมินผล และวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่สูงขึ้น โดยให้ความสนใจ ในเรื่องของการจัดทำหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การวัดผลประเมินผล รวมทั้งการพัฒนานุเคราะห์ทางการศึกษา ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ไชยา ภาชนะบุตร (2555, หน้า 187) ได้กล่าวว่า ลักษณะของผู้นำทางวิชาการมีดังนี้ (1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (3) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการ (4) การพัฒนานุเคราะห์ด้านวิชาการ (5) การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และ (6) การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ดวงพร แสนภูวา (2559, หน้า 19) ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการ ว่าหมายถึง ลักษณะของผู้นำทางวิชาการซึ่งต้องมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมีลักษณะ 6 ด้านได้แก่ (1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (3) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการ (4) การพัฒนานุเคราะห์ด้านวิชาการ (5) การเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ และ (6) การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

นิรดา เวชญาลักษณ์ (2560) ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการ ว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ให้ความสนใจ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน โดยสร้างบรรยากาศของความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายให้สถานศึกษาเป็นผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายทางวิชาการ อันเกี่ยวข้องกับ (1) การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจการเรียนรู้ (2) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (3) การจัดการหลักสูตรและการสอน (4) การนิเทศและประเมินการสอน (5) การสื่อสารความคาดหวังสูงสำหรับผู้เรียน (6) การบริหารจัดการ และการทำงานเป็นทีม (7) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ (8) การส่งเสริม นวัตกรรมสอนและการทำงานวิจัย ได้เป็นอย่างดี มีผลงานเป็นที่น่าพึงพอใจ

3.5 รูปแบบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษาได้ให้นิยามภาวะผู้นำทางวิชาการ ในลักษณะที่เป็น คุณลักษณะ พฤติกรรม และกระบวนการที่บุคคลใช้ในการบริหาร โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ และได้มีการพัฒนาเป็นรูปแบบ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีองค์ประกอบด้านที่สอดคล้องกันและแตกต่างกันบ้าง ในบางประเด็น ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของฟิลิป ฮอลลิงเจอร์ (Philip Hallinger's Instructional Leadership Model)

Hallinger (2015, pp. 4-5) ได้พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์ ซึ่งฮอลลิงเจอร์ ได้สร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ (1) การกำหนดนิยามพันธกิจ (Defining Mission) (2) การบริหารโปรแกรมการเรียนการสอน (Managing the Instructional Program) และ (3) การสนับสนุนบรรยากาศโรงเรียนในเชิงบวก (Promoting a Positive School Climate) โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. การนิยามพันธกิจประกอบด้วยภารกิจ 2 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 การกำหนดกรอบเป้าหมายของโรงเรียน
 - 1.2 การสื่อสารเกี่ยวกับเป้าหมายของโรงเรียน
2. การบริหารโปรแกรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยภารกิจ 3 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 การนิเทศและการประเมินผลการสอน
 - 2.2 การประสานงานด้านหลักสูตร
 - 2.3 การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน
3. การสนับสนุนบรรยากาศโรงเรียนในเชิงบวก ประกอบด้วยภารกิจ 5 ด้าน ได้แก่
 - 3.1 การควบคุมเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 3.2 การสนับสนุนในการพัฒนาไปสู่ความเป็นมืออาชีพของครู
 - 3.3 การธำรงรักษาวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้อยู่ในระดับสูง
 - 3.4 การจัดหาสิ่งจูงใจสำหรับครู
 - 3.5 การจัดหาสิ่งจูงใจสำหรับผู้เรียน

รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของเมอร์ฟี (Murphy's Instructional Leadership Model)

Murphy (1990 cited in Alig-Mielcarek & Hoy, 2005, p. 4) ได้นำรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี มาพัฒนาต่อโดยได้มีการทบทวนวรรณกรรม และบูรณาการงานวิจัยใน 4 ด้านหลัก คือ 1) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (Effective School) 2) การปรับปรุงโรงเรียน (School Improvement) 3) การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) และ 4) การเปลี่ยนแปลงสภาพองค์กร (Organizational Change) และได้สร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งมีองค์ประกอบจำนวน 4 ด้าน และได้จำแนกออกเป็น บทบาทหรือพฤติกรรมย่อย จำนวน 16 ด้าน

องค์ประกอบด้านการพัฒนาพันธกิจ และเป้าหมายเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการ แต่การบริหารโปรแกรมการสอน (Managing the Instruction Program) ได้ขยายขอบข่ายงานไปถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการสนับสนุนการสอนที่มีคุณภาพ และการกำกับความก้าวหน้าของผู้เรียน นอกจากนี้ เมอร์ฟีได้แยกองค์ประกอบด้านการสนับสนุนบรรยากาศโรงเรียนเชิงบวก (Promoting A Positive Climate) ออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ การสนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ (Promoting an Academic Learning Climate) และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน (Developing a Supportive Work Environment)

รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของเวเบอร์ (Weber's Instructional Leadership Model)

เวเบอร์

Weber (1996 cited in Alig Mielcarek & Hoy, 2005, p. 5) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยไม่ต้องคำนึงถึงโครงสร้างองค์การของโรงเรียน โดยสรุปว่างานวิจัยต่าง ๆ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ถึงแม้ผู้นำทางวิชาการจะไม่ได้เป็นตำแหน่งที่ระบุไว้เหมือนกับผู้บริหารโรงเรียน แต่โรงเรียนก็จำเป็นต้องมีผู้นำแม้ว่าในปัจจุบันครูและบุคลากรของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนการสอนจะมีความสามารถเป็นที่ปรากฏชัด แต่บุคลากรมีอาชีพเหล่านี้ยังคงต้องการบุคลากรที่เป็นจุดศูนย์รวม และให้สนับสนุนในด้านการสอนและการเรียนรู้ คำกล่าวของเวเบอร์นั้นมีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participation Leadership) และการบริหารงานแบบยึดที่ตั้งเป็นฐาน (Site-Based Management) การให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ยังคงเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไป

โรงเรียนที่มีลำดับชั้นบังคับบัญชา (Line) เวเบอร์ระบุว่าภารกิจหลักที่สำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 5 ภารกิจ คือ (1) การนิยามพันธกิจของโรงเรียน (2) การบริหารหลักสูตรและการสอน (3) การสนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ในเชิงบวก (4) การสังเกตและการปรับปรุงการสอน และ (5) ประเมินผลโครงการด้านการสอน

รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของอลิก-ไมเอิลเร็คและฮอย (Alig-Mielcarek & Hoy's Model of Instructional Leadership)

Alig-Mielcarek and Hoy (2005, pp. 5-6) ได้พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการจากการสังเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของฮอลลิงเจอร์และเมอร์, เมอร์ฟี และเวเบอร์ และใช้พื้นฐานทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและพบว่าทั้ง 3 รูปแบบมีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ด้านที่เหมือนกันคือ (1) การนิยามและการสื่อสารด้านเป้าหมาย (2) การกำกับติดตามและการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ และ (3) การสนับสนุนและการเน้นถึงความสำคัญของการพัฒนาไปสู่ความเป็นมืออาชีพ ซึ่ง กระบวนการทั้ง 3 ด้าน มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการกำหนด

เป้าหมายของล็อกและเลธัม (Locke & Latham's Goal Setting) ซึ่งเป็นทฤษฎีการจูงใจที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดทฤษฎีหนึ่ง (Baron, 1998; Hoy & Miskel, 2001 cited in Alig - Mielcarek & Hoy, 2005, p. 6)

ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายของล็อกและเลธัม ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายที่มีลักษณะท้าทายและมีลักษณะเฉพาะจะก่อให้เกิดก่อให้เกิดแรงจูงใจที่แข็งแกร่ง เมื่อบุคคลให้การยอมรับ เพราะเป้าหมายดังกล่าว จะก่อให้เกิดความตั้งใจ การรวบรวมความพยายาม การพัฒนาปรับปรุงอย่างไม่ลดละ และนำไปสู่ยุทธวิธีเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายอย่างประสบความสำเร็จ ยิ่งไปกว่านั้น การให้ข้อมูลย้อนกลับก็มีความสำคัญต่อการติดตามการปฏิบัติงาน เพราะผู้มีส่วนร่วมสามารถประเมินผลและปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองได้ ในฐานะที่ครูเป็นผู้เรียนรู้ที่สามารถควบคุมตนเองได้ (Self-Regulated Learners) จะทำให้เป้าหมายของแต่ละคนเป็นสิ่งที่จริงจังและแข็งแกร่งได้ ซึ่งจะนำไปสู่ระดับการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น

คุณลักษณะพื้นฐาน 3 ด้านของภาวะผู้นำทางวิชาการ แสดงให้เห็นถึงทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายมาปฏิบัติในวงการการศึกษา ผู้นำทางวิชาการซึ่งทำงานร่วมกับบุคลากรด้วยความร่วมมือกันจะช่วยให้มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในแต่ละปีการศึกษา และทำให้นักครูมีความมุ่งมั่นเพื่อไปสู่เป้าหมาย ผู้นำทางวิชาการให้การกำกับติดตามและการจัดให้มีการป้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ประการสุดท้าย เป็นความรับผิดชอบของผู้นำทางวิชาการ ที่ต้องจัดหาทรัพยากรและเอื้อให้คณะครูได้มีโอกาสในการพัฒนาไปสู่ความเป็นมืออาชีพซึ่งช่วยให้คณะครูบรรลุเป้าหมายของตนเองได้ และกลายเป็นผู้ปฏิบัติงานที่สามารถควบคุมตนเองได้ (Self-regulated performers)

รูปแบบการสังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของสมุทร ชำนาญ (Samoot Chamnan's Synthetical Model on Instructional Leadership)

สมุทร ชำนาญ (2559, หน้า 279-282) ได้เสนอว่า ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการจากนักการศึกษาที่มีความสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ โดยรูปแบบของภาวะผู้นำที่พบมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทางวิชาการ เช่น หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งสามารถสังเคราะห์รูปแบบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการได้เป็นรูปแบบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ 3 องค์ประกอบหลัก และการปฏิบัติตนในฐานะผู้นำทางวิชาการที่มีจุดเน้น 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วยบทบาทต่อไปนี้

1.1 การกำหนดเป้าหมายขององค์กร (Goal Setting) เป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยตรง ควรเป็นเป้าหมายที่ชัดเจน และสามารถไปให้ถึงได้ ประกอบด้วย

1.1.1 เป็นนักพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

1.1.2 มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถคิด สร้างจินตนาการ หาแนวทาง ในการพัฒนาวิชาการ สร้างสรรค์วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา ที่สามารถตอบสนองการจัดการ เรียนรู้และการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

1.1.3 ตัดสินใจโดยใช้กระบวนการวิจัย การใช้หลักการ ทฤษฎี การใช้ สารสนเทศและการใช้คำแนะนำจากนักปราชญ์ เป็นฐาน

1.1.4 พัฒนาหลักสูตรและ โปรแกรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการของผู้เรียนและสังคม

1.1.5 ช่วยเหลือ แนะนำครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

1.1.6 เป็นผู้เฝ้าติดตาม กำกับให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ บรรลุผลตามที่กำหนดเป้าหมายร่วมกัน

1.1.7 มีใจกว้าง เข้าใจและสามารถใช้ความแตกต่างระหว่างบุคคลของ สมาชิกในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.8 ใช้ผลจากการวัดผล ประเมินผลผู้เรียนเป็นฐานในการพัฒนาและ สื่อสารกับชุมชน

1.1.9 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคต เตรียมการได้ สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลง

1.2 การสรรหาทรัพยากรทางการศึกษา (Resource Management) ได้แก่ บทบาท เกี่ยวกับการแสวงหาทรัพยากรที่เพียงพอในการให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพได้ บทบาทด้านนี้จึง เป็นบทบาทที่เน้นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคล องค์กรหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่จะร่วมกันให้บริการ การศึกษาได้ ได้แก่

1.2.1 มีเจตคติเชิงบวกทั้งต่อบุคคล กลุ่มบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถมองประเด็นทางบวกได้แม้บางสถานการณ์อาจไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอบางประการก็ตาม

1.2.2 มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

1.2.3 กล้าตัดสินใจ มีเหตุผลในการตัดสินใจ ตั้งใจจริงและกล้าที่จะ ตัดสินใจทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้

1.2.4 มีความรับผิดชอบ การมุ่งมั่นที่รับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงไป โดยไม่หวั่นหรือย่อท้อต่ออุปสรรค

1.3 บทบาทเกี่ยวกับการใช้ภาวะผู้นำร่วมกัน (Shared Leadership) เป็นบทบาท ที่บุคคลทุกคนในองค์กร สามารถที่จะทำหน้าที่ผู้นำได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยอยู่บนพื้นฐานความเชื่อ ที่ว่าบุคคลทุกคนต่างก็มีภาวะผู้นำอยู่ในตัวเอง ภาวะผู้นำของบุคคลแต่ละคนรอเพียง โอกาส สถานการณ์

เท่านั้นในการแสดงออก ทุกคนจึงมีโอกาที่จะเป็นผู้นำได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม ภาวะผู้นำในองค์กรไม่ผูกขาดไว้ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงคนเดียว ได้แก่ บทบาทเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

1.3.1 มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางวิชาการ พัฒนาตนเองตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรได้รับความรู้เพิ่มเติม ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการพัฒนาดังต่อเนื่อง

1.3.2 เป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา เชื่อมั่นว่าผู้นำต้องมีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารต้องมีความใส่ใจในการเพิ่มเติมความรู้ให้ตนเองอยู่เสมอ

1.3.3 เป็นผู้วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ผู้นำทางวิชาการต้องให้ความสำคัญกับแนวทางการดำเนินงานในอนาคตของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ จำต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ที่เข้มแข็งเป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม ที่เชี่ยวชาญและเป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกลมองอนาคตของสถานศึกษาในทางสร้างสรรค์ รวมทั้งการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้

1.3.4 เป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผู้นำทางวิชาการต้องให้ความสำคัญกับการนำนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และควรนำวิธีการใหม่ ๆ มาสู่องค์กรและมีความเป็นผู้สอนแนะ (Coach) ที่เชี่ยวชาญ เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่แนวทางการให้บริการการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยการส่งเสริมให้บุคลากรสร้างกฎและวิธีการควบคุมใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ไขปัญหา

2. จุดเน้นของภาวะผู้นำทางวิชาการ การแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการ มีจุดเน้นที่เกี่ยวกับการให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งในการจัดการศึกษามีสิ่งที่ควรตระหนักดังนี้

2.1 การให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม (Family and Community Involvement) เนื่องจากการให้บริการการศึกษานั้น ครอบครัวและชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา ใน 2 ลักษณะ คือ เป็นทั้งผู้รับบริการและผู้ได้รับผลกระทบจากการให้บริการ ดังนั้นกลุ่มบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้จึงจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยตรงทั้งการกำหนดความต้องการ และการเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการ การเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นต้น ผู้นำทางวิชาการจึงต้องแสดงบทบาท ในฐานะผู้ร่วมพลัง (Synergy) ในการให้บริการการศึกษา โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.2 ศักยภาพความเป็นมืออาชีพ (Professional Capacity) การให้การศึกษา มีผลกระทบโดยตรงต่อสังคม โดยรวม การศึกษาที่มีคุณภาพย่อมทำให้สังคมได้รับสมาชิกที่มีคุณภาพตามไปด้วย ดังนั้นการให้บริการการศึกษาจึงต้องเป็นบทบาทของมืออาชีพ (Professional) ผู้นำทางวิชาการ จึงต้องทำงานโดยเน้นพัฒนาความเป็นมืออาชีพของสมาชิกในองค์กรทางศึกษาเพื่อที่จะ

สามารถให้บริการการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการ จำเป็นของสังคม และก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

2.3 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (Learning Climate) เนื่องจากการให้บริการการศึกษามีจุดเน้นที่การผลิตผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสังคมและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในการให้บริการไม่จำเป็นที่จะอยู่เพียงห้องเรียนเท่านั้น การศึกษาสามารถเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ทุกเวลา ดังนั้นการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่ผู้นำทางวิชาการต้องให้ความสำคัญ

สรุปได้ว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นบทบาทสำคัญยิ่งของผู้นำทางการศึกษา เนื่องจากเป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการให้บริการการศึกษาแก่ชุมชนหรือผู้รับบริการ ผู้ให้บริการที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง ย่อมให้ความสำคัญ ตระหนักในการให้บริการการศึกษา เพราะถือเป็นหน้าที่ ที่สำคัญต่อสังคม ไม่ใช่บริการที่เกิดจากการได้รับจ้างหรือถูกสั่งให้เป็นผู้บริการ ผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้ให้บริการด้วยจิตใจ มีแรงจูงใจภายในในการให้บริการเป็นหลัก ดังนั้นหน่วยงานหรือองค์การทางการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งอยู่ในยุคที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการให้บริการการศึกษา หน่วยงานทางการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศนั้น สามารถเข้ามาเปิดให้บริการอย่างกว้างขวาง ผลกระทบดังกล่าว ทำให้องค์การทางการศึกษาภายในประเทศต้องพัฒนา การให้บริการ โดยเน้นผลการดำเนินงานทั้งในส่วนของการผลิตและส่วนของการบริการ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการให้บริการอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องมีการประเมิน และวิเคราะห์กระบวนการให้บริการ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ หัวใจสำคัญคือ การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปรับปรุงงานนั้น ๆ เนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมนี้ จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเต็มใจที่จะพัฒนาและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากจะส่งผลดีกับตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ทั้งในเรื่องของความสะดวก รวดเร็ว และได้ผลงานที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ ผู้นำก็มีส่วนสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการให้บริการด้วย เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงาน และในบางสถานการณ์อาจจะต้องอาศัยอำนาจของผู้นำ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้เกิดการบริการที่มีคุณภาพ ซึ่งในอดีต การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของภาครัฐจะเน้นที่เรื่องของคน โดยการทำให้แต่ละคนทำงานได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น เพื่อที่จะได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ด้วยการมอบหมายผู้รับผิดชอบเป็นงาน ๆ โดยให้รับผิดชอบเฉพาะอย่าง เพื่อให้แต่ละคนได้ทุ่มเทและใช้เวลาทำงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม การมอบหมายให้รับผิดชอบเฉพาะอย่างนี้ จะเกิดปัญหาในเวลาที่ได้รับมอบงานนั้น ๆ ไม่อยู่ เนื่องจากบุคลากรไม่สามารถทำงานแทนกันได้เพราะแต่ละคนก็จะรู้แต่งานที่ตนรับผิดชอบอยู่เท่านั้น

3.6 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ในการจัดการศึกษา หน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา คือ การจัดการศึกษาทั้งในด้านของความรู้และความสามารถของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้มีคุณภาพ ดังนั้นนักวิจัยจึงให้ความสำคัญต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารการศึกษา ว่าต้องมีลักษณะหรือองค์ประกอบอย่างไรจึงจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ ทั้งนี้มี นักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ดังต่อไปนี้

Lashway (2002, p. 2) ได้จำแนกองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน
2. การส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. การนิเทศและประเมินผลโปรแกรมการสอน พร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู
4. การบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน

Mielcarek and Hoy (2005) ได้ศึกษาวิจัย และวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้เป็นรูปแบบภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน
2. การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน
3. การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในเป้าหมาย
4. การกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน

Glickman (2007, p. 47) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีภาระหน้าที่ ที่สัมพันธ์กับความรู้ มีองค์ประกอบย่อยดังต่อไปนี้

1. การนิเทศและประเมินผลการสอน
2. การพัฒนาบุคลากรและทีมงาน
3. การพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้
4. การพัฒนากระบวนการกลุ่ม
5. การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยในชั้นเรียน
6. การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
7. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

Sim (2011) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในประเทศมาเลเซีย พบว่า ผู้อำนวยการ โรงเรียนในประเทศมาเลเซีย ที่ประสบความสำเร็จในการนำ บทบาทผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน

2. การสนับสนุนการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

Hallinger (2015, pp. 4-5) ได้พัฒนารูปแบบของการจัดการเรียนการสอน โดยได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษา และพัฒนารอบแนวคิดของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ 3 มิติ คือ

1) การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน และ 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของฟิลิป ฮาลิงเจอร์ (Philip Hallinger) มีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา เป็นการกำหนดขอบเขตงานของสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ และการสร้างความเข้าใจในภารกิจดังกล่าวกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.1 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารที่ต้องสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนต่อทีมงานในเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา เกิดจากภารกิจที่มอบหมาย ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเน้นที่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมั่นใจว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้น ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจถูกต้องตรงกัน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบถึงเป้าหมาย สามารถสื่อสารได้ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการประชุมชี้แจงให้ครูผู้เรียน หรือประชุมผู้ปกครอง เผยแพร่เอกสารต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต้องปฏิบัติตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ไม่สามารถทำเพียงคนเดียวได้ เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารต้องสื่อสารให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจ เพื่อความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการและภารกิจร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องให้ความสำคัญสูงสุด เพื่อพัฒนาผู้เรียน การประสานงานกับบุคลากรทางการศึกษาและครูควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการใช้หลักสูตร รวมทั้งการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย

2.1 การนิเทศและประเมินผลการสอน ผู้บริหารต้องร่วมกับครูในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องมั่นใจว่าเป้าหมายของสถานศึกษาได้ถูกถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน การประสานงานเป้าหมายของสถานศึกษา วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ในห้องเรียนให้กับ

ครูและบุคลากรด้านการสอนโดยตรง ดูแลการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยการเชื่อมโยงอย่างไม่เป็นทางการ พร้อมทั้งให้ผลย้อนกลับ ในด้านการนิเทศและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการประสานงานกับครู ในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลบรรลุตาม จุดประสงค์ของหลักสูตร ต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร เนื้อหาที่สอนในห้องเรียน คะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้บริหารมีหน้าที่สร้างความเข้าใจกับครูในสถานศึกษาด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล ขณะที่ครูต้องมีความสามารถในการสอน ให้บรรลุตาม จุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตร

2.3 การตรวจความก้าวหน้าของผู้เรียน ความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจึงจะใช้ผลจากคะแนนสอบ เพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาในครั้งต่อไป รวมทั้งการดำเนินการประเมินหลักสูตร การประเมินด้านการสอน การวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา

3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเชิงบวก บรรยากาศทางวิชาการเชิงบวก จะส่งผลต่อทัศนคติบุคลากรและผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ทั้งด้านครู ด้านผู้เรียน และด้านการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดมาตรฐานทางวิชาการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย

3.1 การควบคุมการใช้เวลาในการสอน เวลาที่ใช้ในการสอนของครูในห้องเรียน มักจะสูญเสียไปกับการแนะนำกฎเกณฑ์ในการเรียนให้กับผู้เรียน การแก้ปัญหาผู้เรียนที่เข้าห้องเรียนช้า รวมทั้งภาระงานที่ต่าง ๆ นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนที่ฝ่ายบริหาร มอบหมายให้ครูเป็นผู้ดำเนินการ ทำให้หยุดชะงักในการเรียนการสอนของครู ผู้นำทางวิชาการต้องหาทางควบคุมกิจกรรมเหล่านี้ให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด โดยผลักดันให้เป็นนโยบายของสถานศึกษา จากการศึกษาพบว่ามีนโยบาย กำจัดสิ่งไม่ต้องการเหล่านี้ออกไป สามารถเพิ่มเวลาเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3.2 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้แก่ครู ในการพัฒนาวิชาชีพ โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมขณะประจำการ รวมทั้งการช่วยเหลือครู ได้เรียนรู้ การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้ โดยการจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.3 การดูแลเอาใจใส่ครูและผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการ สร้างปฏิสัมพันธ์กับครูและผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี และเพื่อให้ทราบปัญหา ความต้องการที่จะไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการดูแลเอาใจใส่ครูผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เป็นการช่วย

เพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้เรียนและครู ซึ่งปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการแบบนี้ผู้บริหารจะได้รับข้อมูลมากมายในด้านความต้องการของผู้เรียนและครู นอกจากนั้นผู้บริหารยังมีโอกาสสื่อสารเป้าหมายในระดับต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครูและผู้เรียนทราบอีกทางหนึ่งด้วย

3.4 การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู เป็นการสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการเรียนรู้ รวมทั้งการให้รางวัลและการยอมรับผลสำเร็จการทำงานของครู รางวัลที่ผู้บริหาร สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครู อาจจะไม่ใช้เงินเพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็นคำชมเชย โดยทั้งส่วนตัวหรือการให้สังคมยอมรับ ยกตัวอย่างเช่น การมอบประกาศเกียรติคุณ การให้รางวัลอย่างเป็นทางการ เป็นต้น ทั้งนี้ การจัดให้มีสิ่งจูงใจนับเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร ที่จะส่งเสริมให้มีประสิทธิผลของการปฏิบัติงานภายในองค์กรสูงขึ้น

3.5 การส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นการสร้างบรรยากาศด้านการเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยให้รางวัลและการยอมรับ จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูงขึ้น หรือในกรณีที่ผู้เรียนมีการปรับปรุงผลการเรียนจะทำให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารต้องส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับ ทั้งในระดับห้องเรียนและระดับสถานศึกษา หรือระดับที่สูงกว่านั้น โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานระหว่างห้องเรียนและสถานศึกษา ในด้านการให้รางวัล เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียนในการมุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ไกศัญญ์ เปลรินทร์ (2552, หน้า 132) ได้สังเคราะห์ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่าองค์ประกอบหลัก มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย แลพันธกิจการเรียนรู้
2. การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน
3. การพัฒนาผู้เรียน
4. การพัฒนาครู
5. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 13) กล่าวถึง องค์ประกอบ ของภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการสถานศึกษา วางแผนยุทธศาสตร์ วางแผนปฏิบัติการ
2. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน
3. ด้านการบริหารตนเอง ทีมงาน และชุมชน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 35) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน
2. ด้านความสามารถด้านการสื่อสารเกี่ยวกับเป้าหมายของงาน
3. ด้านการนิเทศ และประเมินผลการสอน
4. ด้านการวางแผน เป้าหมายของงาน
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

พัชรภรณ์ จันทพล (2559, หน้า 27-32) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนยุทธศาสตร์ทางวิชาการของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์สภาพงานวิชาการ กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย มาตรการและดัชนีชี้วัดคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด
2. การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานและดัชนีชี้วัดคุณภาพ กำหนดเวลาเรียน กำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผล ออกแบบการสอนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดปี
3. การนิเทศการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการต่อเนื่องจากการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอนตามหลักการนิเทศแบบสอนและการนิเทศแบบเพิ่มพูนศักยภาพ
4. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนทั้งตรงหรือทางอ้อม นำผลการตรวจสอบมาแก้ปัญหา ผู้เรียนที่เรียนอ่อนและส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนที่เรียนดี โดยใช้เวลาส่วนใหญ่ช่วยเหลือ ผู้เรียนตลอดปีการศึกษา
5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรให้กับครูหรือผู้เรียน เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้สะดวกในการใช้และมีจำนวนเพียงพอการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้กับผู้เรียน

เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560, หน้า 7-8) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ในการจูงใจผู้ร่วมงานให้แสดงออกในทางปฏิบัติถึงความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดพันธกิจ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารเกี่ยวกับการเสนอแนวคิดใหม่ในการจัดทำกรอบเป้าหมาย จุดประสงค์ และพันธกิจของโรงเรียนที่ชัดเจน มีกรอบเวลา มีการวางแผนเพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมาย และจุดเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อันจะเกิดกับผู้เรียน ชุมชน รู้จักการวางแผนงานอย่างเป็นระบบในองค์กร เป็นคนที่มีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการประสานการใช้หลักสูตร การดำเนินการให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องจุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรการจัดทำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนประกอบหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนในระดับห้องเรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการวัดประเมินผลผู้เรียน โรงเรียนสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศ ทิศทางแก่ครูเกี่ยวกับวิธีสอน
3. ด้านการนิเทศการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการนิเทศการสอน การดำเนินการวางแผนการนิเทศ และการประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบ ให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ด้วยเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของครูแต่ละคน ซึ่งจะช่วยเพิ่มผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ทั้งยังต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ปรับปรุง และประเมินผลการสอนของครู โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับตัวผู้เรียนตามเป้าหมายของโรงเรียน
4. ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการเตรียมผู้เรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล การตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยพิจารณาผลการทดสอบและพิจารณาแบบรายงานพัฒนาการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน และสื่อสารผลการตรวจสอบให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจน และสนองตอบความคาดหวังของโรงเรียน
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดบรรยากาศของโรงเรียน เป็นบรรยากาศที่แสดงว่าเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จ มีการสร้างบรรยากาศการศึกษาทุกระดับและเป็น

บรรยากาศที่จะช่วยดึงพลังงานของผู้เรียนและครูออกมา และมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และเป็นระเบียบ การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู

กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีองค์ประกอบทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. กำหนดพันธกิจ โดยมีงานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนชี้ให้เห็นว่าการมีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้วจำเป็นจะต้องสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าใจด้วย การทำกรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์และพันธกิจ ต้องไม่ตั้งเป้าที่สูงจนเกินไป เป็นไปตามสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น เพราะหากดำเนินการโดยไม่มีพันธกิจที่ชัดเจนก็เหมือนการเดินทางอย่างไร้จุดหมาย
2. การจัดการหลักสูตรและการสอน โดยการสอนจัดเป็นบริการเบื้องต้นของโรงเรียน ดังนั้นอย่างน้อยผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องทราบถึงขอบข่ายรายวิชาที่เปิดสอนรวมถึงความรู้ ที่จำเป็นในการสอนอีกด้วย การมีพื้นความรู้ที่กว้างของผู้บริหารถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารควรจะสามารถให้ข้อมูลและทิศทางแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการสอน และผู้บริหารควรใส่ใจและส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง
3. การนิเทศการสอน โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทในการนิเทศ ให้ถือว่าเป็นวิธีในการพัฒนาครู อย่างจริงจัง ไม่ใช่การนิเทศตามสภาพปัญหา การประเมินการดำเนินงานเป็นการประเมินย้อนหลัง แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นการมองไปข้างหน้าจึงต้องใส่ใจเรื่องการนิเทศนี้ให้มากกว่าทำอะไรอยู่ตอนนี้ไม่ใช่การมองสิ่งที่ทำไปแล้วที่ผ่านมา แต่ผู้นำต้องให้อาสาครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารายบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน แม้ว่าตลาดที่รับเด็กเรียนจบจะเป็นการทดสอบสุดท้าย ผู้บริหารก็ควรตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน โดยความมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์หลายวิธีในการประเมินความก้าวหน้าและทำอย่างเป็นประจำ ผู้บริหารนั้นมีความรู้ความสามารถในการทบทวนผลและใช้ผลในการช่วยเหลือครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของผู้เรียน แม้ว่าผู้บริหารจะไม่สามารถตีความการประเมินผลในโรงเรียนได้ทุกครั้ง แต่ควรจะระบุชัดเจนว่าคาดหวังให้มีการทดสอบตีความ และสนองตอบ กำกับติดตามกระบวนการทั้งหมด
5. การส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน เมื่อบรรยากาศโรงเรียนแสดงถึงคุณค่าของการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จ จึงทำให้ไม่เป็นการยากที่จะเรียนรู้ ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบการสร้างบรรยากาศทางการศึกษาในทุกระดับ และบรรยากาศนี้จะช่วยดึงพลังของผู้เรียนและครูออกมา โดยมีหลายวิธีที่จะทำให้เกิดได้ เช่น การจัดให้มีการปลอดภัยและเป็นระเบียบ

จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญและให้เข้าใจว่า สิ่งที่ดีที่สุด คือ การที่แต่ละคนทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด เพราะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเองก็มีความคาดหวังกับผู้เรียนสูงเช่นกัน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ (Instructional Leadership) เป็นภาวะผู้นำลักษณะหนึ่ง ที่ผู้บริหารการศึกษาต้องปรับตัวในสถานการณ์ด้านการศึกษา มีการแข่งขันของโลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านสังคม และด้านการศึกษา ซึ่งต้องการผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะในด้านการศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำด้านวิชาการ คือ มีความสามารถในการบริหารจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาครูผู้สอน โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต้องแสดงพฤติกรรมการเป็นผู้นำที่มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องหลักสูตรและทฤษฎีต่าง ๆ และสามารถนำความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ไปพัฒนาต่อไปได้ ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญต่างๆ เช่น การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การพัฒนาวิสัยทัศน์ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ผ่านการนิเทศและการประเมินผลการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เสริมสร้างและพัฒนาโดยการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ คุณธรรมจริยธรรมในการแก้ปัญหา และตัดสินใจ ส่งเสริม กระตุ้น ให้ขวัญกำลังใจแก่ครูและนักเรียน รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน และต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการในการสร้างองค์ความรู้ และสามารถบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ได้มีนักวิชาการ นักการศึกษา และนักวิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบ และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ตัวแปรดังกล่าว ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21

ตัวแปร	Lashway (2002)	Mielcarek and Hoy (2005)	Glickman (2007)	Sim (2011)	Halinger (2015)	โกสินธุ์ เกลินทร์ (2552)	รุ่งชัชดาพร เกษะชาติ (2553)	ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)	พัชรกรภรณ์ จันทพล (2559)	เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560)	ก้องกาญจน์ สุขสำราญ (2565)	ผู้วิจัย
1. การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การสื่อสารเกี่ยวกับเป้าหมายของ สถานศึกษา		✓			✓		✓					
3. การนิเทศและการประเมินผลการสอน	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. การบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. การกำกับติดตามความก้าวหน้า ของผู้เรียน		✓			✓	✓			✓	✓	✓	
6. การควบคุมเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน					✓							
7. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ		✓	✓	✓	✓	✓						✓
8. การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด					✓							
9. การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู					✓							✓
10. การส่งเสริม สร้างบรรยากาศทางวิชาการ และการเรียนรู้	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11. การพัฒนากระบวนการกลุ่ม			✓				✓					
12. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียน กับชุมชน			✓									✓
13. การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการวิจัย ในชั้นเรียน			✓									

จากตารางที่ 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มาเป็นตัวแปรด้านปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (2) ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน (3) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (4) ปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (5) ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และ (6) ปัจจัยด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้

อิทธิพลระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภพนั้น ย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลายประการมาใช้ในการบริหาร ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภพ นั่นก็คือ การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังที่ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2558) ได้กล่าวว่า ปัจจัยเด่นชัดที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา คือ การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษา และ Tangutairuang (2014, p. 105) ยังพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนด้วย โดยภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งภาวะผู้นำทางวิชาการยังมีอิทธิพลทางตรงต่อแรงกดดันทางวิชาการ (Academic press) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ วิเชียร ทองคลี (2560, หน้า 5) ยังกล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา คุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชากรในศตวรรษที่ 21 จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอความสัมพันธ์และอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ จากเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิด ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และอิทธิพลดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเสนอดังนี้

(1) งานวิจัยภายในประเทศ

รัตติยา ทองสินธุ์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 พบความแตกต่างของผู้บริหารที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกัน โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ปัญหาการ

บริหารงานวิชาการที่สำคัญ คือ ปัญหางบประมาณด้านการจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีไม่เพียงพอ และปัญหาครูมีภาระงานอื่นมากเกินไปจนเหนื่อยจากงานสอน

ราตรี สอนดี (2559) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารกับประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนด้านบุคลากร (X_1) ด้านกระบวนการ (X_2) และด้านบริหาร (X_3) เป็นตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพของงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 78.24

เมธิณี โททอง (2563) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มแก่วารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มแก่วารี มีสภาพการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลำดับต่ำสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ตามลำดับ

อารี ภูมิพันธุ์ (2555) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารควรนำผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงผู้เรียน โดยใช้หลักการบริหารมุ่งผลสำเร็จมาสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ครูเข้าใจและร่วมปฏิบัติ ด้านครูผู้สอน ครูไม่ปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน ไม่นำสื่อวัสดุอุปกรณ์มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านหลักสูตร มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตามที่กระทรวงกำหนด ด้านงบประมาณ การใช้งบประมาณถูกต้องตามระเบียบ ด้านอาคารสถานที่ จัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมไม่เพียงพอ อาคารเรียนชำรุดไม่ปลอดภัยต่อผู้เรียน และด้านชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนแก่โรงเรียนในเขตบริการ

อุดมลักษณ์ เอ็มโอค (2554) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน การประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์พันธกิจเป้า ประสงค์ของสถานศึกษา และจัดอบรมครู ให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ ด้านการวิจัยคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมและจัดประกวดงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นครู และพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อ เพื่อแก้ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน และการจัดสถานที่ เพื่อให้ครูมีโอกาสนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนตามลำดับ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำวัสดุท้องถิ่นมาผลิตสื่อ และจัดหางบประมาณสนับสนุนครู ในการผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การจัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และจัดให้มีการอบรมและให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการพัฒนาและ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ และด้านการนิเทศ การศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ ควรมีการนิเทศที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อนำผลการนิเทศที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดให้มีการระดมความคิดเห็นในการ พัฒนาปรับปรุงการนิเทศในโรงเรียน และการจัดอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบในการนิเทศภายใน สถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มพูนศักยภาพทั้งในด้านหลักสูตร เทคนิค และวิธีการนิเทศ ตามลำดับ

อาทิตย์ พิมพ์โคตร และศิริรัตน์ ทองมีศรี (2565) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงาน วิชาการในยุคดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลให้มี ประสิทธิภาพดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การนำเทคโนโลยีมา ช่วยจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน 2) ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการกำหนด แนวทางการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน การนำเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกการวัดผลและประเมิน การศึกษา 3) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แต่งตั้งบุคลากรเป็นผู้รับผิดชอบติดตามการจัดกิจกรรม ในพื้นที่อย่างชัดเจน การนิเทศออนไลน์ และนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการจัดการศึกษา 4) ด้านการ วิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนด้านการวิจัย ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยของครูผู้สอน

5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ มีการสำรวจความจำเป็นความต้องการใช้สื่อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ การนำเทคโนโลยีมาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา

(2) งานวิจัยต่างประเทศ

Sim (2011) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในประเทศมาเลเซีย พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน ในประเทศมาเลเซียได้ดำเนินการเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 7 มิติ ได้อย่างประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวโน้มในการดำเนินการตามบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การอธิบายสื่อสารภารกิจ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียน 2) การติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน 3) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน และ 4) การส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพ ซึ่งผลการศึกษาก็ให้เห็นว่าผู้อำนวยการโรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการสอนของครูและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน อันแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันระหว่างระดับภาวะผู้นำทางวิชาการและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้นจึงบอกเป็นนัยได้ว่า บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสำคัญต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนให้ดีขึ้นด้วย

Ambrose (2015) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของภาควิชาและอิทธิพลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตย่อยคิมิลีลี เทศมณฑลบุงโกมา ประเทศเคนยา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของภาควิชาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยผู้นำสาขาผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 75 และครูประจำชั้นร้อยละ 88.30 จากโรงเรียนมัธยมในเขตย่อยคิมิลีลี มีความคิดเห็นว่า ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ทางวิชาการ ซึ่งมีความหมายว่าการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ที่จะต้องทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการศึกษาอื่น ๆ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า ผู้นำสาขาผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 61.30 และครูประจำชั้นร้อยละ 58.80 มีความคิดเห็นว่า ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้นช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อรายวิชาที่เรียนและจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียน อันเป็นกระบวนการปรับปรุงผลการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนโดยทั่วไปให้ดีขึ้นอีกด้วย

Mueni (2019) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนและประสิทธิภาพทางวิชาการของผู้เรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเทศมณฑลมาคูเอนี ประเทศเคนยา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ส่งผลเชิงบวกต่อผลการเรียนของผู้เรียน

ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับสูงนั้น ถูกกำหนดโดยภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ ที่ผู้อำนวยการโรงเรียนประพฤติปฏิบัติ ผ่านการจัดเตรียมทรัพยากรการเรียนการสอน การสร้างนโยบาย สำหรับการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และการประกันด้านการจัดการเวลาในการบริหารจัดการ ที่ดี อันส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์เชิงบวกที่ค่อนข้างเข้มแข็งระหว่างการรับรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนและประสิทธิภาพทางวิชาการ ดังนั้นการรับรู้ของผู้เรียนต่อ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน จึงมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพทางวิชาการของผู้เรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวครูใหญ่ควรปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการตามความจำเป็น เพื่อส่งผล ให้เกิดอิทธิพลต่อผลการเรียนที่สูงขึ้นของผู้เรียน

Alsaleh (2020) ได้วิจัยเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าภาควิชา ความร่วมมือ และการสนับสนุนด้านการบริหาร การเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในประเทศคูเวต พบว่า การเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู ได้รับอิทธิพล มาจากภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าภาควิชา ความร่วมมือในระดับวิทยาลัย และการสนับสนุน ด้านการบริหาร โรงเรียนสำหรับการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในบริบทการปฏิรูปของประเทศคูเวต ค่ามาตรฐานการถดถอยพหุคูณถูกคำนวณเพื่อวัดการมีส่วนร่วมสัมพัทธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัว ที่มีต่อ การเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู ในฐานะตัวแปรตาม พบว่า ความร่วมมือในระดับ วิทยาลัย ($\beta = 0.331, p < 0.001$) ภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าภาควิชา ($\beta = 0.244, p < 0.001$) และ การสนับสนุนด้านการบริหารโรงเรียน ($\beta = 0.168, p < 0.001$) ซึ่งทำนายระดับการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู นอกจากนี้ค่าความสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง คือ การวัดผลรวมทั้งหมด ของตัวทำนายทั้งหมดรวมกัน โดยรวมแล้ว ตัวทำนายทั้งสามมีสัดส่วนประมาณ 49.8% ของความ แปรปรวนในการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู ($R^2 = 0.498$) นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร “การสนับสนุนภาวะผู้นำของโรงเรียน” มีความสัมพันธ์ร่วมกันสูง อย่างมีนัยสำคัญกับ “ภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าภาควิชา” ($r = .921$) และกับ “ความร่วมมือ ในระดับวิทยาลัย” ($r = .860$) ขณะที่มีความสัมพันธ์ปานกลางกับ “การเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานของครู” ($r = .678$) และยังพบว่า ความสัมพันธ์ต่อกันในระดับสูงระหว่าง “ภาวะผู้นำทาง วิชาการของหัวหน้าภาควิชา” และ “การเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู” ($r = .796$)

Wahab and Mustapha (2020) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้อำนวยการโรงเรียนกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ของรัฐบาลในแถบชนบท ในประเทศมาเลเซีย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมี นัยสำคัญกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ของรัฐบาลในแถบชนบท โดยมีมิติด้านการจัดการ โปรแกรมการเรียนการสอนมีส่วนสนับสนุนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนของโรงเรียน

สูงขึ้นมากที่สุดและยังพบว่า พฤติกรรมการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการในการปฏิบัติงานของ ผู้อำนวยการ โรงเรียนนั้นจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ของรัฐบาลในแถบชนบท ในประเทศมาเลเซียด้วย

Sultan (2022) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาและความสัมพันธ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพ โรงเรียนประถมศึกษาในเมืองซาบห์ ประเทศ มาเลเซีย พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับแนวทางการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อยู่ที่ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.398 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยแนวทางการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 เปรียบเทียบกับระหว่างเขตพื้นที่ การศึกษาที่ 2, 3 และ 4 อยู่ที่ 4.37 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.254

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยการแจกแจงความถี่ ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งสิ้น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (2) ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผล การสอน (3) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (4) ปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (5) ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทาง วิชาชีพ และ (6) ปัจจัยด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

ปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทาง วิชาการ จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น พบว่า ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ (2553) ที่ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการ นำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนด เป้าหมายของสถานศึกษา ต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รวมถึงการมีทักษะในการบริหารงานสถานศึกษา และต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ อันสอดคล้องกับ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (2559) ที่ได้รับอนุญาตการประเมินผู้บริหารของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษาไว้ ตามตัวบ่งชี้ที่ 3 ในมาตรฐานที่ 10 ซึ่งกำหนดว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถ ในการบริหารงานวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ ทั้งนี้ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา อันเป็นสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการ บริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ ไชยา ภาวนบุตร (2555) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัย

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจะต้องทำให้เกิดผลดีต่อชีวิตผู้เรียนและครู ตลอดจนความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง สิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกคือ การร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจการเรียนรู้ของสถานศึกษาขึ้นมา เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ ปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เพิ่มเติมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ จึงขอเสนอแนะดังนี้

Hallinger and Murphy (1985) ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เป็นบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนต่อทีมงานในเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากภารกิจที่มอบหมาย ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเน้นที่กระบวนการบริหารงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเชื่อมโยงกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นสำคัญ

Locke and Latham (1990) ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน โดยการตั้งเป้าหมายจะช่วยเพิ่มความสนใจของผู้ปฏิบัติงาน และช่วยให้ความพยายามขยายไปสู่กิจกรรมที่มีเป้าหมายลักษณะเดียวกัน ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการยืนกรานอย่างเข้มแข็งที่จะปฏิบัติงานให้ไปสู่ผลสำเร็จและเพิ่มการพัฒนากลยุทธ์เพื่อไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ Glickman (2007) ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง ทักษะการกำหนดเป้าหมายหรือทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นสมรรถภาพในการสร้างมโนคติและการถ่ายทอดความต้องการที่เกิดขึ้นในมโนคติอย่างเหมาะสม โดยการสร้างแรงจูงใจหรือชักจูงให้บุคคลอื่นพิจารณาเป้าหมายร่วมกัน รวมถึงการร่วมกันดำเนินกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น จนทำให้วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายนั้นถูกกำหนดและควบคุมจนกลายเป็นความมุ่งมั่นตั้งใจการพัฒนา การกำหนดวิสัยทัศน์สามารถพัฒนาได้ตามขบวนการต่อไปนี้ คือ การกำหนดมโนทัศน์ที่เป็นรูปธรรม การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค การกำหนดกลยุทธ์สำหรับเอาชนะอุปสรรค และการวิเคราะห์การทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2553) ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ซึ่งเป็นความรับผิดชอบหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องทำให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตน โดยการกำหนดทิศทางที่ดีควรครอบคลุมภารกิจ 3 ด้านอย่างชัดเจนดังต่อไปนี้

1. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของโรงเรียน
2. การสร้างฉันทามติร่วมกันของบุคลากรทุกภาคส่วนในสถานศึกษาต่อเป้าหมาย
3. การกำหนดความคาดหวังต่อผลงานไว้ในระดับที่สูง

พนัส ด้วงเอก (2555) ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา โดยจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมองอนาคตว่าโลกและสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางอย่างไร และสถานศึกษาควรจะต้องปรับตัว รวมถึงการปรับหลักสูตรอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมและก้าวทันต่อยุคสมัยในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องวางวิสัยทัศน์ซึ่งทำได้โดยการอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ภาครัฐกิจ ภาครัฐในชุมชน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา โดยร่วมกันแสดงความประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาหรือสถาบันพัฒนาผู้เรียนที่มีพันธกิจหรือภารกิจหน้าที่ร่วมกัน ในการกำหนดงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษาพร้อมด้วยเป้าหมาย แผนปฏิบัติการ และการติดตามผล ตลอดจนการจัดทำรายงานแจ้งสาธารณะชน และส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุทธทัย จันทรทรวงกรด (2558) ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและการมีส่วนร่วมของทีมงานในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ผู้บริหาร รองผู้บริหาร คณะครู และคณะกรรมการพัฒนาวิชาการของโรงเรียน

สมุทร ชำนาญ (2559) ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายขององค์กร (Goal Setting) เป็นบทบาทที่เกี่ยวกับองค์กรโดยตรง ผู้นำทางวิชาการที่ดีควรสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ และร่วมกับบุคลากรขององค์กร กำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมขององค์กรได้ ซึ่งควรเป็นเป้าหมายที่มีทิศทางชัดเจน สามารถไปให้ถึงได้และต้องสามารถสื่อสารเป้าหมายไปยังบุคลากรในองค์กรได้ทั่วถึงและเข้าใจตรงกัน (Establish and Communicate Goals for Success)

ภารดี อนันต์นาวี (2562) ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจการเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาด้านทักษะในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงทักษะในการเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ มาตรการและนโยบายทักษะในการกำหนดทางเลือกในการจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมที่สนองต่อนโยบายของสถานศึกษาประกอบด้วย 4 ดับังชี้

1. เป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
2. วิสัยทัศน์การเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์การเรียนรู้ของผู้เรียน

3. พันธกิจการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการกำหนดพันธกิจการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะในการกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมาย การให้บริการด้านการศึกษาในระดับหน่วยงานหรือสถานศึกษา กำหนดไว้เพื่อการบริหารจัดการ สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาที่มีความปลอดภัย มีการสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมที่จะรับมือ กับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทุกรูปแบบ รู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตใหม่และ ชีวิตวิถีถัดไป

2. ประชากรทุกกลุ่มเป้าหมาย มีหลักประกันในการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง เสมอภาคและเท่าเทียมกัน

3. ผู้เรียนที่มีความเป็นเลิศได้รับการส่งเสริมให้มีสมรรถนะตามศักยภาพเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถ ในการแข่งขัน

4. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 เหมาะสมตามช่วงวัย

5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญ ในการจัดการศึกษา ที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ

6. หน่วยงานและสถานศึกษามีการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology)

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง ทักษะอันสำคัญ ของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผน สร้างระบบ ตรวจสอบ และทบทวนในการสร้างความเข้าใจ อย่างชัดเจนและยุติธรรมต่อคณะครูทุกคน ในเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษาเกิดจากการกิจ ที่มอบหมาย โดยสามารถเข้าถึงได้จากแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ โดยเน้นที่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เท่าทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันที่มีภาวะการพลิกผันทางการศึกษาอยู่เสมอ โดยความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่สถานศึกษากำหนดไว้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเสนอดังนี้

สุขฤทัย จันทรทรวงกร (2558, หน้า 78) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบ แนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารประชุมชี้แจงด้านเป้าหมายด้านวิชาการ ของโรงเรียนให้ครู ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครู ในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน ส่วนผู้บริหารสื่อสารให้บุคลากร ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เช่น ครู ผู้เรียน และผู้ปกครองรับทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ประกาศใช้เพื่อปฏิรูปการศึกษา ให้ก้าวหน้าและล้ำหน้า การศึกษานานาชาติ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายการเรียนการสอน และความใฝ่ฝันของผู้เรียนไว้สูง มีการประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

เชิรพัฒน์ ชูปวา (2559, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวม ผู้บริหารมีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ การกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจ

เกตุสุตา กิ่งการจร (2560, หน้า 82) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี พบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58, SD = .75$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.73, SD = .74$) ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้กำหนดขอบเขตด้านวิชาการ โดยให้บุคลากรในโรงเรียน มีส่วนร่วม มีประเมินความต้องการของครู เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการ มีการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

พรณิภา ออทอดาน, นาวิ อุคร และจรรุวรรณ เขียวน้ำชุ่ม (2566) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวม

อยู่ในระดับมาก และพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา บรรลุผลสำเร็จที่สูงขึ้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจนและครอบคลุมนั้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ดังนั้นปัจจัยด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา จึงมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นสมมติฐานในการวิจัยข้อ 4.1

4.2 ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน

ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เนื่องจากการนิเทศและการประเมินผลการสอน เป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนางานวิชาการ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรและวิธีดำเนินการสอน ดังนั้นการนิเทศจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้ในการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ผู้เรียนมีคุณภาพ ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ระบุไว้ว่า ผลผลิตที่เกิดจากการประสานการดำเนินงานของกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ 3 ประการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศด้วยเหตุดังกล่าว กระบวนการบริหารมักจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินการและการอำนวยความสะดวก ส่วนกระบวนการเรียนการสอนนั้น เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ทำให้การจัดการการศึกษา ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แต่สำหรับกระบวนการนิเทศและการประเมินผลการสอนนั้น เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นที่คุณภาพของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้สอน ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) ที่กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยตรงคือ ครู ซึ่งครูมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านความรู้ ทักษะการสอน ประสบการณ์สอน และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องติดตามให้คำแนะนำ เพื่อพัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติของครูที่มีต่อวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการนิเทศการสอน เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาครู ทั้งนี้การนิเทศการสอนแตกต่างจากการประเมินผลการสอน เนื่องจากการนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครูให้สามารถพัฒนาสมรรถนะมุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพแต่การประเมินผล

การสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินระดับสมรรถนะ ดังนั้นการนิเทศการสอนจึงเป็นเครื่องมือหนึ่ง ที่สนับสนุนความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน เพิ่มเติมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ จึงขอนำเสนอ ดังนี้

Hallinger and Murphy (1985) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการสนับสนุน ครูด้านการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ ควบคุมการสอนในห้องเรียน โดยการเยี่ยมเยียนอย่างไม่เป็นทางการ รวมถึงการให้ผลย้อนกลับแก่ครูทั้งทางด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน โดยมี จุดประสงค์ที่จะทำให้เป็นรูปธรรมและให้ครูเป็นผู้นำวิธีสอนที่เฉพาะเจาะจงไปปฏิบัติ

Glickman (2007) ได้กล่าวว่า การนิเทศและการประเมินผลการสอน หมายถึง บทบาทหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้สร้างความสัมพันธ์ที่จริงใจกับครูและปฏิบัติตนให้เป็นที่ไว้วางใจ โดยใช้การนิเทศในห้องเรียนเพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งหนทางที่สามารถช่วยเหลือในการปรับปรุงการสอนได้ดีคือ รูปแบบรูปแบบการนิเทศแบบคลินิก โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรทำการนิเทศแบบคลินิกอย่างน้อยที่สุดปีละสองครั้ง ขั้นตอนการนิเทศแบบคลินิก ประกอบด้วย ขั้นประชุมครูก่อนการสังเกตการสอน ขั้นการสังเกตการสอนในห้องเรียน ขั้นการอธิบายผลการสังเกต ขั้นการประชุมนิเทศ และขั้นวิจารณ์การสอน

วิชณุ จุลวรรณ (2547) ได้กล่าวว่า การนิเทศและประเมินผลการสอน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทในฐานะผู้นำในการเป็นผู้นำนิเทศและให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยเหลือและประเมินสมรรถนะในการสอนแก่ครู อาจารย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหลัก อันเป็นปัจจัยอิทธิพลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในเชิงวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ

กรองทอง จิระเดชกุล (2550) ได้กล่าวว่า การนิเทศ เป็นบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกัน ดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา เนื่องจากการนิเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบในหลักการจัดการศึกษา จึงต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยกำหนดไว้เป็นมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้ร้อยรัดกัน ทำให้เกิดผลในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สันติ บุญภิรมย์ (2553) ได้กล่าวว่า บทบาทการนิเทศภายในเป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษา เพราะการ

นิเทศการศึกษาเป็นงานที่ช่วยแนะนำ ชี้แนะ ปรับปรุงให้ครูผู้สอนได้ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หากครูผู้สอนคนใดไม่ปรับปรุงวิธีการสอนของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาก็สามารถกล่าวตักเตือน หรือวางบทลงโทษครูผู้สอนได้ตามความเหมาะสม เพื่อมิให้บุคคลใดกระทำเป็นแบบอย่าง

สุขฤทัย จันทรทรวงกรด (2558) ได้กล่าวว่า การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน หมายถึงการนิเทศติดตามและประเมินผลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของ โรงเรียนและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของ หลักสูตรซึ่งได้แก่การเชื่อมโยงอย่างไม่เป็นทางการการสนับสนุนด้านการสอน และการให้ผลย้อนกลับ ทั้งทางด้านการนิเทศและการประเมินผล

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในการร่วมกับครูในการวางแผน กำหนดแนวทางการนิเทศ และประเมินผลการสอนของครู เพื่อให้มั่นใจว่าเป้าหมายของสถานศึกษาได้ถูกถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ผ่านการนิเทศการสอนอย่างเป็นรูปธรรมอยู่เสมอ โดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย และมีการประสานงานเป้าหมายของสถานศึกษา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันและการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ร่วมกับครูและบุคลากรด้านการสอน โดยตรงอย่างสม่ำเสมอ คู่มือการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยการเชื่อมโยงอย่างไม่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการอยู่เสมอ พร้อมทั้งให้ผลย้อนกลับในด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนของคณะครูอย่างสร้างสรรค์เป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเสนอ ดังนี้

พรทิพย์ เพ็ชรรัตน์ (2560, หน้า 105-107) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าด้านการนิเทศการศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโดยสร้างความเข้าใจกับคณะครู เพื่อการยอมรับซึ่งกันและกัน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมชี้แจงแก่ครูในการจัดทำแผนการนิเทศประจำปี และผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนรายชื่อ ด้านการนิเทศการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น สำหรับด้านการประเมินผลการสอนของครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก คือ ผู้บริหาร

สถานศึกษาทำการประเมินผลการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างความเข้าใจร่วมกับคณะครูถึงขอบเขตของงานที่ประเมิน และผู้บริหารสถานศึกษาอภิปรายผลการประเมินร่วมกับครู โดยให้คำแนะนำหรือยกย่องชมเชย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานของครูในอนาคตเพื่อพัฒนาผู้เรียน

รวีภา ศรีวัตร, สุชาติ บางวิเศษ และสุชุม พรหมเมืองคุณ (2564) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62, SD = 0.13$) สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.08$) และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนของครู ($PNI_{Modified} = 0.58$)

วุฒิชัย สุขสวัสดิ์ และอริสรา บุญรัตน์ (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21, SD = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับหนึ่งคือ ด้านการประเมินผลการสอนของครู ($\bar{X} = 4.29, SD = 0.52$)

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน เป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้ขับเคลื่อนกระบวนการในการให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงในด้านกลวิธีการสอนของคณะครูในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษา อันส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นสมมติฐานในการวิจัยข้อ 4.2

4.3 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และการประสานงานการใช้หลักสูตร

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และการประสานงานการใช้หลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามที่ Hallinger and Murphy (1985) ได้กล่าวไว้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการประสานงานกับครูในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ โดยจะต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอนในห้องเรียนและคะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ทำให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังมีหน้าที่ในการสร้างความเข้าใจกับครูในสถานศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลโดยครูสามารถทำการสอนได้ผลให้มากที่สุดตามจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหาร

จัดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตร การวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้สถานศึกษายังสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาความต้องการจำเป็น ในบริบทชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงความต้องการของผู้เรียนได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และการประสานงานการใช้หลักสูตร เพิ่มเติมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ จึงขอนำเสนอดังนี้

เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาหลักสูตรแม่บทให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและสามารถประสานงานด้านการใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2553) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร อย่างชัดเจนและให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นตัวจักรสำคัญในการกระตุ้น และมีส่วนสำคัญ ในการส่งเสริมการพัฒนาและการใช้หลักสูตรระดับสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามต้องการ

สุขฤทัย จันทรทรงกรด (2558) กล่าวว่า การประสานงานด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการใช้หลักสูตร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในการประสานงานกับครู เพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือครู ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกประการ

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกเชิงพฤติกรรม ในการประสานงานกับครู ในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรเนื้อหาที่สอนในห้องเรียน เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับคณะครู และนำคะแนนผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมาเป็นหลักในการพิจารณา ในการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ผู้บริหารยังต้องสร้างความเข้าใจกับครูในสถานศึกษาด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ

อย่างสร้างสรรค์ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม โดยวางแผนทางการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสอนอย่างรอบด้าน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระในหลักสูตรอย่างครบถ้วน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และการประสานงานการใช้หลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเสนอ ดังนี้

ขวัญใจ ขุนทำนาย (2553) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล ในกลุ่มการศึกษาที่ 9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับภาวะผู้นำ

ปรีฉัตร เล็กดวง (2554) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย อันดับหนึ่ง ได้แก่ ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร

วันเผด็จ มีชัย (2554) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ลำดับแรกคือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

ณัฐวุฒิ จันทรโสภา (2558) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในองค์ประกอบดังต่อไปนี้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับที่หนึ่ง คือ การบริหารจัดการหลักสูตร

วิมลสิริ มั่งธานี (2559, หน้า 140) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า มี 1 ด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมได้ร้อยละ 3 คือ ด้านเป็นผู้ประสานงาน โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความสำคัญและเข้าใจถึงความสำคัญของงานวิชาการ จึงแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาผู้เรียนทุกด้านเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ลำดับแรก คือ ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และการประสานงาน การใช้หลักสูตร เกิดจากทักษะ ความรู้ความเข้าใจ ในการวางแผนการดำเนินงาน รวมถึงกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา ในขับเคลื่อนและประสานงานด้านการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนในทางปฏิบัติ อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้กระบวนการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นสมมติฐานในการวิจัยข้อ 4.3

4.4 ปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน

ปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน นับได้ว่ามีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อันจะเห็นได้จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร มีการกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ซึ่งในทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกันคือ การตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (Office of the Basic Education Commission, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับ Hallinger and Murphy (1985) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ผลจากคะแนนทดสอบในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การประเมินหลักสูตร การประเมินด้านการสอน และการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ ปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน เพิ่มเติมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ จึงขอเสนอแนะดังนี้

Davis and Thomas (1989) กล่าวว่า การตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้ คือ

1. ให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
2. กำกับดูแลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ และการสัมผัสโดยตรง
3. การพัฒนาและใช้วิธีการง่าย ๆ จากการทำงานประจำ ในการรวบรวม การสรุป และรายงานข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนรู้

4. การสำรวจผู้เรียนที่เรียนอ่อนทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยดูจากข้อมูลและคะแนนในห้องเรียนรวมทั้งระดับผลการเรียน เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียน โดยใช้เวลานอกเหนือไปจากเวลาเรียนในห้องเรียน

5. ใช้ผลที่ได้จากการประเมินความต้องการของคณะครูในการประเมินวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู

6. ให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน
 กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2553) กล่าวว่า ภาระหน้าที่อันสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ คือ การประเมินผลผู้เรียน ก่อนนำมากำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อการบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ให้กระบวนการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน โดยต้องศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบการวัดผลอย่างถ่องแท้ และสามารถชี้แจงให้ครูเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน โดยการจัดหาเอกสาร วัสดุ และเครื่องมือวัดผลและประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้จากวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษา มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาต่อไป

สุทธทัย จันทรทรงกรด (2558) กล่าวว่า การตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน หมายถึง การตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดและนำผลคะแนนการทดสอบที่ได้ ไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา การประเมินด้านการจัดการเรียนการสอน การประเมินหลักสูตร และการวางแผนพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

เกตุสุดา กิ่งการจร (2560) กล่าวว่า การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน หมายถึง การสำรวจผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนการพบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของผู้เรียน มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อยทางด้านการเรียนของผู้เรียน เพื่อใช้ผลการทดสอบในการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน มีการจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้กับผู้เรียนและผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว และใช้ผลจากการทดสอบเพื่อจัดโครงการสอนพิเศษให้เหมาะสมเหมาะสมกับผู้เรียน

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาในครั้งต่อไป รวมทั้งการกำหนด วิธีการดำเนินการประเมินหลักสูตร การประเมินด้านการสอนของครู การวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียน ตามเป้าหมายของสถานศึกษาจากผลคะแนน

สอบของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเสนอ ดังนี้

ชวรัช พรหมบ่อ, ประภาพรณ รักเลียง และประวีติ ขงบุตร (2559) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนอำเภอชาติตระการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า สภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผลผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลตามหลักเกณฑ์และระเบียบการวัดประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ

พัชรภรณ์ จันทพล (2559, หน้า 76-77) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาเป็นอุปสรรคต่อการเรียน จัดสรรจัดกลุ่มความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละภาคเรียน และนำผลการประเมินระหว่างเรียนช่วยเหลือผู้เรียนที่เรียนอ่อน ทั้งนี้เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกได้กำหนดกลยุทธ์ด้านที่ 1 ว่า “พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับทุกประเภท” และกำหนดจุดเน้นที่ 1 ด้านผู้เรียน ใน “ด้านความเก่ง ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานตามหลักสูตร ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้แตกฉาน ผู้เรียนมีความรู้และสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 สามารถคิดเชิงระบบเชื่อมโยง คิดอย่างมี เหตุผล คิดเชิงวิพากษ์ คิดเชิงบวก สร้างสรรค์ ทำงานเป็นทีม และมีทักษะการสื่อสาร ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมอย่างเต็มศักยภาพ” จากกลยุทธ์ดังกล่าวทำให้ทุกโรงเรียน ในอำเภองครักษ์จะต้องได้รับการนิเทศติดตามงานอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยจุดเน้นของการนิเทศในแต่ละครั้ง ได้ให้ความสำคัญกับจุดเน้นด้านผู้เรียนเป็นพิเศษ

ปัญญาภรณ์ ดันทนิส และวรรณดี แสงประทีปทอง (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ และข้อมูลสารสนเทศ (2) กระบวนการ ประกอบด้วย การกำหนดพันธกิจ การทบทวนข้อมูล การวางแผนอนาคตของการดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผล (3) ผลลัพธ์ คือ รายงานผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนรายบุคคล รายพฤติกรรม และการรับรองมาตรฐาน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา (4) ข้อมูลย้อนกลับ คือ รายงานผลการกำกับ ติดตาม และประเมิน เพื่อปรับปรุงและพัฒนา และ (5) สภาพแวดล้อม คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และ 2) ผลการประเมินคุณภาพของระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ระบบมีคุณภาพตามมาตรฐานการประเมิน คือ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ ในระดับมากที่สุด

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาในสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เริ่มต้น ตั้งแต่การวางแผนในการดูแลให้ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อีกทั้งเป็นกระบวนการที่เน้นการแก้ไขช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายของสถานศึกษา และระเบียบการวัดประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นสมมติฐานในการวิจัย

ข้อ 4.4

4.5 ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ

ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญของ ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพแก่ คณะครู เป็นเสมือนสิ่งที่กระตุ้นให้คณะครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่การ พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มี ประสิทธิภาพตามมา ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้โอกาสแก่ครูในการพัฒนาวิชาชีพโดยการ จัดให้มีการฝึกอบรมขณะประจำการรวมทั้งการช่วยเหลือครูให้ได้เรียนรู้ถึงการผสมผสานทักษะต่าง ๆ ตามโครงการพัฒนาบุคลากรและช่วยให้ครูสามารถนำไปใช้ได้จริงในห้องเรียน (Hallinger and Murphy, 1985) เนื่องจากการพัฒนาทางวิชาชีพสำหรับครูนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง อันจะเห็นได้จาก พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติไว้ว่า วิชาชีพ หมายความว่า วิชาชีพครู วิชาชีพการบริหารการศึกษา และวิชาชีพบุคลากร ทางการศึกษาอื่น การพัฒนาวิชาชีพเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติชัดเจนในมาตรา 81 เรื่องการ พัฒนาการศึกษาระดับ การพัฒนาวิชาชีพครูและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 52 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพ ขั้นสูง ซึ่งต้องพัฒนาทั้งบุคลากรใหม่และบุคลากรประจำการ อย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียน (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2550) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ เพิ่มเติมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ จึงขอนำเสนอดังนี้

Parkay and Hall (1992) กล่าวว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาครูให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งควรดำเนินการดังนี้

1. ควรให้ครูสอนผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีความสุขกับการสอน
2. มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนา

Seyfarth (1999) กล่าวว่า การพัฒนาครูต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในบริบทขององค์กรด้วย ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงองค์กรไปในทิศทางอย่างไร ต้องพัฒนาครูให้มีลักษณะตามองค์กรจึงจะทำให้การพัฒนาครูเป็นไปอย่างสอดคล้องตามสภาพการเปลี่ยนแปลง

วีรชาติ วัฒศรี (2550) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการช่วยเพิ่มพูนความถนัดทักษะและความสามารถของบุคคลในองค์กรให้ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้นและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

สุวรรณิ หาญกล้า (2550) กล่าวว่า การส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู เป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้มีการพัฒนาวิชาชีพของตนเองให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจะเห็นได้ว่า ครู คือ ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงที่ได้รับการยกย่องจากสังคม ดังนั้นผู้ประกอบวิชาชีพครูจึงต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สุกฤษฎี จันทร์ทรงกรด (2558) กล่าวว่า ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาการส่งเสริมและเพิ่มพูนความถนัดทักษะและความสามารถของครูให้ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมให้เข้ารับการฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาเอกสารต่าง ๆ

เกตุสุตา กิ่งการจร (2560) กล่าวว่า การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน บรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานและทัศนคติของบุคลากรและผู้เรียน ในโรงเรียน ผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนทางด้านตัวครูผู้เรียนและการเรียนการสอน รวมทั้งมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะจำแนกบทบาทในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน

พรทิพย์ เพ็ชรรัตน์ (2560) กล่าวว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้านการพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพในการส่งเสริมครูให้ได้รับการนิเทศติดตามประเมินกระบวนการสอน เพื่อเก็บข้อมูล

มาพิจารณาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการสอน ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย กำหนดนโยบายที่สัมพันธ์กับการสอน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการสอนที่เหมาะสมและพอเพียง การควบคุมคุณภาพด้วยการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน และสนับสนุนให้เข้าร่วมการประชุมเป็นวิทยากรในการอบรม เมื่ออบรมเสร็จสิ้นให้ครูรายงานผลการประเมินอบรม และผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการอบรมต่อไป

ซัมซีเยห์ เมาลิคิน (2564) กล่าวว่า การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพครู หมายถึง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม สนับสนุน วางแผนร่วมกับครูให้พัฒนาวิชาชีพครู โดยการร่วมมือกับสถาบันการผลิตครูในการผลิตและพัฒนาครู ให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา และควรให้สอดคล้องกับกระแสการศึกษาของประเทศไทยในอนาคต และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ครูในการพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดให้มีการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน รวมทั้งการช่วยเหลือครูในการเรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดทำโครงการพัฒนานุเคราะห์อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ให้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะขอเสนอ ดังนี้

พรทิพย์ เพ็ชรรัตน์ (2560, หน้า 89) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและ ($\bar{X} = 4.23, SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาในการเป็นวิทยากรให้หน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.35, SD = 0.77$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นให้ครูนำผลจากการประชุม อบรม สัมมนาการเป็นวิทยากรมาปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32, SD = 0.71$) และผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูหลังการประชุม อบรม

หรือการเป็นวิทยากร ($\bar{X} = 4.30, SD = 0.73$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดระบบงานเพื่อจัดความซ้ำซ้อนในการทำงานไม่ก้ำก๋ายหน้าที่ซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.09, SD = 0.71$)

รณภพ ตรีภักดิ์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาพระคัมภีร์ผู้นำที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัย ระดับโรงเรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน และ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิรสุนทรี สีลา, ธงชาติ วงษ์สวรรค์ และวิรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ (2566) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กศน. อำเภอ กกับการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานของครู กศน. ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์จังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กศน. อำเภอ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์จังหวัดเชียงราย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและ ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ลำดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนา ทางวิชาชีพ

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพนั้น ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องบริหารงานสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาทางวิชาชีพ ครูให้พัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ ภาระงานด้านการบริหารงานสถานศึกษาบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นสมมติฐาน ในการวิจัยข้อ 4.5

4.6 ปัจจัยด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศทางวิชาการและการเรียนรู้

ปัจจัยด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศทางวิชาการและการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เนื่องจากบรรยากาศในการ เรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนและครูในสถานศึกษา สามารถแสดงศักยภาพที่แท้จริงออกมา ซึ่งมีด้วยกัน หลายวิธี เช่น การจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบ การจัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ พิสมัย ชุมภู (2557) ที่กล่าวว่า บรรยากาศของโรงเรียนเป็นสถานะอันเกิดจากการ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและส่งผลถึงความรู้สึกรักของบุคคล เป็นสภาพการณ์ที่ไม่อาจมองเห็นหรือจับต้องได้ แต่เป็นภาพสะท้อนความรู้สึกรักของบุคคล เมื่อคน ปะทะกับสิ่งแวดล้อมแล้วเกิดความรู้สึกที่ดี ก็เรียกว่า บรรยากาศดี ในทางตรงกันข้าม เมื่อคนปะทะ

กับสิ่งแวดล้อมและเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี ก็เรียกว่า บรรยากาศไม่ดี ส่วน Krug (1992) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการไว้ว่า เมื่อบรรยากาศของโรงเรียนเป็นบรรยากาศที่แสดงว่าเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทุกระดับ และเป็นบรรยากาศที่ช่วยดึงพลังงานและศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูออกมามีหลายวิธีการที่จะทำให้เกิดผลได้ เช่น การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ ปัจจัยด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศทางวิชาการและการเรียนรู้ เพิ่มเติมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ จึงขอนำเสนอ ดังนี้

Glickman (2007) ให้ความหมายของการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ว่าหมายถึงการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้นำทางวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญ ในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะมีผลต่อขวัญกำลังใจที่ดีของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงขึ้น

เศรษฐการ ไชยคำ (2557) กล่าวว่า การเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมการควบคุมการใช้เวลาในการสอน การเอาใจใส่ครูและผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้บรรยากาศของโรงเรียนที่เป็นบรรยากาศที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความสุขและปลอดภัยในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน การดูแลเอาใจใส่ของครูต่อผู้เรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้เรียนและครู การสร้างแรงจูงใจในเชิงบวกด้านการเรียนรู้ การให้รางวัล การยอมรับการทำงาน และการสนับสนุนอย่างจริงจัง

รินดา พูลสว่าง (2557) กล่าวว่า การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความใส่ใจในการพัฒนาการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่คาดหวัง ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงคุณภาพวิชาการ จัดสรรเวลาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน พัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานทางวิชาชีพ จัดหาซื้ออุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศเชิงบวกทางวิชาการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ครูและผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

สมุทร ชำนาญ (2559) กล่าวว่า การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ต้องให้ความสำคัญ เพราะการศึกษาสามารถเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ทุกเวลา สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสังคม และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการให้บริการ ไม่จำเป็นที่จะอยู่เพียงห้องเรียนเท่านั้น

ซัมซีเยห์ เมาลิดีน (2564) กล่าวว่า การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง บทบาทของผู้บริหารในการจัดสรรทรัพยากรให้กับครูผู้สอนหรือผู้เรียน เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน จัดโครงสร้างและกระบวนการบริหารโรงเรียนที่สนับสนุนกระบวนการการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมที่มุ่งการเรียนรู้ ปลอดภัยและเป็นระเบียบ เชื่อมโยงแหล่งทรัพยากรภายนอกกับโรงเรียนและระหว่างบ้านกับโรงเรียน สร้างแรงจูงใจ รักษาสัมพันธภาพที่ดีกับครูและบุคลากร กำกับติดตามและประเมินเป็นประจำ โดยมีเป้าหมายเพื่อการปรับปรุง

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศทางวิชาการและการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการดำเนินการสร้างบรรยากาศด้านการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมและมีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีการให้รางวัลและการยอมรับ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูงขึ้นหรือมีการปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและสร้างโอกาส ให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับห้องเรียน ระดับสถานศึกษา หรือระดับที่สูงกว่า โดยการประสานระหว่างห้องเรียนและสถานศึกษาในด้านการให้รางวัล เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจต่อผู้เรียนในการมุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรปัจจัยด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศทางวิชาการและการเรียนรู้ ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอ ดังนี้

ชนินันท์ คล้ายมณี (2560, หน้า 151) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39, SD = 0.39$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย สามลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ($\bar{X} = 4.46, SD = 0.62$) ผู้บริหารสถานศึกษาให้รางวัลและให้การยอมรับผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการสูงทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดีขึ้นทั้งในระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียน ($\bar{X} = 4.45, SD = 0.78$) และผู้บริหารสถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและจัดทำเกณฑ์มาตรฐานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.44, SD = 0.64$) ทั้งนี้ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการนับว่าเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการจัดการศึกษา รวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

วีรชาติ วัฒศรี (2550) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริม สร้างบรรยากาศสภาพการเรียนรู้

เพ็ญภา พลับนิม, พิษณุภา ยืนยาว และนภาเดช บุญเชิดชู (2560) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับแรกคือ การส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนรู้

ชัยชัยหะห์ เมาลิดิน (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24, SD = 0.55$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับแรกคือ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27, SD = 0.60$)

กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาหลายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศทางวิชาการและการเรียนรู้ เป็นพันธกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาและทีมงานในสถานศึกษา เพื่อแยกแยะระหว่างปัจจัยที่สร้างสรรค์บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งเชื่อมโยงกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

บรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องหากลยุทธ์เพื่อใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และพิชิตปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวางบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นสมมติฐานข้อ 4.6 ในการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติการสอน อยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 21 โรงเรียน รวมประชากร 537 คน ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน
- 1.2 ครู จำนวน 516 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) และการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 224 คน

ขั้นที่ 2 กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 21 คน กลุ่มตัวอย่างที่เหลือ กำหนดให้เป็นครูที่ปฏิบัติการสอนจำนวน 203 คน รวมจำนวน 224 คน

ขั้นที่ 3 คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรแต่ละสถานศึกษา โดยใช้การเทียบบัญญัติไตรยางศ์ นำมาเทียบสัดส่วนตามรายสถานศึกษา

รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน

สถานศึกษา	ประชากร (N)			กลุ่มตัวอย่าง (n)		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
โรงเรียนวัดบุญญราศรี	1	20	21	1	8	9
โรงเรียนวัดดอนคำรังสรรค์	1	31	32	1	12	13
โรงเรียนวัดทองคั้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์”	1	75	76	1	30	31
โรงเรียนวัดราษฎร์สโมสร	1	16	17	1	6	7
โรงเรียนบ้านสวนอุดมวิทยา	1	55	56	1	22	23
โรงเรียนวอนนภาศัพท์	1	18	19	1	7	8
โรงเรียนชุมชนวัดหนองรี	1	37	38	1	14	15
โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา	1	44	45	1	17	18
โรงเรียนบ้านมาบลำบิด	1	18	19	1	7	8
โรงเรียนบ้านหนองน้ำเขียว	1	17	18	1	8	9
โรงเรียนบ้านมาบกุด	1	20	21	1	8	9
โรงเรียนบ้านมาบไผ่ “ทองปานประชานุกูล”	1	17	18	1	7	8
โรงเรียนบ้านหนองเงิน	1	18	19	1	7	8
โรงเรียนวัดหนองยาง	1	16	17	1	6	7
โรงเรียนบ้านป่าขุบ “นันทิ์ประชานุเคราะห์”	1	23	24	1	9	10
โรงเรียนบ้านป่าแดง “ไชยอุปถัมภ์”	1	15	16	1	6	7
โรงเรียนชุมชนบ้านอ่างเวียน	1	21	22	1	8	9
โรงเรียนบ้านคลองสิบแปด	1	11	12	1	4	5
โรงเรียนบ้านคลองตะเคียน	1	17	18	1	7	8
โรงเรียนชุมชนบ้านคลองพลู	1	16	17	1	6	7
โรงเรียนวัดเฉลิมลาภ	1	11	12	1	4	5
รวม	21	516	537	21	203	224

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่รวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติการสอน โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสิทธิภาพการทำงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 183) มี 5 ระดับโดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 183) มี 5 ระดับโดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจสอบ เสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สำนวนภาษา และหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) จำนวน 5 ท่าน

3.1 ดร.ภัทรารุช รักกลิ่น

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ดร.ณัฐณ พุ่มมวงค์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 ดร.ดารณี กิริติปกรณ์

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

3.4 นางสาววรรณ จันทราเขต

ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและ

ประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

3.5 นางสาวยุวรินทร์ วัฒนธนาวงศ์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล

การจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอประธาน และคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจพิจารณา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติการสอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 50 คน

5. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) โดยคัดเลือกรายข้อที่มีค่ามากกว่า .20 ขึ้นไป

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) โดยต้องมีค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับตั้งแต่ .80 ขึ้นไป

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจ พิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 224 ฉบับ
3. เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบและคัดเลือก แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เท่านั้นไปวิเคราะห์
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Jamovi version 2.5.5 ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบบ Free Open Source Software (FOSS) สำหรับการวิเคราะห์ ข้อมูลและการทดสอบทางสถิติ ต่อไป

5. สรุปและเขียนรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน โดยคัดเลือกลักษณะที่มีความสมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม Jamovi version 2.5.5 ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบบ Free Open Source Software (FOSS) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบทางสถิติ

2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (2) ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน (3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (4) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (5) ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และ (6) ด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้โปรแกรม Jamovi version 2.5.5 ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบบ Free Open Source Software (FOSS) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบทางสถิติ

ทั้งนี้การแปลความหมายของคะแนนผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวชี้วัด โดยอาศัยแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2553, หน้า 99-100) และแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้โปรแกรม Jamovi version 2.5.5 ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบบ Free Open Source Software (FOSS) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบทางสถิติ

ทั้งนี้การแปลความหมายของคะแนนผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวชี้วัด โดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, หน้า 99-100) และแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate : MLE) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามภาวะสันนิษฐานที่กำหนด ซึ่งมีค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม Jamovi version 2.5.5 ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบบ Free Open Source Software (FOSS) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบทางสถิติ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ของการใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ได้แก่

4.1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล (Valid Data) เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลตัวแปรสังเกตได้ ว่าครบถ้วนหรือไม่ เพื่อป้องกันการขาดหายของข้อมูล (Missing Data)

4.1.2 ตรวจสอบข้อมูลว่ามีการแจกแจงข้อมูล (Normality) ของตัวแปรสังเกตได้ เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ โดยการทดสอบค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) เพื่ออธิบายถึงการแจกแจงและการกระจายของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งค่าความเบ้ ค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ แต่ละตัวบ่งบอกว่าการแจกแจงปกติหรือไม่ โดยเกณฑ์ความเบ้และความโด่งที่ยอมรับได้ได้คือปกติมีค่าความเบ้ไม่เกิน 3.00 และค่าความโด่งไม่เกิน 10.00 (พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2556, หน้า 6)

4.1.3 ตรวจสอบค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แต่ละตัวแปรไม่ควรเกิน 0.90 อีกทั้งความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งตรวจสอบโดยดูจากค่า Bartlett Test of Sphericity ต้องมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 และค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มากกว่า 0.5 จึงแสดงว่าข้อมูลตัวแปรชุดนี้เหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไป (กมลวรรณ ดังธนกานนท์, 2558, หน้า 135)

4.2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ได้สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ หรือ Relative Chi-Square (χ^2/df) ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (Standard Root of Mean Square Residual: SRMR) ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) และค่า Tucker-Lewis Index (TLI) หรือ Non Norm Fit Index (NNFI) รายละเอียดดังนี้

4.2.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) เป็นค่าดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม และเป็นดัชนีที่ใช้อย่างแพร่หลายที่สุด วิธีนี้โมเดลที่มีความสอดคล้อง คือ โมเดลที่มีค่าไค-สแควร์ต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ มีค่า p-value มากกว่าหรือเท่ากับ .05 ขึ้นไป โดยอ้างอิงตามเกณฑ์ของ Kelloway (2015)

4.2.2 ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ หรือ Relative Chi-Square (χ^2/df) เป็นการนำค่าไค-สแควร์หารด้วยองศาอิสระ (degrees of freedom: df) เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา คือ โมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี เมื่อค่า χ^2/df น้อยกว่า 2.00 ($\chi^2/df < 2.00$) และโมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับพอใช้ เมื่อมีค่า χ^2/df ระหว่าง 2.00 ถึง 5.00 ($2.00 \leq \chi^2/df \leq 5.00$) โดยอ้างอิงตามเกณฑ์ของ Goffin (2007)

4.2.3 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (Standard Root of Mean Square Residual: SRMR) เป็นค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Residual) ซึ่งเป็นค่าของความคลาดเคลื่อน (residual) หารด้วยค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า (estimated standard error) ทำให้ได้ค่า Standard RMR (Standard Root of Mean Square Residual: SRMR) ในการพิจารณาค่า SRMR นั้น โดยอ้างอิงตามเกณฑ์ของ Schumacker and Lomax (2010) ที่เสนอไว้ว่า ค่า SRMR น้อยกว่า .05 ($SRMR < .05$) แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี และอ้างอิงตามเกณฑ์ของ Kelloway (2015) เสนอว่า ค่า SRMR น้อยกว่า .08 ($SRMR < .08$) แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับพอใช้

4.2.4 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นการวัดความแตกต่างต่อหน่วยขององศาแห่งความเป็นอิสระ (discrepancy per degree of freedom) โดยอ้างอิงตามเกณฑ์ของ Brown and Cudeck (1990 cited in Joreskog and Sorbom, 1993) เสนอว่า ค่า RMSEA ควรมีค่าใกล้เคียงศูนย์ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาคือ โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี เมื่อค่า RMSEA น้อยกว่า .05 ($RMSEA < .05$) โดยอ้างอิงตามเกณฑ์ของ Schumacker and Lomax (2010) และมีความสอดคล้องระดับพอใช้ เมื่อค่า RMSEA มีค่าระหว่าง .05 ถึง .10 ($.05 \leq RMSEA \leq .10$) โดยอ้างอิงตามเกณฑ์ของ Goffin (2007)

4.2.5 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) เป็นดัชนีที่ปรับปรุงมาจากดัชนี NFI ของ Bentler and Bonett (1980) โดยดัชนี CFI เป็น normed ทำให้มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ซึ่งความซับซ้อนของโมเดลไม่มีผลต่อดัชนี CFI โดยในการพิจารณาค่า CFI นั้น ได้อ้างอิงเกณฑ์ของ Kaplan (2000) เสนอเกณฑ์ไว้ว่า ดัชนี CFI มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ($CFI \geq .90$) แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยดัชนี CFI มีค่าระหว่าง 0.90 ถึง 0.95 ($.90 \leq CFI \leq .95$) แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องในระดับพอใช้ได้ และดัชนี CFI มีค่ามากกว่า 0.95 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี

4.2.6 ค่า Tucker-Lewis Index (TLI) หรือ Non Norm Fit Index (NNFI) ของ Tucker and Lewis และ Bentler and Bonett (1980 cited in Bollen, 1989) ซึ่งดัชนี TLI สร้างขึ้นเพื่อลดปัญหาเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของ sampling distribution โดยการแก้ df ของโมเดล baseline ดัชนี TLI จะมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ในการพิจารณาค่าดัชนี TLI นั้น ได้อ้างอิงเกณฑ์ของ Schumacker and Lomax (2010) เสนอว่า ดัชนี TLI มีค่ามากกว่า 0.95 ($TLI > .95$) แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี

4.2.7 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index: GFI) เป็นดัชนีที่จัดอยู่ในกลุ่มดัชนีทดสอบความสอดคล้องแบบสัมบูรณ์ (Absolute Fit Index) เป็นค่าที่แสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม ซึ่งค่า GFI จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้าค่า GFI มีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา คือ โมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี เมื่อค่า GFI มากกว่า 0.95 ($GFI > .95$) และระดับพอใช้ เมื่อค่า GFI มีค่าระหว่าง 0.90 ถึง 0.95 ($.90 \leq GFI \leq .95$) โดยอ้างอิงตามเกณฑ์ของ Diamantopoulos and Siguaw (2000) และ Schumacker and Lomax (2010)

4.2.8 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เป็นดัชนีอีกตัวหนึ่งที่จัดอยู่ในกลุ่มดัชนีทดสอบความสอดคล้องแบบสัมบูรณ์ (Absolute Fit Index) เป็นค่าที่แสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนรวมที่อธิบายได้ด้วยโมเดลที่ปรับแก้ด้วยองศาแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom: df) ซึ่งค่า AGFI นี้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับค่า GFI เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาเหมือนค่า GFI นั่นคือ โมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในระดับดี เมื่อค่า AGFI มากกว่า 0.95 ($AGFI > .95$) และมีเกณฑ์ในระดับพอใช้ เมื่อค่า AGFI มีค่าระหว่าง 0.90 ถึง 0.95 ($.90 \leq AGFI \leq .95$) โดยอ้างอิงตามเกณฑ์ของ Diamantopoulos and Siguaw (2000) และ Schumacker and Lomax (2010)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณา ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล

ลำดับ	ค่าดัชนี	เกณฑ์	การพิจารณา	แหล่งอ้างอิง
1	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2)	$p > .05$	- ค่า p มากกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความ เหมาะสม (Goodness of Fit) สอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิง ประจักษ์	Kelloway (2015)
2	ค่าสถิติไค-สแควร์ สัมพัทธ์ หรือ Relative Chi-Square (χ^2/df)	$\chi^2/df < 2.00$ $2.00 \leq \chi^2/df \leq 5.00$	- โมเดลมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ในระดับดี - โมเดลมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ในระดับพอใช้	Goffin (2007)
3	ค่าดัชนีรากของกำลัง สองเฉลี่ยของเศษ เหลือมาตรฐาน (Standard Root of Mean Square Residual: SRMR)	$SRMR < .05$ $SRMR < .08$	- โมเดลมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ในระดับดี - โมเดลมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ในระดับพอใช้	Schumacker and Lomax (2010) Kelloway (2015)
4	ค่าดัชนีรากที่สอง ของค่าเฉลี่ยความ คลาดเคลื่อนกำลัง สองของการประมาณ ค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA)	$RMSEA < .05$ $.05 \leq RMSEA \leq .10$	- โมเดลมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ในระดับดี - โมเดลมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ในระดับพอใช้	Brown and Cudeck (1990) cited in Joreskog and Sorbom, 1993) Schumacker and Lomax (2010)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	ค่าดัชนี	เกณฑ์	การพิจารณา	แหล่งอ้างอิง
5	ค่าดัชนีวัดความ	CFI $\geq$.90	- โมเดลมีความ	Bentler and Bonett
	สอดคล้องกลมกลืน		สอดคล้องกับข้อมูล	(1980)
	เชิงสัมพัทธ์	$.90 \leq \text{CFI} \leq .95$	เชิงประจักษ์	Kaplan (2000)
	(Comparative Fit Index: CFI)	CFI $>$.95	- โมเดลมีความ	
			สอดคล้องกับข้อมูลเชิง	
			ประจักษ์ในระดับพอใช้	
			- โมเดลมีความ	
			สอดคล้องกับข้อมูลเชิง	
			ประจักษ์ในระดับดี	
6	ค่า Tucker-Lewis	TLI $>$.95	- โมเดลมีความ	Tucker and Lewis;
	Index (TLI) หรือ	หรือ	สอดคล้องกับข้อมูลเชิง	Bentler and Bonett
	Non Norm Fit Index	NNFI $>$.95	ประจักษ์ในระดับดี	(1980 cited in
	(NNFI)			Bollen, 1989)
				Schumacker and
				Lomax (2010)
7	ค่าดัชนีวัดระดับความ	$.90 \leq \text{GFI} \leq .95$	- โมเดลมีความ	Diamantopoulos
	สอดคล้อง (Goodness		สอดคล้องกับข้อมูลเชิง	and Siguaw (2000)
	of Fit Index: GFI)	GFI $>$.95	ประจักษ์ในระดับพอใช้	Schumacker and
			- โมเดลมีความ	Lomax (2010)
			สอดคล้องกับข้อมูลเชิง	
			ประจักษ์ในระดับดี	
8	ค่าดัชนีความ	$.90 \leq \text{AGFI} \leq .95$	- โมเดลมีความ	Diamantopoulos
	สอดคล้อง		สอดคล้องกับข้อมูลเชิง	and Siguaw (2000)
	ที่ปรับแก้แล้ว	AGFI $>$.95	ประจักษ์ในระดับพอใช้	Schumacker and
	(Adjusted Goodness		- โมเดลมีความ	Lomax (2010)
	of Fit Index: AGFI)		สอดคล้องกับข้อมูลเชิง	
			ประจักษ์ในระดับดี	

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

2.1 ค่าความเบ้ (Skewness: SK)

2.2 ค่าความโด่ง (Kurtosis: KU)

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

2.4 ค่า Bartlett Test of Sphericity

2.5 ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)

2.6 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2)

2.7 ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ หรือ Relative Chi-Square (χ^2/df)

2.8 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (Standard Root of Mean Square Residual: SRMR)

2.9 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA)

2.10 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI)

2.11 ค่า Tucker-Lewis Index (TLI) หรือ Non Norm Fit Index (NNFI)

2.12 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index: GFI)

2.13 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย สำหรับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

p	แทน	ความน่าจะเป็น (probability) ของความคลาดเคลื่อนในการทดสอบสมมติฐาน
*	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญ .05
**	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญ .01
SK	แทน	ค่าความเบ้ (Skewness)
KU	แทน	ค่าความโด่ง (Kurtosis)
SEM	แทน	การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง
MEL	แทน	การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)
KMO	แทน	ค่ามาตรวัดความพอเพียงของการกลุ่มของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลกิน (Kaiser- Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์
df	แทน	ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
χ^2/df	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ หรือ Relative Chi-Square
SRMR	แทน	ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (Standard Root of Mean Square Residual)
RMSEA	แทน	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation)
CFI	แทน	ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index)
TLI	แทน	ค่า Tucker-Lewis Index
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index)
AGFI	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
NNFI	แทน	ค่า Non Norm Fit Index
β	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Standardized beta)
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
t	แทน	ค่าสถิติที (t-value)

r^2	แทน	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Coefficient of Determination) ของน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Coefficient of Determination) ของอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

2. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

2.1 ตัวแปรแฝงภายนอก (Latent Exogenous Variable)

INSL แทน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21

วัดจากตัวแปรสังเกตได้ (Observable Variable) 6 ตัวแปร คือ

X_1	แทน	การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา
X_2	แทน	การนิเทศและการประเมินผลการสอน
X_3	แทน	การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและ ประสานงานด้านการใช้หลักสูตร
X_4	แทน	การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน
X_5	แทน	การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ
X_6	แทน	การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

2.2 ตัวแปรแฝงภายใน (Latent Endogenous Variable)

EAA แทน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

วัดจากตัวแปรสังเกตได้ (Observable Variable) 5 ตัวแปร คือ

Y_1	แทน	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
Y_2	แทน	การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียน
Y_3	แทน	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
Y_4	แทน	การนิเทศการศึกษา
Y_5	แทน	การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน

สถานภาพ	จำนวน (n)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	136	60.71
ปริญญาโท	84	37.50
ปริญญาเอก	4	1.79
รวม	224	100.00
ตำแหน่งหน้าที่		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	16	7.14
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	5	2.23
ครูผู้ปฏิบัติการสอน	203	90.63
รวม	224	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1-5 ปี	94	41.96
6-10 ปี	70	31.25
11-15 ปี	37	16.52
16 ปีขึ้นไป	23	10.27
รวม	224	100.00
สถานที่ปฏิบัติงาน		
ร.ร.ขยายโอกาสทางการศึกษา อ.เมืองชลบุรี	124	55.36
ร.ร.ขยายโอกาสทางการศึกษา อ.บ้านบึง	75	33.48
ร.ร.ขยายโอกาสทางการศึกษา อ.หนองใหญ่	25	11.16
รวม	224	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 60.71 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และมีการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.79 เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 เป็นรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.23 และเป็นครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 90.63 มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 41.96 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 16.52 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 10.27 โดยส่วนใหญ่สถานที่ปฏิบัติงานอยู่ที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 55.36 รองลงมาปฏิบัติงานอยู่ที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านบึง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 33.48 และปฏิบัติงานอยู่ที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองใหญ่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.16

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	4.44	0.58	มาก	1
2. การนิเทศและการประเมินผลการสอน	4.44	0.59	มาก	2
3. การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและ ประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	4.40	0.57	มาก	5
4. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน	4.34	0.61	มาก	6

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
5. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.44	0.62	มาก	3
6. การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	4.42	0.60	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.41	0.55	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน และด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการวางแผนในการกำหนดเป้าหมายของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เท่าทัน ต่อภาวะการพลิกผันทางการศึกษา	4.48	0.63	มาก	1
2. มีการสร้างระบบในการกำหนดเป้าหมายของ สถานศึกษาอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และ สามารถเข้าถึงได้จากแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย	4.45	0.62	มาก	3

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	อันดับที่
3. มีการตรวจสอบการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อความถูกต้องชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนอยู่เสมอ	4.47	0.65	มาก	2
4. มีการสร้างความเข้าใจกับคณะครูอย่างชัดเจนในด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันทางการศึกษา	4.45	0.68	มาก	4
5. มีการทบทวนความเข้าใจของคณะครูในเรื่องการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน	4.36	0.69	มาก	7
6. มีการมอบหมายภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาแก่คณะครูอย่างชัดเจนและยุติธรรม	4.44	0.73	มาก	5
7. มีการกำหนดให้ครูทุกคน มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	4.41	0.68	มาก	6
เฉลี่ยรวม	4.44	0.58	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการวางแผนในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันทางการศึกษา รองลงมา คือ มีการตรวจสอบการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อความถูกต้องชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนอยู่เสมอ และมีการสร้างระบบในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และสามารถเข้าถึงได้จากแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการทบทวนความเข้าใจของคณะครู ในเรื่องการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน

การนิเทศและการประเมินผลการสอน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการวางแผนร่วมกันกับคณะครูในการกำหนด แนวทางการนิเทศและประเมินผลการสอน โดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย	4.44	0.69	มาก	2
2. มีการประสานงานเกี่ยวกับการถ่ายทอดเป้าหมาย ของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ผ่านการนิเทศการสอน อย่างเป็นรูปธรรมอยู่เสมอ	4.42	0.68	มาก	4
3. มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการณ์พลิกผันและการ เปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ร่วมกับครูและบุคลากร ด้านการสอนโดยตรงอย่างสม่ำเสมอ	4.44	0.72	มาก	3
4. มีการดูแลการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยการ เยี่ยมชมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อยู่เสมอ	4.49	0.67	มาก	1
5. มีการให้ผลย้อนกลับในด้านการนิเทศและ ประเมินผลการสอนของคณะครูอย่างสร้างสรรค์ และเป็นรูปธรรม	4.42	0.72	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.44	0.59	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการดูแลการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยการเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อยู่เสมอ รองลงมา คือ มีการวางแผนร่วมกันกับคณะครูในการกำหนดแนวทางการนิเทศและประเมินผลการสอน โดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย และมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันและการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ร่วมกับครูและบุคลากรด้านการสอนโดยตรงอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการให้ผลย้อนกลับในด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนของคณะครูอย่างสร้างสรรค์และเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการประสานงานกับครูในการนำหลักสูตร ไปปฏิบัติให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม	4.43	0.63	มาก	1
2. มีการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร กับเนื้อหาที่สอนในห้องเรียน เพื่อให้เท่าทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับคณะครู	4.37	0.65	มาก	4
3. มีการนำคะแนนผลทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรู้ของผู้เรียน มาเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อพัฒนา หลักสูตรการศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของโลกในศตวรรษที่ 21	4.35	0.67	มาก	5

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การบริหารจัดการหลักสูตรการสอน และประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	อันดับที่
4. มีการสร้างความเข้าใจกับคณะครูในสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม	4.42	0.71	มาก	3
5. มีการวางแผนทางการพัฒนาครูให้มีความสามารถ ในการสอนอย่างรอบด้าน เพื่อให้บรรลุตาม จุดมุ่งหมายของเนื้อหาสาระในหลักสูตร อย่างครบถ้วน	4.42	0.70	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.40	0.57	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการประสานงานกับครูในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม รองลงมา คือ มีการวางแผนทางการพัฒนาครูให้มีความสามารถ ในการสอนอย่างรอบด้าน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของเนื้อหาสาระในหลักสูตรอย่างครบถ้วน และมีการสร้างความเข้าใจกับคณะครูในสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการนำคะแนนผลทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน มาเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน

การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21	4.33	0.71	มาก	3
2. มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้กำหนดวิธีการดำเนินการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21	4.37	0.69	มาก	2
3. มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้ประเมินด้านการสอนของครู	4.29	0.77	มาก	4
4. มีการนำผลคะแนนของผู้เรียน มาใช้วัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียนตามเป้าหมายของสถานศึกษา	4.39	0.68	มาก	1
เฉลี่ยรวม	4.34	0.61	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการนำผลคะแนนของผู้เรียน มาใช้วัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียนตามเป้าหมายของสถานศึกษา รองลงมา คือ มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้กำหนดวิธีการดำเนินการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และมีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

ครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้ประเมินด้านการสอนของครู

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ

การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.49	0.62	มาก	1
2. มีการจัดการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู เพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน	4.42	0.75	มาก	3
3. มีการช่วยเหลือครูในการเรียนรู้การบูรณาการทักษะทางเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม	4.40	0.75	มาก	4
4. มีการจัดทำโครงการพัฒนานุเคราะห์อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21	4.45	0.69	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.44	0.62	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ มีการจัดทำโครงการพัฒนานุเคราะห์อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา

ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และ มีการจัดการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู เพื่อให้เท่าทัน ต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาในยุคปัจจุบัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการ ช่วยเหลือครูในการเรียนรู้การบูรณาการทักษะทางเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ ที่สามารถ ประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการดำเนินการสร้างบรรยากาศด้านการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม และมีการใช้ เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้ แพลตฟอร์มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย	4.43	0.70	มาก	3
2. มีการให้รางวัลและการยอมรับ แก่ผู้เรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่สูงขึ้น หรือมีการปรับปรุง ผลการเรียนรู้ให้ดีขึ้น	4.44	0.70	มาก	1
3. มีการส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเป็นที่ ยอมรับทั้งในระดับห้องเรียน ระดับสถานศึกษา หรือระดับที่สูงกว่า	4.41	0.71	มาก	4
4. มีการประสานงานระหว่างห้องเรียนและ สถานศึกษาในการให้รางวัลแก่ผู้เรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่สูงขึ้น	4.40	0.70	มาก	5
5. มีการสนับสนุนอย่างจริงจังในการสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ผู้เรียน ในการมุ่งพัฒนาตนเอง ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น	4.44	0.71	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.42	0.60	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการให้รางวัลและการยอมรับ แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่สูงขึ้น หรือมีการปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น รองลงมา คือ มีการสนับสนุนอย่างจริงจังในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้เรียน ในการมุ่งพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และมีการดำเนินการสร้างบรรยากาศด้านการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม และมีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการประสานงานระหว่างห้องเรียนและสถานศึกษา ในการให้รางวัลแก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่สูงขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.43	0.55	มาก	1
2. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	4.39	0.57	มาก	5
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.40	0.57	มาก	3
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.41	0.56	มาก	2
5. ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.39	0.53	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.41	0.53	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย จัดทำโครงสร้างของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ	4.38	0.70	มาก	6
2. มีกระบวนการปรับปรุงหนังสือ แบบเรียน หรือสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุนการสอนของครูให้ตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษา	4.45	0.68	มาก	3
3. มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นมาใหม่อย่างเป็นรูปธรรม	4.42	0.65	มาก	4
4. มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.49	0.67	มาก	1

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
5. มีการวางแผนทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุผลสำเร็จทางการเรียนที่กำหนดไว้ได้	4.40	0.64	มาก	5
6. มีการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีขึ้นได้	4.46	0.64	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.43	0.55	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รองลงมา คือ มีการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีขึ้นได้ และมีกระบวนการปรับปรุงหนังสือแบบเรียน หรือสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุนการสอนของครูให้ตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการวางแผนทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุผลสำเร็จทางการเรียนที่กำหนดไว้ได้

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอน
ผลการเรียน

การวัดผลประเมินผลและ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม	4.45	0.65	มาก	1
2. มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	4.44	0.66	มาก	2
3. มีการวางแผนทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียน ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการเรียน	4.31	0.86	มาก	7
4. มีการกำหนดเกณฑ์ในการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างเป็นรูปธรรม	4.32	0.69	มาก	6
5. มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มคุณวุฒิ ทางการศึกษาของตนเองได้	4.39	0.70	มาก	5
6. มีการวางแผนทางในการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ ที่หลากหลายแก่ผู้เรียน	4.41	0.69	มาก	4
7. มีการใช้กระบวนการในการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน โดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.44	0.67	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.39	0.57	มาก	

จากตารางที่ 15 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการวัดผล
ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ

มีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม รองลงมา คือ มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีการใช้กระบวนการในการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน โดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการวางแผนทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการเรียน

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการสนับสนุนและส่งเสริมคณะครู ในการศึกษา ค้นคว้า และทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.36	0.70	มาก	5
2. มีการส่งเสริมให้คณะครูได้ใช้นวัตกรรมหรือ วิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น	4.48	0.67	มาก	1
3. มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล ได้อย่างเต็มศักยภาพ	4.47	0.65	มาก	2
4. มีการกำหนดนโยบายและวางแผนทางการใช้การ วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	4.31	0.81	มาก	7
5. มีการพัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.46	0.66	มาก	3

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
6. มีการจัดระบบ การรวบรวม และเผยแพร่ ผลการวิจัย เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม	4.32	0.89	มาก	6
7. มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยกระบวนการวิจัยเป็นฐาน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.39	0.64	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.40	0.57	มาก	

จากตารางที่ 16 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการส่งเสริมให้คณะครูได้ใช้นวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น รองลงมา คือ มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการกำหนดนโยบายและวางแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีการดำเนินการสังเกตการปฏิบัติงาน ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง	4.42	0.65	มาก	4
2. มีการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือคณะครู ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.25	0.75	มาก	6
3. มีการสนับสนุนให้ครูใช้สื่อวัตกรรมการ การศึกษา เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนของครู บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้	4.50	0.61	มาก	1
4. มีการเสนอแนะแนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนแก่คณะครู เพื่อช่วยให้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4.33	0.78	มาก	5
5. มีการกระตุ้นในการยกระดับการจัดการเรียนการ สอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	4.47	0.63	มาก	2
6. มีการช่วยเหลือและส่งเสริมคณะครู ในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ และสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง อย่างต่อเนื่อง	4.47	0.72	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.41	0.56	มาก	

จากตารางที่ 17 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา
ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการสนับสนุนให้ครูใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รองลงมา คือ มีการกระตุ้นในการยกระดับการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการช่วยเหลือและส่งเสริมคณะครู ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จและสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. มีความริเริ่ม คิดค้นในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.44	0.65	มาก	1
2. มีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เข้ามาสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม	4.35	0.84	มาก	5
3. มีการปรับปรุงสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.40	0.75	มาก	3
4. มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครูใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อทำให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา	4.37	0.81	มาก	4

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
5. มีการส่งเสริมให้คณะครูใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ตรงและสามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.41	0.69	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.39	0.63	มาก	

จากตารางที่ 18 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีความริเริ่ม คิดค้นในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ รองลงมา คือ มีการส่งเสริมให้คณะครูใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและสามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการปรับปรุงสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เข้ามาสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง
ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ตามลำดับดังนี้

4.1 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ของการใช้การวิเคราะห์โมเดล
สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ได้แก่

4.1.1 ผลการตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

4.1.2 ผลการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

4.1.3 ผลการตรวจสอบค่าสถิติ Bartlett Test of Sphericity และค่าดัชนี Kaiser-
Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)

4.2 ผลการวิเคราะห์และตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลสมการโครงสร้าง
ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.1 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ของการใช้การวิเคราะห์โมเดล สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ได้แก่

4.1.1 ผลการตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่าความเบ้ (Skewness: SK) และค่าความโด่ง (Kurtosis: KU) เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้กลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ ซึ่งมีเกณฑ์ความเบ้และความโด่งที่ยอมรับได้คือโค้งปกติ นั่น ค่าความเบ้ไม่เกิน 3.00 และค่าความโด่งไม่เกิน 10.00 (พูลพงษ์ สุขสว่าง, 2556, หน้า 6) แสดงดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัย
ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ลำดับ	ปัจจัย	SK	แปล ผล	KU	แปล ผล
	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	-1.41	ปกติ	2.76	ปกติ
1	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	-1.28	ปกติ	2.55	ปกติ
2	การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียน	-1.14	ปกติ	1.83	ปกติ
3	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	-1.23	ปกติ	2.06	ปกติ
4	การนิเทศการศึกษา	-1.12	ปกติ	1.23	ปกติ
5	การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	-1.65	ปกติ	3.85	ปกติ
	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	-1.33	ปกติ	2.30	ปกติ
	ในศตวรรษที่ 21				
1	การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	-1.09	ปกติ	0.88	ปกติ
2	การนิเทศและการประเมินผลการสอน	-1.29	ปกติ	1.93	ปกติ
3	การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร	-1.06	ปกติ	1.17	ปกติ
4	การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน	-1.16	ปกติ	2.15	ปกติ
5	การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	-1.12	ปกติ	1.09	ปกติ
6	การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	-1.15	ปกติ	1.39	ปกติ

จากตารางที่ 19 สำหรับการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ เมื่อพิจารณาจากความเบ้และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวของตัวแปรแฝงประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า ค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -1.12 ถึง -1.65 และค่าความโด่ง อยู่ระหว่าง 1.23 ถึง 3.85 เมื่อพิจารณาจากความเบ้และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวของตัวแปรแฝงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -1.06 ถึง -1.29 และค่าความโด่ง อยู่ระหว่าง 0.88 ถึง 2.15 จากผลการวิจัยแสดงว่าข้อมูลของตัวแปรที่ได้มีลักษณะการแจกแจงไม่เบ้หรือโด่งจนผิดปกติ ซึ่งเป็นข้อตกลงสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

4.1.2 ผลการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 11 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงทั้งหมด 2 ตัว โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แต่ละตัวแปรไม่ควรเกิน 0.90 (กมลวรรณ ดังธนาภานนท์, 2558, หน้า 135) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5
X_1	1.00										
X_2	.879**	1.00									
X_3	.860**	.841**	1.00								
X_4	.818**	.798**	.811**	1.00							
X_5	.785**	.737**	.749**	.778**	1.00						
X_6	.813**	.801**	.820**	.814**	.823**	1.00					
Y_1	.822**	.782**	.783**	.803**	.796**	.816**	1.00				
Y_2	.791**	.761**	.746**	.794**	.774**	.772**	.865**	1.00			
Y_3	.795**	.744**	.782**	.765**	.771**	.780**	.823**	.821**	1.00		
Y_4	.794**	.774**	.777**	.795**	.767**	.785**	.825**	.811**	.838**	1.00	
Y_5	.752**	.751**	.741**	.739**	.725**	.759**	.806**	.758**	.818**	.824**	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 20 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร รวมความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 55 คู่ พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .725 ถึง .879 เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ แสดงว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกหรือความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีค่าสูงสุด คือ .879 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_7) กับ การนิเทศและการประเมินผลการสอน (X_2) รองลงมาคือ .865 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_1) กับ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_2) และ .860 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_7) กับ การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_3) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ .725 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (X_5) กับ การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_3) จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลต่อไป เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวแปรไม่ควรเกิน .90 (กมลวรรณ ดังธนกานนท์, 2558, หน้า 135)

4.1.3 ผลการตรวจสอบค่าสถิติ Bartlett Test of Sphericity และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่าสถิติอื่น ๆ ที่ใช้ในการพิจารณาค่าความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ในแต่ละโมเดล ได้แก่ ค่าสถิติ Bartlett Test of Sphericity และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) เมื่อพิจารณาความเพียงพอของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ซึ่งตรวจสอบโดยดูจากค่า Bartlett Test of Sphericity ต้องมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) เท่ากับ 0.000 และค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มากกว่า 0.5 จึงแสดงว่าข้อมูลตัวแปรชุดนี้เหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไป (กมลวรรณ ดังธนกานนท์, 2558, หน้า 135) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ค่าสถิติ Bartlett Test of Sphericity และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ของโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

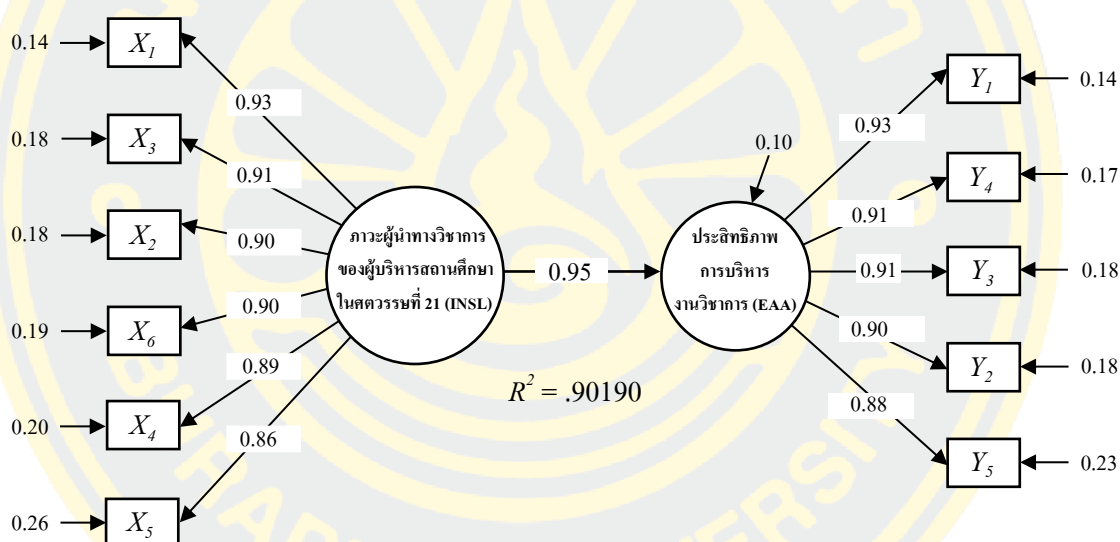
โมเดล	Bartlett Test of Sphericity	p	Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (INSL)	1534.62	.000**	.93
ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA)	1221.23	.000**	.90

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของเมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ในแต่ละโมเดลก่อนนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า เมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติ Bartlett Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 1534.62 และ 1221.23 ตามลำดับ ซึ่งทุกโมเดลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความน่าจะเป็นน้อยกว่า 0.01 ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์ร่วมกัน สามารถนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไปได้ และเมื่อพิจารณา ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy มีค่าเท่ากับ .93 และ .90 ตามลำดับ ซึ่งทุกโมเดลมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันดีมาก ข้อมูลมีความเหมาะสมเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไปได้ ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอของ คิมและมัลเลอร์ ที่ว่า ถ้ามีค่ามากกว่า 0.80 แสดงว่า ดีมาก แต่ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.50 แสดงว่าใช้ไม่ได้ (Jae-On Kim & Charles, 1978 อ้างถึงใน สมเกียรติ ทานอก, 2539, หน้า 58)

4.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

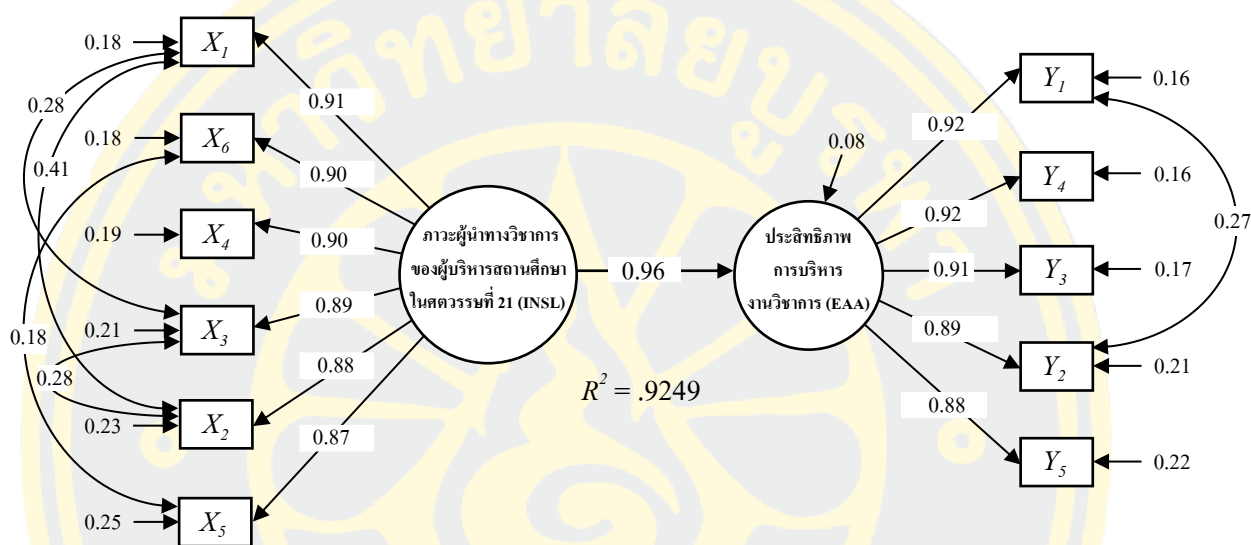
สำหรับการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรม Jamovi version 2.5.5 ในการพัฒนาและวิเคราะห์โมเดล ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถแสดงภาพโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับ ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับ

จากภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับนั้น พบว่า โมเดลสมมติฐานยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) และ ค่า RMSEA ไม่ผ่านเกณฑ์

จากนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับ โมเดล โดยมีขั้นตอนการปรับค่าส่งในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาความเป็นไปได้เชิงทฤษฎีและอาศัยดัชนีปรับ โมเดล (Model Modification Indices: MI) เป็นการปรับค่าที่โปรแกรมเสนอแนะหรือค่ามากที่สุดก่อน ซึ่งเป็นค่าสถิติเฉพาะของพารามิเตอร์อิสระ หรือมีการผ่อนคลายเงื่อนไขบังคับของพารามิเตอร์นั้น ซึ่งผลจากการปรับโมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ

จากภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ ด้วยการกำหนดความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรสังเกตได้และความคลาดเคลื่อนในความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับโมเดลโดยการใส่ค่าส่งเข้าไปในโปรแกรมวิเคราะห์ ให้เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 เส้น และหยุดปรับโมเดล พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผ่านตามเกณฑ์ทุกค่า

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แสดงการเปรียบเทียบ ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับและหลังปรับ แสดงดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานของการวิจัย
กับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับและหลังปรับ

ดัชนี	เกณฑ์ พิจารณา	ก่อนปรับโมเดล		หลังปรับโมเดล	
		ค่าที่ได้	แปลผล	ค่าที่ได้	แปลผล
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2)	$p > .05$	$\chi^2 = 106.853$ df = 43 $p = 0.000$	ไม่ผ่านเกณฑ์	$\chi^2 = 49.027$ df = 38 $p = 0.108$	ผ่านเกณฑ์
2. ค่าสถิติไค-สแควร์ สัมพัทธ์ (χ^2/df)	< 2.00	2.48	ไม่ผ่านเกณฑ์	1.29	ผ่านเกณฑ์
3. ค่า SRMR	< .05	0.01	ผ่านเกณฑ์	0.01	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า RMSEA	< .05	0.08	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.03	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า CFI	> .95	0.97	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์
6. ค่า TLI	> .95	0.97	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์
7. ค่า GFI	> .95	0.99	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์
8. ค่า AGFI	> .95	0.98	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ก่อนปรับ พบว่า
โมเดลสมมติฐานยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2)
เท่ากับ 106.853 ที่องศาแห่งความเป็นอิสระ (df) เท่ากับ 43 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.000
ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 2.48 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.08 ซึ่งพิจารณาผลการ
วิเคราะห์ค่าดัชนีดังกล่าวได้ว่า ไม่ผ่านเกณฑ์ ส่วนค่า SRMR เท่ากับ 0.01 ค่า CFI เท่ากับ 0.97
ค่า TLI เท่ากับ 0.97 ค่า GFI เท่ากับ 0.99 และค่า AGFI เท่ากับ 0.98 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับ
ผ่านเกณฑ์ และหลังการปรับโมเดล ด้วยการกำหนดความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรสังเกตได้
และความคลาดเคลื่อนให้มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับ โมเดลโดยการใส่คำสั่งเข้าไป
ในโปรแกรมวิเคราะห์ ให้เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้
จำนวน 5 เส้น และหยุดปรับโมเดล พบว่า โมเดลสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
โดยมีค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) เท่ากับ 49.027 ที่องศาแห่งความเป็นอิสระ (df)

เท่ากับ 38 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.108 ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.29
 ค่า SRMR เท่ากับ 0.01 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.03 ค่า CFI เท่ากับ 0.99 ค่า TLI เท่ากับ 0.99
 ค่า GFI เท่ากับ 0.99 และค่า AGFI เท่ากับ 0.99 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ทุกค่า

นอกจากนี้ ผู้วิจัยสามารถแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (X_1) การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (X_2) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (X_3) การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_4) การนิเทศและการประเมินผลการสอน (X_5) และการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_6) และองค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_1) การนิเทศการศึกษา (Y_2) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y_3) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_4) และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_5) รายละเอียดดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

องค์ประกอบของโมเดลการวัด	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			
	(β)	SE	t	r ²
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21				
1. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (X_4)	0.90	<-->	<-->	0.81
2. การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (X_6)	0.90	0.04	21.53**	0.81
3. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (X_5)	0.87	0.05	19.34**	0.75
4. การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_3)	0.89	0.04	20.63**	0.79
5. การนิเทศและการประเมินผลการสอน (X_2)	0.88	0.04	19.90**	0.77
6. การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1)	0.91	0.04	21.64**	0.82
ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา				
1. การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_5)	0.88	<-->	<-->	0.77
2. การนิเทศการศึกษา (Y_4)	0.92	0.04	21.03**	0.83
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y_3)	0.91	0.04	20.78**	0.82
4. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_2)	0.89	0.04	19.70**	0.79
5. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_1)	0.92	0.04	21.01**	0.83

* $p < .05$, ** $p < .01$

เครื่องหมาย <--> หมายถึง พารามิเตอร์บังคับจึงไม่รายงานค่า SE และค่า t

จากตารางที่ 23 พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (X_1) มีค่า β เท่ากับ 0.90 การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (X_2) มีค่า β เท่ากับ 0.90 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (X_3) มีค่า β เท่ากับ 0.87 การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_4) มีค่า β เท่ากับ 0.89 การนิเทศและการประเมินผลการสอน (X_5) มีค่า β เท่ากับ 0.88 และการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_6) มีค่า β เท่ากับ 0.91 โดยตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 6 ตัวแปร มีค่า r^2 ตั้งแต่ 0.75 ถึง 0.82 กล่าวคือสามารถอธิบายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ตั้งแต่ร้อยละ 75 ถึงร้อยละ 82 และองค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_1) มีค่า β เท่ากับ 0.88 การนิเทศการศึกษา (Y_2) มีค่า β เท่ากับ 0.92 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y_3) มีค่า β เท่ากับ 0.91 การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_4) มีค่า β เท่ากับ 0.89 และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_5) มีค่า β เท่ากับ 0.92 โดยตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร มีค่า r^2 ตั้งแต่ 0.77 ถึง 0.83 กล่าวคือ สามารถอธิบายประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ตั้งแต่ร้อยละ 77 ถึงร้อยละ 83

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดลด้วยสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล หรือค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (standardized regression weights) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) ค่า p และค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ (R^2) เพื่ออธิบายอิทธิพลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 แสดงดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ขนาดอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

คู่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพล	SE	p	R ²
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 (INSL) ---> ประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA)	0.96	0.05	.000**	0.9249

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 24 พบว่า อิทธิพลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
 ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า มีความตรง
 เชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำทาง
 วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน
 วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ชลบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.96 ($p < .001$) และ
 มีค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
 (INSL) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) เท่ากับ 0.9249 หรือร้อยละ
 92.49 กล่าวคือ ถ้าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (INSL) เพิ่มขึ้น
 1 หน่วย จะส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) เพิ่มขึ้น 0.96 หน่วย
 หรืออาจกล่าวได้ว่า หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในศตวรรษที่ 21 มาก
 จะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มากด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และ 3) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ทั้ง 6 ด้าน ได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ

ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ลำดับที่สอง คือ ด้านการนิเทศและการประเมินผล การสอน ลำดับที่สาม คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ลำดับที่สี่ คือ ด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ลำดับที่ห้า คือ การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ทั้ง 5 ด้าน ได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา ลำดับที่สอง คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ลำดับที่สาม คือ ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ลำดับที่สี่ คือ ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

3. ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสร้างขึ้นประกอบด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุดังนี้ ตัวแปรแฝงภายนอก (Latent Exogenous Variable) จำนวน 1 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 (INSL) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ (Observable Variable) จำนวน 6 ตัวแปร คือ การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1) การนิเทศและการประเมินผลการสอน (X_2) การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_3) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน (X_4) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (X_5) และการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (X_6) ตัวแปรแฝงภายใน (Latent Endogenous Variable) จำนวน 1 ตัวแปร คือ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ (Observable Variable) จำนวน 5 ตัวแปร คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_1) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_2) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y_3) การนิเทศการศึกษา (Y_4) และการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_5) พบว่า

3.1 ผลการวิเคราะห์การแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ เมื่อพิจารณาจากความเบ้ และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวของตัวแปรแฝงประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า ค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -1.12 ถึง -1.65 และค่าความโด่ง อยู่ระหว่าง 1.23 ถึง 3.85 เมื่อพิจารณาจากความเบ้และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวของตัวแปรแฝงภาวะผู้นำทาง

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -1.06 ถึง -1.29 และค่าความโด่ง อยู่ระหว่าง 0.88 ถึง 2.15 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรที่ได้มีลักษณะการแจกแจงไม่เบ้หรือโด่งจนผิดปกติ จึงสามารถนำข้อมูลนี้ไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไปได้ ตามที่ พูลพงศ์ สุขสว่าง (2556, หน้า 6) ได้ระบุไว้ว่า เกณฑ์ความเบ้และความโด่งที่ยอมรับได้ได้คือค่าปกตินั้น ค่าความเบ้ไม่เกิน 3.00 และค่าความโด่งไม่เกิน 10.00

3.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร รวมความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 55 คู่ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .725 ถึง .879 เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ แสดงว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกหรือความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีค่าสูงสุด คือ .879 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1) กับ การนิเทศและการประเมินผลการสอน (X_2) รองลงมาคือ .865 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_1) กับ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_2) และ .860 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1) กับ การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_3) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ .725 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (X_5) กับ การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_3) จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลต่อไป เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวแปรไม่ควรเกิน .90 (กมลวรรณ ดังธนกานนท์, 2558, หน้า 135)

3.3 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของเมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ในแต่ละโมเดลก่อนนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า เมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติ Bartlett Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 1534.62 และ 1221.23 ตามลำดับ ซึ่งทุกโมเดลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยมีค่าความน่าจะเป็นน้อยกว่า 0.01 ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์ร่วมกัน สามารถนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไปได้ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy มีค่าเท่ากับ .93 และ .90 ตามลำดับ ซึ่งทุกโมเดลมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันดีมาก ข้อมูลมีความเหมาะสมเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไปได้ ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอของ

คิมและมัลเลอร์ ที่ว่า ถ้ามีค่ามากกว่า 0.80 แสดงว่า ดีมาก แต่ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.50 แสดงว่าใช้ไม่ได้ (Jae-On Kim & Charles, 1978 อ้างถึงใน สมเกียรติ ทานอก, 2539, หน้า 58)

3.4 โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) เท่ากับ 49.027 ที่องศาแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom: df) เท่ากับ 38 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.108 ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ หรือ Relative Chi-Square (χ^2/df) เท่ากับ 1.29 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.00 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (Standard Root of Mean Square Residual: SRMR) เท่ากับ 0.01 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เท่ากับ 0.03 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) เท่ากับ 0.99 ค่า Tucker-Lewis Index (TLI) หรือ Non Norm Fit Index (NNFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index: GFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เท่ากับ 0.99 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ทุกค่า ส่วนค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงทุกตัวแปร มีค่าเป็นบวกและแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนอกจากนี้ยังพบว่า อิทธิพลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (INSL) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) พบว่า มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (INSL) ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.96 ($p < .01$) และมีค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (INSL) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) เท่ากับ 0.9249 หรือร้อยละ 92.49 กล่าวคือ ถ้าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.96 หน่วย หรืออาจกล่าวได้ว่า หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะ

ผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 (INSL) มาก จะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) มากด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ทั้ง 6 ด้าน ได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ลำดับที่สอง คือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน ลำดับที่สาม คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ลำดับที่สี่ คือ ด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ลำดับที่ห้า คือ การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ตามลำดับ โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับ วิเชียร ทองคลี (2560) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยผลการศึกษาพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน และการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วิเชียร วรรณภากร (2560) ได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยผลการศึกษาพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้สอดคล้องกับ พรทิพย์ เพ็ชรรัตน์ (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด
 จะเข็ญเทรา การศึกษาพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
 ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดจะเข็ญเทรา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย
 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย
 จากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการประเมินผลผู้เรียน ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนา
 ความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ด้านการประเมินผลการสอนของครู ด้านมุมมองและแนวโน้มการ
 เปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร และด้านการจัดโครงการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้ยัง
 สอดคล้องกับ วิมลศิริ มังธานี (2559) ได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
 โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 การศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
 และยังสอดคล้องกับ Sultan (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการปฏิบัติ ด้านภาวะผู้นำ
 วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและความสัมพันธ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา
 ในเมืองซาบารห์ ประเทศมาเลเซีย พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับแนวทางการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำ
 ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่ผล
 การศึกษาเป็นดังที่กล่าวมาข้างต้น เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ
 ที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ
 สถานศึกษา คุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นประชากรในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้
 เนื่องมาจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสามารถกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
 สถานศึกษานั้น มีอิทธิพลทางตรงต่อแรงกดดันทางวิชาการ (Academic press) และมีอิทธิพล
 ทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย ดังที่ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2558) ได้กล่าวว่า
 ปัจจัยเด่นชัดที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา คือ
 การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
 ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก
 ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ทั้ง 5 ด้าน ได้ดังนี้ ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนา
 หลักสูตรของสถานศึกษา ลำดับที่สอง คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ลำดับที่สาม คือ ด้านการวิจัย

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ลำดับที่สี่ คือ ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามลำดับ โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับ รัตยา ทองสินธุ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ รัตรี สอนดี (2559) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารกับประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้สอดคล้องกับ เมธินี โททอง (2563) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มแก้ววารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มแก้ววารี มีสภาพการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับ อารี ภูมิพันธุ์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทั้งโดยรวมและรายด้าน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านผู้บริหาร รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านชุมชน ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้นั้น 1) ด้านการ

จัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ผนวกกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

2) ด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการกำหนดแนวทางการวัดผล ประเมินผลอย่างชัดเจน ผนวกกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาอำนวยความสะดวกในการวัดผลและ ประเมินการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องแต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบกำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ คณะครู ผ่านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ผนวกกับการนิเทศทั้งในรูปแบบ ออนไลน์และออฟไลน์ แล้วนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการจัดการศึกษาต่อไป 4) ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความรู้แก่ครูผู้สอนด้านการวิจัย รวมทั้งมีการ ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยของครูผู้สอน ผ่านการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการ สำรวจความจำเป็นความต้องการใช้สื่อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และการนำเทคโนโลยีมาช่วยส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญในฐานะเป็นงานที่เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรมทุกอย่าง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลลัพธ์ทางการเรียนรู้และประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และ จรุณี แก้วเอียน (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจ และตระหนัก ในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการ ให้ก้าวหน้าทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจการยอมรับ นับถือจากชุมชนและสังคม อันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 4) ที่ได้ระบุถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่ถือได้ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุด เป็นหัวใจของการศึกษา ซึ่งผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้และความเข้าใจ ต้องให้ความสำคัญและมีเข้ามามีส่วนในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล การปรับปรุงแก้ไข อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอีกด้วย

3. ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการ โครงสร้างประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า

ผลการวิเคราะห์การแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ เมื่อพิจารณาจากความเบ้และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวของตัวแปรแฝงประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า ค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -1.12 ถึง -1.65 และค่าความโด่ง อยู่ระหว่าง 1.23 ถึง 3.85 เมื่อพิจารณาจากความเบ้และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวของตัวแปรแฝงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ค่าความเบ้ อยู่ระหว่าง -1.06 ถึง -1.29 และค่าความโด่ง อยู่ระหว่าง 0.88 ถึง 2.15 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรที่ได้มีลักษณะการแจกแจงไม่เบ้หรือโด่งจนผิดปกติ และผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร รวมความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 55 คู่ พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .725 ถึง .879 เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกคู่ แสดงว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกหรือความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีค่าสูงสุด คือ .879 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1) กับ การนิเทศและการประเมินผลการสอน (X_2) รองลงมาคือ .865 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_1) กับ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_2) และ .860 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1) กับ การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_3) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ .725 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (X_5) กับ การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_3) จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลต่อไป เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละคู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวแปรไม่เกิน .90 ด้วย นอกจากนี้จากการตรวจสอบค่าสถิติ Bartlett Test of Sphericity และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ในแต่ละโมเดล พบว่า มีค่าสถิติและค่าดัชนีผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าข้อมูลตัวแปรชุดนี้เหมาะสมในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไปได้

3.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโมเดลตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับ พบว่า โมเดลสมมติฐานยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) เท่ากับ 106.853 ที่องศาแห่งความเป็นอิสระ (df) เท่ากับ 43 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.000 ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df)

เท่ากับ 2.48 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.08 ซึ่งพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีดังกล่าวได้ว่า ไม่ผ่านเกณฑ์ ส่วนค่า SRMR เท่ากับ 0.01 ค่า CFI เท่ากับ 0.97 ค่า TLI เท่ากับ 0.97 ค่า GFI เท่ากับ 0.99 และค่า AGFI เท่ากับ 0.98 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้ดำเนินการปรับโมเดล โดยมีขั้นตอนการปรับค่าสิ่งในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณา ความเป็นไปได้เชิงทฤษฎีและอาศัยดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) เป็นการ ปรับค่าที่โปรแกรมเสนอแนะหรือค่ามากที่สุดก่อน ซึ่งเป็นค่าสถิติเฉพาะของพารามิเตอร์อิสระ หรือมีการผ่อนคลายเงื่อนไขบังคับของพารามิเตอร์นั้น ด้วยการกำหนดความคลาดเคลื่อนในการวัด ตัวแปรสังเกตได้และความคลาดเคลื่อนให้มีความสัมพันธ์กัน

3.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโมเดล ตามสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ โดยผู้วิจัยได้ปรับโมเดลโดยการใส่คำสั่ง เข้าไปในโปรแกรมวิเคราะห์ให้เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 เส้น และหยุดปรับโมเดล เมื่อได้ค่าสถิติตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องของโมเดล โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืน ซึ่งหลังการปรับโมเดล พบว่า โมเดลมีความ สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) เท่ากับ 49.027 ท้องศาแห่งความเป็นอิสระ (df) เท่ากับ 38 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.108 ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.29 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.00 ค่า SRMR เท่ากับ 0.01 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.03 ค่า CFI เท่ากับ 0.99 ค่า TLI เท่ากับ 0.99 ค่า GFI เท่ากับ 0.99 และค่า AGFI เท่ากับ 0.99 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ทุกค่า

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 6 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การกำกับติดตาม ความก้าวหน้าของผู้เรียน (X_1) มีค่า β เท่ากับ 0.90 การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (X_6) มีค่า β เท่ากับ 0.90 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (X_5) มีค่า β เท่ากับ 0.87 การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_3) มีค่า β เท่ากับ 0.89 การนิเทศ และการประเมินผลการสอน (X_2) มีค่า β เท่ากับ 0.88 และการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_4) มีค่า β เท่ากับ 0.91 โดยตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 6 ตัวแปร มีค่า r^2 ตั้งแต่ 0.75 ถึง 0.82 กล่าวคือ สามารถอธิบายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ตั้งแต่ร้อยละ 75 ถึงร้อยละ 82 และองค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประกอบด้วย

5 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_5) มีค่า β เท่ากับ 0.88 การนิเทศการศึกษา (Y_6) มีค่า β เท่ากับ 0.92 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y_7) มีค่า β เท่ากับ 0.91 การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_8) มีค่า β เท่ากับ 0.89 และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_9) มีค่า β เท่ากับ 0.92 โดยตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร มีค่า r^2 ตั้งแต่ 0.77 ถึง 0.83 กล่าวคือ สามารถอธิบายประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ตั้งแต่ร้อยละ 77 ถึงร้อยละ 83 และผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์อิทธิพลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (INSL) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) พบว่า มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (INSL) ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.96 ($p < .01$) และมีค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (INSL) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) เท่ากับ 0.9249 หรือร้อยละ 92.49 กล่าวคือ ถ้าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (INSL) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) เพิ่มขึ้น 0.96 หน่วย หรืออาจกล่าวได้ว่า หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในศตวรรษที่ 21 (INSL) มาก จะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (EAA) มากด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำสถานศึกษา จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ที่ เกี่ยวพันกับการเสริมสร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้นในสถานศึกษา ประกอบด้วยการเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการนำพาสถานศึกษาของตนเองไปสู่ความสำเร็จให้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งมีความสำคัญเชื่อมโยงกับภาระงานในด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง การศึกษาถึงจะเจริญก้าวหน้า เพราะการจัดการศึกษาทุกประเภท

ทุกระดับชั้นงานวิชาการนับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิสิทธิ์ โศภาดิ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง โมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำ การเรียนรู้ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร มีอิทธิพลเชิงบวกต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.807 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ชัชฎาภรณ์ อร่ามรุณ (2556) ที่ได้ศึกษา เรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านครู ได้แก่ การพัฒนาครูฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และงานที่รับผิดชอบ การพัฒนาระบบการขับเคลื่อนแผนการบริหารงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้มีการประเมินการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและนำไปใช้ และการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลด้านการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ เห็นได้ว่าองค์ประกอบด้านคุณสมบัติของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบด้านคุณสมบัติ ของครู นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นงลักษณ์ เรือนทอง (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิผล โดยผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีเทคนิคการติดตามประเมินผลนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานระบบการประเมินผลที่ชัดเจน และยังสอดคล้องกับ พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2551) ที่ได้ศึกษา เกี่ยวกับ ตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการจะต้องเป็นงานหลัก ทั้งในแง่การบริหารและการปฏิบัติงาน ส่วนงาน อื่น ๆ ต้องเป็นงานสนับสนุน ผู้เรียนแต่ละบุคคลต้องได้รับการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและ มีส่วนร่วมตลอด กระทั่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งการจะพัฒนางานการจัดการ เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจริง เพื่อการพัฒนาคุณภาพและการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ อติพงษ์ สุขนาท (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์รูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงขององค์ประกอบเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ ตัวแปรแฝงประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาใหญ่ (EFL) มีค่าเท่ากับ 0.71 แสดงว่า ตัวแปร

ในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาใหญ่ได้ร้อยละ 71 โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลทางตรงมี 3 องค์ประกอบ
ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของครู ด้านคุณสมบัติของนักเรียน ด้านความมีส่วนร่วมของชุมชน
และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลทางอ้อม มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของผู้บริหาร
ด้านวิธีการทางงบประมาณ และด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอเกี่ยวกับ
ข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษา พบว่า อิทธิพลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีความตรงเชิง
โครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หมายความว่า หากผู้บริหารสถานศึกษา
มีภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 มากจะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 1 มากด้วย ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาขับเคลื่อนเรื่อง แนวทางการพัฒนา
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดกับผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อันจะส่งผลให้ประสิทธิภาพ
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

2. จากการศึกษา พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีค่ามากที่สุด คือ การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา
ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนต่อทีมงานในเป้าหมายทางวิชาการ
ของสถานศึกษา อันเกิดจากภารกิจที่มอบหมายตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเน้นที่การพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. จากการศึกษา พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีค่ามากที่สุด คือ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรวางระบบการนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ แล้วนำผลการนิเทศกำกับติดตามการจัดเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา มาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยควรทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ในการกำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่แตกต่างไปจากงานวิจัยนี้ เนื่องจากผู้วิจัยพบปัญหา เกี่ยวกับภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงระหว่างตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ตัว หรืออาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการรวมองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันสูง จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แล้วจึงรวมองค์ประกอบดังกล่าวให้เป็นองค์ประกอบเดียวกัน จึงจะสามารถแก้ปัญหา เกี่ยวกับภาวะ Multicollinearity ได้
2. ผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ โมเดลสมการโครงสร้าง ควรทบทวนวรรณกรรม เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยที่แตกต่างไปจากงานวิจัยชิ้นนี้ โดยการเพิ่มตัวแปรส่งผ่านจากตัวแปรแฝงภายนอก (Latent Exogenous Variable) มาสู่ตัวแปรแฝงภายในตัวที่ 1 (Latent Endogenous Variable 1) แล้วจึงนำไปสู่ตัวแปรแฝงภายในตัวที่ 2 (Latent Endogenous Variable 2) หรือมากกว่านี้ เพื่อศึกษาขนาดอิทธิพลทางตรง ขนาดอิทธิพลทางอ้อม และขนาดอิทธิพลรวม โดยอ้างอิงจากการทบทวนวรรณกรรม บนพื้นฐานของหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ที่น่าเชื่อถือ เพื่อศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นว่ามีลักษณะอย่างไร

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงศึกษาธิการ. (2550, 16 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 29-30.
- กมล ภู่งาม. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เสริมสิน
พรเพรสซิสเต็ม.
- กมล ภู่งาม. (2547). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เมธิปัส.
- กมลวรรณ ดั่งชนกานนท์. (2558). ระเบียบวิธีสถิติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2554). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กรรณิกา อรรถชัยยะ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กรรณิกา อรรถชัยยะ. (2565). คู่มือการนิเทศภายใน. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- กรรณิกา อรรถชัยยะ. (2565). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ชารออักษร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ. (2553). องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
และภาวะผู้นำ, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

กาญจนา เกียรติประวัติ. (2552). *นวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอลวกแดง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก.

กิดานันท์ มลิทอง. (2546). *เทคโนโลยีการศึกษา : สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐี. (2565). *ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. เข้าถึงได้จาก.

<https://www.prc.ac.th/wp-content/uploads/2022/05/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89.pdf>

เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เกรียงไกร ปริธรรมมั่ง. (2551). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลมิตรสัมพันธ์วิทยา
จังหวัดสระแก้ว ตามทัศนะของผู้เรียน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ไกลยภู์ เพลรินทร์. (2552). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

งามทิพย์ มั่นทองขาว. (2559). *ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของ
ผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.

- จรูณี แก้วเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติ สำหรับผู้บริหารมืออาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- จันทรานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. นนทบุรี: บั๊กพอยท์.
- เจนจิรา เวียนสุข. (2561). *การบริหารงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมรรณพาราม*.
 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
 มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจริญพงศ์ คงทน. (2558). *ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ชวรัช พรหมบ่อ, ประภาพรณ รักเลียง และประวีติ ขงบุตร. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
 สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนอำเภอชาติตระการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3*. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 12(2), 20-31.
- ชนินันท์ คล้ายมณี. (2560). *ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
 ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
 การศึกษา (การบริหารการศึกษา), คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). *การประเมินการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม.
- ชัชฎาภรณ์ อารามรุ่ง. (2556). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2*. *วารสารศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(4), 45-54.
- ชัชรินทร์ ชวนวัน. (2556). *คู่มือการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา “ภาวะผู้นำการศึกษาสู่อาเซียน”
 ประจำปี 2556*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2529). *เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมมาธิราช.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556). *การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์ (1991).

ชาญชัย อาจิณสมจาร. (2554). *การนิเทศการสอนแผนใหม่*. ปัตตานี: สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.

ชาลินี ฉายรัตน์. (2550). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2548). *สาระการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. เอกสารการสอน.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). *การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาการพิมพ์.

ไชยา ภาวะบุตร. (2554). *ความเป็นนักบริหารมืออาชีพ*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ไชยา ภาวะบุตร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ซัมซียะห์ เมาลิคิน. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ณัฐวุฒิ จันทรโสภา. (2558). *การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณิรดา เวชญาติเกษม. (2560). *ภาวะผู้นำทางการบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงพร แสนภูวา. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 21*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ดิจิทัลทิปส์. (2563). 5 เทคโนโลยีการศึกษาที่น่าจับตามอง. เข้าถึงได้จาก <http://www.tot.co.th/blogs/>

ดิจิทัลทิปส์/digital-updates/SME-tips/2020/06/09/5-เทคโนโลยีการศึกษาที่น่าจับตามอง

ทศพร เชื้อปรังค์. (2554). การพัฒนาสื่อการศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง 1 ไร่ ไม่ยาก ไม่จน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิวดี มณีโชติ. (2556). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน. เข้าถึงได้จาก

<http://luckoh6601.blogspot.com/2013/06/blog-post.html>

เทคโนโลยีการเรียนการสอน. (2565). เข้าถึงได้จาก <http://www.cs.bru.ac.th/เทคโนโลยีการเรียนการสอน>

ธำรง บัวศรี. (2550). ทฤษฎีหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.

เชิธรพัฒน์ ชูปวา. (2559). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา

เอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงนภัส ปานสมุทร. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี บัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นวลจันทร์ แสงอุไร. (2559). การใช้อำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกรินทร์.

นิตยา เปลื้องนุช. (2554). การบริหารหลักสูตร. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นิรมล ศตวุฒิ. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: สุริยาสาน.

- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชุมพร ปานเพชร. (2561). *คู่มือกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ปีงบประมาณ 2561*
กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา กลุ่มนิเทศติดตามและ
ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. เข้าถึงได้จาก
<http://www.secondary5.go.th/main/html/manual/supervi6.pdf>
- ประยุทธ์ ญัตโต. (2540). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ชรรณสภา.
- ประเวศ มหารัตน์กุล. (2542). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์แนวทางใหม่*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริม
 เทคโนโลยี (ไทยญี่ปุ่น).
- ปริญธร เล็กดวง. *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*
สุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชากรณ ตั้งคุณนันต์. (2563). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน Academic*
Administration in School for Sustainable Development (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
 มิน เซอร์วิส ซัพพาย.
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปัญญากรณ ดันทนีส และวรรณดี แสงประทีปทอง. (2563). *การพัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม*
และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ระดับประถมศึกษาโรงเรียน
ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 26(2), 177-189.
- ปัญญา แจ่มกังวาล. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการบริหารงานวิชาการของ*
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เป็รื่อง กุมุท. (2519). *การวิจัยสื่อและนวัตกรรมการสอน*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พรทิพย์ เพ็ชรรัตน์. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

พรนิกา ออทอดาน, นาวี อุดร และจารุวรรณ เพ็ญน้ำชุม. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1*. วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้, 8(1), 83-94.

พรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2551). *ตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-3.

พัชรภรณ์ จันทพล. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิชิต ฤทธิจรูญ. (2560). *กระบวนการสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี 4(2), 48-49.

พิสมัย ชุมภู. (2557). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและแนวทางการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

พลพงศ์ สุขสว่าง. (2556). *โมเดลสมการ โครงสร้าง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

เพ็ญภา พลัฒิม, พิษณุภา ยืนยาว และนภาเดช บุญเชิดชู. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2*. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 8(2), 86-104.

เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). *ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

ไพศาล หวังพานิช. (2551). *การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*

ฟาฏินา วงศ์เลขา. (2555). *สื่อการเรียนรู้ สำหรับห้องเรียนแห่งอนาคต. เข้าถึงได้จาก*

<https://www.moe.go.th/%E0%B8%AA%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89-%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B1/>

ภักธัญญ์ สมพงษ์ธรรม. (2565). *การนิเทศการศึกษาเชิงวิเคราะห์. ชลบุรี: ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. เอกสารการสอน.*

ภารดี อนันต์นาวี. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*

ภารดี อนันต์นาวี. (2562). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออก. วารสารคณะศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา 30(2), 40-53.*

ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ. (2550). *การจัดและบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

เมธินี โททอง. (2563). *การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มแก้ววารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 3(2), 68.*

เขาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2553). *การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

เขาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2554). *การสร้างผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- รณภพ ตรีภักทิจ. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รวีภา ศรีวัตร, สุชาติ บางวิเศษ และสุขุม พรหมเมืองคุณ. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เลย เขต 2. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, 7(2), 39-51.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตติยา ทองสินุช. (2558). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 8(2), 91.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.
- ราตรี สอนดี. (2559). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รินดา พูลสว่าง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). การนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา:
นำศิลป์โฆษณา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- วัชร บวรณสิงห์. (2544). การบริหารหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

วันเพ็ญ มีชัย. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน – มิตินิใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วิเชียร ทองคลี่. (2560). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วิเชียร วรรณภากร. (2560). *การศึกษภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิทยา ดำนัชรกุล. (2546). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: เอ็ดเวิร์ดเอลลูเคชั่น.

วิมลศิริ มังธานี. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา สกลนคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2557). *การบริหารจัดการตามแนวคิดตะวันออก*. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่สนับต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

วิษณุ จุลวรรณ. (2547). *การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.

- วีรชาติ วิลาศรี. (2550). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วีรวัฒน์ พันธุ์คง. (2551). *การศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- วีรสุนทรี สีลา, ธงชาติ วงษ์สวรรค์ และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กศน. อำเภอ กกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของครู กศน. ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(5), 275-286.
- วุฒิชัย สุขสวัสดิ์ และอริสรา บุญรัตน์. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2*. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 5(2), 25-37.
- ศิริเดช สุชีวะ. (2550). *ปฏิรูปการศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสงี่ยมรัตน์. (2546). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ชรรรมสาร.
- ศิวะลักษณ์ มหัช. (2565). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี* 5(2), 168-185.
- เศรษฐการ ไชยคำ. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สถาพร สมอุทัย. (2565). “การนิเทศการศึกษา” หนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยวิชาการ* 5(3), 278-279.

สถิตย์ จอมไธ. (2565). *การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา*. เข้าถึงได้จาก

<https://sites.google.com/site/websitessthid/kar-phathna-sux-laea-thekhnoiyi-thangkar-suksa>

สมเกียรติ ทานอก. (2539). *การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2527*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมเกียรติ สรรพพงษ์. (2562). *รูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2550). *การพัฒนาวิชาชีพ*. เข้าถึงได้จาก

https://elibrary.ksp.or.th/index.php?lvl=cmsspage&pageid=4&id_article=194

สมศักดิ์ ดำนเดชา. (2544). *ทักษะการบริหารงาน และประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมุทร ชำนาญ. (2559). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา : ทฤษฎีและปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ระยอง: บี.อาร์. การพิมพ์.

สัญญา วิวัฒน์. (2544). *สังคมวิทยาองค์กร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สันติ บุญภิรมย์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บั๊กพอ.

สาโรจน์ โอพิทักษ์ชิน. (2546). *โลกของ CEO* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แสงดาว.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (ANNUAL REPORT 2021)*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือการบริหาร โรงเรียน ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี*

(พ.ศ. 2561-2580) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ

ยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *การบริหารการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและ
ยุทธศาสตร์.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2559). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก
สถานศึกษารอบสอง (2549-2553) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรอง
มาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570*. เข้าถึงได้จาก [https://www.nesdc.go.th/
download/Plan13/Doc/Plan13_DraftFinal.pdf](https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_DraftFinal.pdf)

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการ
เทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. เข้าถึงได้จาก
http://academic.obec.go.th/images/document/1583388360_d_1.pdf

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. เข้าถึงได้จาก [http://www.bopp.go.th/
wp-content/uploads/2023/06/แผนปฏิบัติการราชการระยะ5ปี-พ.ศ.2566-2570.pdf](http://www.bopp.go.th/wp-content/uploads/2023/06/แผนปฏิบัติการราชการระยะ5ปี-พ.ศ.2566-2570.pdf)

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรึกหวาน.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำราญ มีแจ้ง และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2556). *การประเมินผลการปฏิบัติงานแนวใหม่ : ทฤษฎีและ*

ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำราญ รื่นรวย. (2545). *การศึกษาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัย*

เกษตรและเทคโนโลยี เขตภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สุกฤษฎี จันทน์ทรงกรด. (2558). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุทธิวรรณ ดันติรจนาวงศ์. (2560). *ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. วารสารมหาวิทยาลัย

ศิลปากร 10(2), 2843-2854.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2553). *ผู้นำโรงเรียนกับการกำหนดทิศทาง*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.gotoknow.org/posts/385724>

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2558). *ภาวะผู้นำ*. เข้าถึงได้จาก <http://suthep.crru.ac.th>

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2564). *การพัฒนาภาวะผู้นำการศึกษาในยุค: Thailand 4.0*. มหาสารคาม:

ดักสิลาการพิมพ์.

สุจิตา เสาวคนธ์. (2564). *ประสิทธิภาพกับประสิทธิผล ต่างกันอย่างไร*. เข้าถึงได้จาก

<https://www.spu.ac.th/fac/account/th/content.php?cid=22475>

สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2545). *Leadership and Change in Education*. เข้าถึงได้จาก

http://www.supatta.haysamy.com/leader_pro.html

สุรัตยา รอดรัตน์. (2556). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*

ประถมศึกษาในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5*

(พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อดิพงษ์ สุขนาท. (2560). *การสังเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นขององค์ประกอบเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อภิลิทธิ์ โคสาคี. (2565). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 50(3), 1-13.*
- อัจฉรา นิยมภา. (2561). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (สทมส.), 24(1), 50-63.*
- อัญชลี ธรรมะวิสิฏ. (2552). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา. เข้าถึงได้จาก <https://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision/>*
- อาทิตย์ พิมพ์โคตร และศิริรัตน์ ทองมีศรี. (2565). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี. วารสารพัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่, 8(3), 250-251.*
- อารมณ ฉนวนจิตร. (2551). *การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- อารี ภูมิพันธุ์. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.*

อุดมลักษณ์ เอ็มโอด. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.

Alig-Mielcarek, J. M., & Hoy, W. K. (2005). *A Theoretical and Empirical Analysis of the Nature, Meaning, and Influence of Instructional Leadership*. Retrieved from <http://www.coe.ohio-state.edu/whoy/instructLeadership.pdf>

Allen L. A. (1958). *Management and Organization*. New York: McGraw-Hill.

Alsaleh, A. A. (2022). The Influence of Heads of Departments' Instructional Leadership, Cooperation, and Administrative Support on School-Based Professional Learning in Kuwait. *Educational Management Administration & Leadership Journal*, 50(5), 832-850.

Ambrose, S. J. (2015). *Departmental Instructional Leadership and its Influence on Student Academic Achievement in Secondary Schools in Kimilili Sub-County, Bungoma County-Kenya*. Master's thesis, Educational Management and Policy Studies, Faculty of Education, Moi University.

Beauchamp, G. A. (1981). *Curriculum Theory* (4th ed.). Illinois: F.E. Peacock.

Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness-of-fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletins*, 88, 588-600.

Block. (1993). *Stewardship: Choosing Service over Self-Interest*. San Francisco: Berrett-Koehler.

Bollen, K. A. (1989). *Structural equations with latent variables*. New York: Wiley.

Caldwell, B. (2000). A Blueprint of Successful Leadership in an Era of Globalisation in Learning. *Paper Presented in a Regional Seminar of Leaders in Rajabhat Institutes Chombung* (p. 29). Ratchaburi: Rajabhat Institute.

Carter, C. J., & Klotz, J. (1990). What Principle must Know before Assuming of the Instructional Leader. *NASSP Bulletin*, 74(525), 36-41.

- Davis, G. A., & Thomas, M. A. (1989). *Effective Schools and Effective Teachers*. Boston: Allyn and Bacon.
- DeWitt, W. (1977). *Instructional Supervision*. Retrieved from http://www.ascd.org/ASCD/pdf/journals/ed_lead/el_197705_dewitt.pdf
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introduction to LISREL: A guide for the uninitiated*. London: SAGE Publications.
- Dubrin, A. J. (2013). *Principle of Leadership* (6th ed.). SOUTH-WESTERN: Cengage Learning.
- Farah, S. & Ridge, N. (2009). Challenges to Curriculum Development in the UAE. *Dubai School of Government Policy Brief*, 16, 1-8.
- Glickman, C. D., Gordon, S.P., & Ross-Gordon, J.M. (2018). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach* (10th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Glickman, C.D. (2007). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach* (7th ed.). Boston: Pearson.
- Goffin, R. D. (2007). Assessing the adequacy of structural equation model: Golden rules and editorial policy. *Personality and Individual Differences*, 42, 831-839.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Greenberg, C. J., & Baron, R. A. (2010). *Behavior in Organizations* (9th ed.). Upper Saddle River, N. J.: Prentice-Hall.
- Greenleaf, R. (1995). *Reflections on Leadership*. New York: John Wiley & Sons.
- Hallinger, P. (2015). *Instructional Leadership and the School Principal: A Passing Fancy that Refuses to Fade Away*. doi: 10.1080/15700760500244793
- Hallinger, P., & Murphy, J. F. (1985). Assessing the Instructional, Management Behavior of Principal. *The Element School Journal*, 86(2), 217-247.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2008). *Educational Administrator: Theory, Research, and Practice*. New York: McGraw-Hill.
- Joreskog, K. G., & Sorbom, D. (1993). *LISEL 8: User's Reference Guide*. Chicago, IL: Scientific Software International.

- Kaplan, D. (2000). *Structural Equation Modeling*. California: Sage Publications.
- Kelloway, E.K. (2015). *Using Mplus for Structural Equation Modeling; A Researcher's Guide*. CA: Sage Publications.
- Kolomito, K., Inglese, J., & Idzikowski, M. (2017). *Curriculum Design Handbook*. Retrieved from <https://healthsci.queensu.ca/opdes/source/opdes/Curriculum%20Design%20Handbook%5B2%5D.pdf>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Krug, S. (1992). Instructional Leadership: A Constructivist Perspective. *Educational Administration Quarterly*, 28(3), 430-443.
- Lashway, L. (2002). Can Instructional Leaders Be Facilitative Leaders? ERIC Digest Number 98. Retrieved from http://www.ed.gov/databases/ERIC_Digest/ed381893.html.
- Lewy, A. (1991). *National in School-Based Development*. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning.
- Locke, E., & Latham, G. (1990). *A Theory of Goal Setting and Task Performance*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- McEwan, E. K. (1998). *Seven Steps to Effective Instructional Leadership*. California: Corwin Press.
- Mielcarek, A., & Hoy, W. K. (2005). *A Theoretical and Empirical Analysis of the Nature, Meaning, and Influence of Instructional Leadership*. U.S.A.: The Ohio State University.
- Mueni, M. C. (2019). Principals' Instructional Leadership and Students' Academic Achievement in Public Secondary Schools in Makueni Sub-County, Kenya. *International Journal of Innovative Research & Development*, 8(12), 36-45.
- Murphy, P. E. (1999). *Teachers Perceptions of Elementary School Principals as Instructional a Leaders in Reading*. Doctoral Dissertation, Faculty of the Graduate School, University of Pacific.
- Netherlands Institute for Curriculum Development. (2009). *Curriculum in Development*. Netherlands, Enschede: Springer Dordrecht.

- Office of the Basic Education Commission. (2003). *Guide for supervision guidelines for developing school internal supervision system*. Bangkok: Teachers Council.
- Parkay, F. W., & Hall, G. E. (1992). *Becoming a principal: The challenges of beginning leadership*. Massachusetts: Allyn & Bacon.
- Saylor, J. G., & Alexander, W. M. (1974). *Planning Curriculum for School*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling* (3rd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Seyfarth, J. T. (1999). *The Principal: New Leadership for New Challenge*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Sim, Q. C. (2011). Instructional Leadership among Principals of Secondary Schools in Malaysia. *International Research Journals*, 2(12), 1784-1800.
- Smith, E. W. (1961). *The Educator's Encyclopedia*. New Jersey: Prentice Hall.
- Southworth, G. (2002). Instructional Leadership in Schools: Reflections and Empirical Evidence. *School Leadership & Management*, 22, 73-91.
- Spears, H. (1967). *Improving the Supervision of Instruction*. New York: Prentice-Hall.
- Sultan, F. M. (2022). Instructional Leadership Practices among Headmasters and Correlation with Primary Schools' Achievement in Sabah, Malaysia. *English Language Teaching* 15(2), 50-60.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tangutairuang, T. (2014). A Causal Model of the Effectiveness of Small-Sized Primary Schools under the Office of the Basic Education Commission in the Central Region of Thailand. *SDU Research Journal*, 10(3), 95-112.
- Telford, H. (1996). *Transforming Schools through Collaborative Leadership*. London: Falmer Press.
- Wahab, M. B., & Mustapha, S. M. (2020). The Relationship between Principals' Instructional Leadership and School Performance of Rural Public Secondary Schools in Malaysia. *Journal of Education and Social Sciences*, 15(2), 10-19.

Wildy, H., & Dimmock, C. (1993). Instructional Leadership in Primary and Secondary Schools in Western Australia. *Journal of Educational Administration*, 31(2), 43.

Yukl, G. (2006). *Leadership in organization* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สำเนาบันทึกข้อความถึงผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย
สำเนาหนังสือราชการถึงผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๙๙๘

วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ภัทราวุธ รักกลิ่น (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นายปริญญา ศิริเดยวศรี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๒๙ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผนการเรียน แบบ ก ๒ ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ อีระวนิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย โดยนิตได้ส่งเค้าโครงเล่มวิทยานิพนธ์ (ฉบับย่อ) และเครื่องมือวิจัยไปให้ท่านเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิตดังรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๕-๔๕๕๒๖๖๖ หรือที่ E-mail: 65920329@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มณฑนา รังสิโยภส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๙๙๙

วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ณัฐฉณ พุฒิม่วงค์ (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นายปริญญา ศิริเตียวศรี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๒๙ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผนการเรียน แบบ ก ๒ ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ อีระวนิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย โดยนิตได้ส่งเค้าโครงเล่มวิทยานิพนธ์ (ฉบับย่อ) และเครื่องมือวิจัยไปให้ท่านเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ สามารถติดต่อนัดตั้งรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๕-๔๕๕๖๖๖๖ หรือที่ E-mail: 65920329@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ภัณฑนา รังสิโยภส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัณฑนา รังสิโยภส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

ที่ อว ๘๑๓๗/๑๐๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการวิทยานิพนธ์ (ฉบับย่อ)
๒. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นายปริญญา ศิริเดียงศรี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๒๙ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผนการเรียน แบบ ก ๒ ได้รับอนุมัติคำโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ อีระวนิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดของท่าน ดังนี้

๑. ดร.ดารณี กิริติปกรณ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสพ.ชลบุรี เขต ๑
๒. นางศุภวรรณ จันทราเขต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
๓. นางสาวยุวรินทร์ วัฒนธนาพรพงศ์ ตำแหน่ง ศึกษาธิการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย โดยนิตได้ส่งคำโครงการวิทยานิพนธ์ (ฉบับย่อ) และเครื่องมือวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิตดังรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๕-๔๕๕๖๖๖๖ หรือที่ E-mail: 65920329@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มณฑาทะ รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑาทะ รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

- สำเนาเรียน ๑. ดร.ดารณี กิริติปกรณ
๒. นางศุภวรรณ จันทราเขต
๓. นางสาวยุวรินทร์ วัฒนธนาพรพงศ์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน สำหรับการวิจัยเรื่อง โมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
 2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 2) ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร 4) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน 5) ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และ 6) ด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 4) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 5) ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- ขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้นและจะนำเสนอในภาพรวมไม่มีผลกระทบต่อสถานศึกษาและท่านแต่อย่างใดกับการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายปริญญา ศิริเดชาศรี

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ระดับการศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

2. ตำแหน่งหน้าที่

☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ ครูผู้ปฏิบัติการสอน

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ 1-5 ปี

☐ 6-10 ปี

☐ 11-15 ปี

☐ 16 ปีขึ้นไป

4. สถานที่ปฏิบัติงาน

☐ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี

☐ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านบึง

☐ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองใหญ่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ในศตวรรษที่ 21 มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 2) ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร 4) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน 5) ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และ 6) ด้านการส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับระดับการปฏิบัติตามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารศึกษาในศตวรรษที่ 21

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(1)	การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา					
1	มีการวางแผนในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันทางการศึกษา					
2	มีการสร้างระบบในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และสามารถเข้าถึงได้จากแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย					
3	มีการตรวจสอบการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อความถูกต้องชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนอยู่เสมอ					
4	มีการสร้างความเข้าใจกับคณะครูอย่างชัดเจนในด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันทางการศึกษา					

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	มีการทบทวนความเข้าใจของคณะครู ในเรื่อง การกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน					
6	มีการมอบหมายภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด เป้าหมายของสถานศึกษาแก่คณะครูอย่างชัดเจน และยุติธรรม					
7	มีการกำหนดให้ครูทุกคน มีส่วนร่วมในการ กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ					
(2)	การนิเทศและการประเมินผลการสอน					
8	มีการวางแผนร่วมกันกับคณะครูในการกำหนด แนวทางการนิเทศและประเมินผลการสอน โดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย					
9	มีการประสานงานเกี่ยวกับการถ่ายทอดเป้าหมาย ของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ผ่านการนิเทศการสอน อย่างเป็นรูปธรรมอยู่เสมอ					
10	มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันและการ เปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ร่วมกับครูและบุคลากร ด้านการสอนโดยตรงอย่างสม่ำเสมอ					
11	มีการดูแลการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยการเยี่ยมเยียนอย่างเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการอยู่เสมอ					
12	มีการให้ผลย้อนกลับในด้านการนิเทศและ ประเมินผลการสอนของคณะครู อย่างสร้างสรรค์และเป็นรูปธรรม					

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(3)	การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร					
13	มีการประสานงานกับครูในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม					
14	มีการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับเนื้อหาที่สอนในห้องเรียนเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับคณะครู					
15	มีการนำคะแนนผลทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน มาเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21					
16	มีการสร้างความเข้าใจกับคณะครูในสถานศึกษาด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม					
17	มีการวางแผนทางการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสอนอย่างรอบด้าน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของเนื้อหาสาระในหลักสูตรอย่างครบถ้วน					
(4)	การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน					
18	มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21					

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19	มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้กำหนด วิธีการดำเนินการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21					
20	มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้ประเมิน ด้านการสอนของครู					
21	มีการนำผลคะแนนของผู้เรียนมาใช้วัดผล ความก้าวหน้าของผู้เรียนตามเป้าหมายของ สถานศึกษา					
(5)	การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ					
22	มีการเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาความก้าวหน้าทาง วิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง					
23	มีการจัดการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู เพื่อให้เท่าทันต่อ ภาวะการพลิกผันทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน					
24	มีการช่วยเหลือครูในการเรียนรู้การบูรณาการ ทักษะทางเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างเป็น รูปธรรม					
25	มีการจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาความก้าวหน้า ทางวิชาชีพของครู ให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลง ของโลกในศตวรรษที่ 21					

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(6)	การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้					
26	มีการดำเนินการสร้างบรรยากาศด้านการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม และมีการใช้ เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย					
27	มีการให้รางวัลและการยอมรับ แก่ผู้เรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่สูงขึ้น หรือมีการ ปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น					
28	มีการส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียน เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับห้องเรียน ระดับสถานศึกษา หรือระดับที่สูงกว่า					
29	มีการประสานงานระหว่างห้องเรียนและ สถานศึกษาในการให้รางวัลแก่ผู้เรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่สูงขึ้น					
30	มีการสนับสนุนอย่างจริงจังในการสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ผู้เรียน ในการมุ่งพัฒนาตนเอง ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มี 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 4) ด้านการนิเทศการศึกษา
- และ 5) ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

คำชี้แจง ข้อความในแบบสอบถามเป็นการสอบถามท่านว่าท่านมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย

- ✓ ลงในช่อง () ตามความเป็นจริงที่ตรงกับระดับการบริหารสถานศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้
- 5 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
 - 3 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	กระบวนการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(1)	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
1	มีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย จัดทำโครงสร้างของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ					
2	มีกระบวนการปรับปรุงหนังสือ แบบเรียน หรือสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุนการสอนของครูให้ตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษา					
3	มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นมาใหม่อย่างเป็นรูปธรรม					

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	กระบวนการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
5	มีการวางแผนทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุผลสำเร็จทางการเรียนที่กำหนดไว้ได้					
6	มีการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีขึ้นได้					
(2)	ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน					
7	มีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม					
8	มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ					
9	มีการวางแผนทางในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการเรียน					
10	มีการกำหนดเกณฑ์ในการเทียบโอนผลการเรียนทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างเป็นรูปธรรม					
11	มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาของตนเองได้					
12	มีการวางแผนทางในการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลายแก่ผู้เรียน					
13	มีการใช้กระบวนการในการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนโดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ					

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	กระบวนการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(3)	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา					
14	มีการสนับสนุนและส่งเสริมคณะครูในการศึกษาค้นคว้า และทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ					
15	มีการส่งเสริมให้คณะครูได้ใช้นวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น					
16	มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มศักยภาพ					
17	มีการกำหนดนโยบายและวางแผนแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
18	มีการพัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
19	มีการจัดระบบการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม					
20	มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยเป็นฐาน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	กระบวนการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(4)	ด้านการนิเทศการศึกษา					
21	มีการดำเนินการสังเกตการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง					
22	มีการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
23	มีการสนับสนุนให้ครูใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
24	มีการเสนอแนะแนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนแก่คณะครู เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
25	มีการกระตุ้นในการยกระดับการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
26	มีการช่วยเหลือและส่งเสริมคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ และสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง					
(5)	ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
27	มีความริเริ่ม คิดค้นในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ					

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	กระบวนการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28	มีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา เข้ามาสนับสนุนส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ สถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม					
29	มีการปรับปรุงสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
30	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อทำให้การจัด การศึกษาเกิดประสิทธิภาพและบรรลุ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา					
31	มีการส่งเสริมให้คณะครูใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและสามารถ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
 นายปริญญา ศิริเดิวศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

(Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของแบบสอบถาม เรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ ตรงกับข้อมูลของท่าน

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่

ข้อที่	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
1	ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-
2	ตำแหน่งหน้าที่ ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ ครูผู้ปฏิบัติการสอน	-	-	-	-	-	-	-	-
3	ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ 1-5 ปี ☐ 6-10 ปี ☐ 11-15 ปี ☐ 16 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	-	-	-	-

ข้อที่	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
4	สถานที่ปฏิบัติงาน ☐ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี ☐ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านบึง ☐ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอหนองใหญ่	-	-	-	-	-	-	-	-

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
(1)	การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา								
1	มีการวางแผนในการกำหนดเป้าหมายของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและพัฒนา คุณภาพการศึกษาและผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันทาง การศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
2	มีการสร้างระบบในการกำหนดเป้าหมาย ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และสามารถเข้าถึงได้จากแพลตฟอร์ม ต่าง ๆ ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	มีการตรวจสอบการกำหนดเป้าหมายของ สถานศึกษา เพื่อความถูกต้องชัดเจนในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน อยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	มีการสร้างความเข้าใจกับคณะครูอย่าง ชัดเจนในด้านการกำหนดเป้าหมายของ สถานศึกษา ให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผัน ทางการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	มีการทบทวนความเข้าใจของคณะครู ในเรื่องการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการ ของสถานศึกษา ให้เท่าทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	มีการมอบหมายภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการ กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาแก่คณะครู อย่างชัดเจนและยุติธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	มีการกำหนดให้ครูทุกคน มีส่วนร่วมในการ กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่าง สร้างสรรค์เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
(2) การนิเทศและการประเมินผลการสอน									
8	มีการวางแผนร่วมกันกับคณะครูในการ กำหนดแนวทางการนิเทศและประเมินผล การสอน โดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
9	มีการประสานงานเกี่ยวกับการถ่ายทอด เป้าหมายของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ในห้องเรียน ผ่านการนิเทศการสอน อย่างเป็นรูปธรรมอยู่เสมอ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
10	มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ในห้องเรียน เพื่อให้เท่าทันต่อภาวะ การพลิกผันและการเปลี่ยนแปลงทาง การศึกษา ร่วมกับครูและบุคลากร ด้านการสอนโดยตรงอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	มีการดูแลการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยการเยี่ยมเยียนอย่างเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	มีการให้ผลย้อนกลับในด้านการนิเทศ และประเมินผลการสอนของคณะครู อย่างสร้างสรรค์และเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
(3) การบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและประสานงานด้านการใช้หลักสูตร									
13	มีการประสานงานกับครูในการนำหลักสูตร ไปปฏิบัติให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของ หลักสูตรอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	มีการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง หลักสูตรกับเนื้อหาที่สอนในห้องเรียน เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับคณะครู	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
15	มีการนำคะแนนผลทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน มาเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	มีการสร้างความเข้าใจกับคณะครูในสถานศึกษาด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	มีการวางแผนทางการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสอนอย่างรอบด้านเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของเนื้อหาสาระในหลักสูตรอย่างครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
(4)	การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน								
18	มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้กำหนดวิธีการดำเนินการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
20	มีการนำผลคะแนนสอบของผู้เรียนมาใช้ ประเมินด้านการสอนของครู	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
21	มีการนำผลคะแนนของผู้เรียน มาใช้วัดผล ความก้าวหน้าของผู้เรียนตามเป้าหมายของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
(5) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ									
22	มีการเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนเอง อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	มีการจัดการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและ พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู เพื่อให้เท่าทันต่อภาวะการพลิกผันทาง การศึกษาในยุคปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	มีการช่วยเหลือครูในการเรียนรู้การบูรณา การทักษะทางเทคโนโลยีทางการศึกษา ต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียน ได้อย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	มีการจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ให้ก้าวทัน ต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษ ที่ 21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
(6)	การส่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้								
26	มีการดำเนินการสร้างบรรยากาศด้านการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม และมีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	มีการให้รางวัลและการยอมรับ แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่สูงขึ้น หรือมีการปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	มีการส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับห้องเรียน ระดับสถานศึกษา หรือระดับที่สูงกว่า	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	มีการประสานงานระหว่างห้องเรียนและสถานศึกษาในการให้รางวัลแก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่สูงขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	มีการสนับสนุนอย่างจริงจังในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้เรียน ในการมุ่งพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 1 สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
(1)	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา								
1	มีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา โดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย จัดทำโครงสร้างของการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	มีกระบวนการปรับปรุงหนังสือ แบบเรียน หรือสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุนการสอนของครู ให้ตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็น ระบบ มีกระบวนการในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาขึ้นมาใหม่อย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ แล้วให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	มีการวางแผนแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตนเองให้บรรลุผลสำเร็จทางการ เรียนที่กำหนดไว้ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
6	มีการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีขึ้นได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
(2)	ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน								
7	มีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	มีการวางแผนทางในการวัดผลประเมินผล ผู้เรียน ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ของการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	มีการกำหนดเกณฑ์ในการเทียบโอนผล การเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเพิ่ม คุณวุฒิทางการศึกษาของตนเองได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	มีการวางแผนทางในการเทียบโอน ผลการเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือก ในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	มีการใช้กระบวนการในการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนของผู้เรียน โดยยึดประโยชน์ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
(3)	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา								
14	มีการสนับสนุนและส่งเสริมคณะครู ในการศึกษา ค้นคว้า และทำการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	มีการส่งเสริมให้คณะครูได้ใช้นวัตกรรม หรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนา เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงกระบวนการ จัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ดียิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ละบุคคล ได้อย่างเต็มศักยภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	มีการกำหนดนโยบายและวางแผนทาง การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
18	มีการพัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการวิจัย เป็นฐาน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	มีการจัดระบบ การรวบรวม และเผยแพร่ ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยกระบวนการวิจัยเป็นฐาน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
(4)	ด้านการนิเทศการศึกษา								
21	มีการดำเนินการสังเกตการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	มีการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	มีการสนับสนุนให้ครูใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	มีการเสนอแนะแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแก่คณะครู เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	มีการกระตุ้นในการยกระดับการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	มีการช่วยเหลือและส่งเสริมคณะครู ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ และสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
(5)	ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา								
27	มีความริเริ่ม คิดค้นในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผล
		1	2	3	4	5			
28	มีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา เข้ามาสนับสนุนส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	มีการปรับปรุงสื่อและเทคโนโลยี สารสนเทศในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้การจัด การศึกษาเกิดประสิทธิภาพและบรรลุ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
31	มีการส่งเสริมให้คณะครูใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศในการจัดการศึกษา เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง และสามารถเข้าใจสิ่งที่เรียนนามธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

สำเนาเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สำเนา

ที่ IR34-131/2567

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HU091/2567

โครงการวิจัยเรื่อง : โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

หัวหน้าโครงการวิจัย : นายปริญญา ศิริเดชาศรี

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ : รองศาสตราจารย์ ดร.สฤณี อธิระณชตะกุล
วิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์)

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการร่วม (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ : อาจารย์ ดร.ภคณัฐ จันทวรานนท์ สมพงษ์ธรรม
วิทยานิพนธ์/ คุชฎินิพนธ์)

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

วิธีพิจารณา : ☒ Exemption Determination ☐ Expedited Reviews ☐ Full Board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัย
ดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการ
ล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 1 วันที่ 29 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 วันที่ 29 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 16 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 16 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form)
- แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ 1 วันที่ 29 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 13 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567

สำเนา

วันที่หมดอายุ : วันที่ 13 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2568

ลงนาม นางสาวพิมพ์พรรณ เลิศล้ำ

(นางสาวพิมพ์พรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

****หมายเหตุ การรับรองนี้มีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ด้านหลังเอกสารรับรอง ****

สำเนา

ผู้วิจัยทุกท่านที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยใช้เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Participant Information Sheet) (AF 06-02), เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form) (AF 06-03), แบบสัมภาษณ์ และ/หรือแบบสอบถาม รวมถึงเอกสารอื่น ๆ เช่น ใบประชาสัมพันธ์ หรือ ประกาศเชิญชวนเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น
2. ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย (Progress Report Form) (AF 09-01) ต่อคณะกรรมการฯ ตามเวลาที่กำหนดหรือเมื่อได้รับการร้องขอ
3. การรับรองโครงการวิจัยของคณะกรรมการฯ มีกำหนด 1 ปี หลังจากวันที่คณะกรรมการฯ มีมติให้การรับรอง หากการวิจัยไม่สามารถดำเนินการเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยสามารถยื่นขอต่ออายุการรับรองโครงการวิจัย อย่างน้อย 30 วัน ก่อนวันหมดอายุตามที่กำหนดไว้ในเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
4. หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย เช่น เปลี่ยนแปลงหัวข้อโครงการวิจัย/ เพิ่มเดิมผู้ร่วมวิจัย การแก้ไข หรือเพิ่มเติมวิธีดำเนินการวิจัย การแก้ไขการสละค่า เป็นต้น ผู้วิจัยจะต้องยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย โดยส่งแบบรายงานการแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย (Amendment Form) (AF 08-01) ต่อคณะกรรมการฯ โดยอ้างอิงรหัสโครงการวิจัยที่ได้รับไว้ และต้องระบุรายละเอียดให้ชัดเจนว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไร อย่างไร และเหตุผลที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ในกรณีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อโครงการวิจัย/ เพิ่มเดิมผู้ร่วมวิจัยท่านใหม่ให้แนบประวัติมาด้วย
5. ผู้วิจัยมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ชนิดร้ายแรงที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ภายในระยะเวลาที่กำหนดในวิธีดำเนินการมาตรฐาน (Standard Operating Procedures, SOPs) ให้แก่คณะกรรมการฯ ตามแบบรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ชนิดร้ายแรง (Serious Adverse Event (SAE) Report Form) (AF 10-01)
6. ผู้วิจัยมีหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการฯ ทราบ เมื่อมีการยุติโครงการวิจัยก่อนกำหนด หรือการระงับโครงการวิจัยโดยผู้วิจัยหรือผู้สนับสนุนทุนวิจัย พร้อมทั้งคำอธิบายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยละเอียดถึงสาเหตุของการยุติหรือระงับโครงการวิจัย ตามแบบรายงานการยุติโครงการวิจัยก่อนกำหนด (Study Termination Memorandum) (AF 12-01)
7. ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด (Non-compliance / Protocol Deviation / Protocol Violation Report) (AF 13-01) ให้คณะกรรมการฯ และผู้สนับสนุนทุนที่ติดต่อพบ หรือได้รับรายงานว่าการปฏิบัติไม่ตรงกับขั้นตอนที่ระบุไว้ในโครงการวิจัย หรือขอ กำหนดของคณะกรรมการฯ
8. เมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัย ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานสรุปผลการวิจัย (Final Report) (AF 11-01) ให้คณะกรรมการฯ ทราบ ภายใน 30 วัน หลังจากสิ้นสุดการดำเนินการวิจัย

ภาคผนวก ง

สำเนาหนังสือราชการขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
ตารางค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
สำเนาหนังสือราชการขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

(สำเนา)

ที่ อว ๘๑๓๗/๑๕๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.สิงหาคบวงแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (หาคุณภาพ)

ด้วย นายปริญญา ศิริเดียงศรี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๒๙ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผนการเรียน แบบ ก ๒ ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สญาญ์ อธิระวณิชตระกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอหน่วยงานในสังกัดของท่านในการหาคุณภาพจากเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตตั้งรายนามข้างต้น ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒ จำนวน ๕๐ คน ระหว่างวันที่ ๒๒ กรกฎาคม - ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๕-๔๕๕๒๖๖๖ หรือที่ E-mail: 65920329@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มณฑนา รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

ตารางที่ 25 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง โมเดลสมการโครงสร้าง
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.838	21	.791	41	.685
2	.785	22	.807	42	.704
3	.810	23	.732	43	.787
4	.795	24	.741	44	.688
5	.776	25	.764	45	.766
6	.831	26	.757	46	.748
7	.761	27	.791	47	.627
8	.736	28	.743	48	.745
9	.789	29	.708	49	.650
10	.758	30	.829	50	.784
11	.758	31	.723	51	.734
12	.678	32	.738	52	.641
13	.747	33	.747	53	.775
14	.736	34	.755	54	.677
15	.730	35	.788	55	.763
16	.778	36	.822	56	.786
17	.749	37	.791	57	.814
18	.780	38	.790	58	.649
19	.759	39	.592	59	.767
20	.714	40	.728	60	.691
				61	.745

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่น = .987

(สำเนา)

ที่ อว ๘๑๓๗/๑๕๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๓. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บข้อมูล

ด้วย นายปริญญา ศิริเดี๋ยศรี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๒๙ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผนการเรียน แบบ ก ๒ ได้รับ
อนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ
ที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สฤฎา อธิระวณิชตระกูล เป็นประธาน
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอหน่วยงานในสังกัดของท่านในการเก็บข้อมูลการเพื่อดำเนินการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตดังกล่าวข้างต้น ดำเนินการ
เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต ๑ จำนวน ๒๑ โรงเรียน (รายละเอียดจำนวนผู้บริหารและครูที่ต้องการเก็บข้อมูล ดังเอกสาร
แนบ) ทั้งสิ้นจำนวน ๒๒๔ คน ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งนี้ สามารถติดต่อให้นิสิตดังกล่าว
ข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๕-๔๕๕๒๖๖๖ หรือที่ E-mail: 65920329@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มัทนา รังสิโยภัส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา รังสิโยภัส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

สำเนาเรียน ผอ.รร.ในสังกัดสพ.ชลบุรี เขต ๑

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายปริญญา สิริเตียวศรี
วัน เดือน ปี เกิด	3 กันยายน 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 49 หมู่ 7 ต.บ้านเข้ด อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2561 - 2563 ครูผู้ช่วย โรงเรียนวัดดอนคำรังสรรค์ พ.ศ. 2564 - 2565 ครู โรงเรียนวัดดอนคำรังสรรค์ พ.ศ. 2566 - 2567 ครู โรงเรียนพานทองสภานุพัฒน์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2559 การศึกษามัธยมศึกษา (การสอนภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2567 การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา